Rodica Ojog-Braşoveanu

ENIGMĂ LA MANSARDĂ

-roman poliţist – ciclul Cristescu&Dănet-

1971

Capitolul I

UN APEL DISPERAT

Când telefonul începu să sune, maiorul Cristescu îşi privi instinctiv ceasul. Aproape de miezul nopţii. Contemplă câteva secunde aparatul care ţârâia strident, la intervale regulate. Oftând, ridică receptorul.

În vocea nesigură cu timbru stins, desluşi panica. Era vocea unui bătrân speriat de moarte.

— Vă vorbeşte... sunt Lupaşcu... profesorul Grigore Lupaşcu. Am nevoie de cineva... acuma! Imediat!... Veniţi...

— Adresa şi numărul dumneavoastră de telefon, ceru Cristescu punând mâna pe creion.

— Strada Minea... vreau să spun General Minea 20. O grădină mare... aşa... da, telefonul 13.89.2... grăbiţi-vă... o să mă ucidă! Grăbiţi-vă, pentru Dumnezeu! Apoi, legătura fu întreruptă.

Dintr-o veche obişnuinţă, maiorul formă imediat numărul profesorului. Telefonul sună lung, în gol.

Rodica Ojog-Braşoveanu

ENIGMĂ LA MANSARDĂ

-roman poliţist – ciclul Cristescu&Dăneţ-

1971

Capitolul I

UN APEL DISPERAT

Când telefonul începu să sune, maiorul Cristescu îşi privi instinctiv ceasul. Aproape de miezul nopţii. Contemplă câteva secunde aparatul care ţârâia strident, la intervale regulate. Oftând, ridică receptorul.

În vocea nesigură cu timbru stins, desluşi panica. Era vocea unui bătrân speriat de moarte.

— Vă vorbeşte... sunt Lupaşcu... profesorul Grigore Lupaşcu. Am nevoie de cineva... acuma! Imediat!... Veniţi...

— Adresa şi numărul dumneavoastră de telefon, ceru Cristescu punând mâna pe creion.

— Strada Minea... vreau să spun General Minea 20. O grădină mare... aşa... da, telefonul 13.89.2... grăbiţi-vă... o să mă ucidă! Grăbiţi-vă, pentru Dumnezeu! Apoi, legătura fu întreruptă.

Dintr-o veche obişnuinţă, maiorul formă imediat numărul profesorului. Telefonul sună lung, în gol.

Chemă centrala. Răspunsul telefonistei de serviciu îi trezi bănuieli.

— Aţi fost chemat la orele 23:55 de la numărul 13.89.2… Doriţi şi numele abonatului?

— Nu, domnişoară, mulţumesc. E suficient.

Ieşi în stradă. Noaptea fierbinte de iulie forma un abur dens peste oraşul toropit. Un grup de cheflii cânta pe mai multe voci, fiecare ţinând seama de considerente artistice distincte.

„Când se duce luna la culcare…“

Melodia se dibuia vag printre hohote de râs şi interpelări. Cerul înalt părea bătut în cuie de argint.

Maiorul Cristescu urcă în maşină. Erau orele 24 şi 6 minute.

* * *

Opriră fără zgomot undeva, în strada General Minea.

— Mă aştepţi doar jumătate de oră, ordonă Cristescu şoferului, coborând. După aceea, poţi să pleci.

Parcurse repede cei câţiva zeci de metri care îl despărţeau de imobilul cu numărul 20. Haina uşoară de buret era încinsă de parcă ar fi strâns tot soarele de peste zi. Privi frunzele unui salcâm, solzi pietrificaţi în noaptea toridă, fără adiere.

„Afurisită noapte!“

Îi trecu prin minte ca o secvenţă de film imaginea unei băi splendide, din faianţă verde, cu apă limpede, în care s-ar fi aruncat aşa, îmbrăcat, apoi, mai concret, săltând pe valuri cu festoane înspumate, o minge uriaşă, roşie, umbrele bălţate, vesele, o oranjadă cu cuburi de gheaţă. Mamaia! Simţi că îi e sete.

Portiţa de fier forjat scârţâi uşor. Casa lui Grigore Lupaşcu, construcţie veche, renovată pe alocuri, se înghesuia în partea din spate a unei grădini, pe care, din

stradă, n-ar fi bănuit-o atât de mare. În întunericul cartierului, locuinţa profesorului, puternic luminată la parter şi etaj, părea o oază incandescentă.

Îi deschise – uşa era încuiată pe dinăuntru cu zăvorul – un bărbat încă tânăr, îmbrăcat într-o bluză portocalie. Câteva şuviţe de păr se lipeau cleios de fruntea asudată. Ceva, n-ar fi putut spune ce, poate umerii căzuţi, ori poate expresia figurii, sugera o impresie de dezordine în ţinută, falsă, deoarece altminteri era îmbrăcat cu multă îngrijire, aproape pedant. Îl privi pe Cristescu nedumerit, dar nu fără un oarecare licăr de amuzament.

— Am fost chemat de profesorul Grigore Lupaşcu.

— A, da… evident, poftiţi. Sunteţi aşteptat, domnule doctor, şi-i făcu loc să intre cu un exces de reverenţă în care maiorul simţi, din nou, o nuanţă de ironie.

Din vestibul, pătrunseră într-un hol spaţios. Patru sau cinci uşi erau orientate simetric de-a lungul pereţilor, lăsând loc câtorva mobile. Într-una dintre încăperi, mai multe persoane vorbeau şi râdeau zgomotos în jurul unei mese pe care se vedeau resturi de mâncare şi băutură. O melodie lascivă conducea paşii singurei perechi care dansa.

— S-a întors Vasile? se interesă cineva.

— Gina, vorbi bărbatul care-i deschise, a venit medicul.

O femeie de vreo treizeci şi cinci de ani se desprinse din braţele partenerului.

— Bună seara, domnule doctor. Soţul meu v-a chemat. Cred că nu se simte bine, zise ea şi-i zâmbi.

Era provocator de frumoasă, genul de femeie după care nouă bărbaţi din zece întorc capul pe stradă. Avea acea frumuseţe strălucitoare, iradiind şi chemând, perfecţiunii formelor adăugându-i-se o tuşă de *sex-appeal* în doză infinitezimală, atât cât să nu frizeze vulgarul. Rochia albastră de mătase, cu un dragon de aur brodat pe piept, scotea în evidenţă blondul buclelor căzute pe umeri. Vorbea şi se mişca cu detaşare, dar în acelaşi timp cu o graţie

riguros controlată, caracteristică celor obişnuiţi să fie priviţi, admiraţi, comentaţi.

— Matei, condu-l te rog pe dumnealui.

Ascunsă într-o nişă, o scară îngustă ducea la etaj. Urcară treptele. Ajunşi în faţa unei uşi, bărbatul îmbrăcat în portocaliu se opri.

— Aici e biroul tatei. Nu vă însoţesc mai departe. E un om dificil; nu-i plac imixtiunile, indiferent de natura lor.

Şi, zâmbind iar, începu să coboare alene fluierând bine dispus.

„Curios!“, reflectă Cristescu. „Fiul pare mai bătrân decât mama. Probabil o a doua căsătorie, cu implicaţiile respective!“

Ciocăni discret în uşă. Nu răspunse nimeni. Crezând că nu se făcuse auzit, bătu ceva mai tare, dar cu acelaşi rezultat. Apăsă pe clanţă.

În odaia puternic luminată, lângă fereastra deschisă, un bărbat în halat de casă, prăbuşit într-un fotoliu, părea că doarme. Apropiindu-se, Cristescu se opri în faţa privirii sticloase. Mâna rigidă căzută peste marginea fotoliului n-avea puls.

Profesorul Lupaşcu nu exagerase la telefon. Cadavrul său o confirma.

Pe gâtul victimei, maiorul remarcă un şanţ orizontal, uniform şi profund. Mort prin strangulare. Laţul dispăruse.

„Evident! Nimeni nu-şi lasă cartea de vizită lângă un cadavru.“

Mai ciudată şi greu de explicat i se părea însă dunga roşie paralelă pe o anumită porţiune cu şanţul de strangulare de pe grumajii profesorului şi care urca la un moment dat, pierzându-se după ureche. Era o rosătură, ca şi cum pielea sensibilă ar fi fost iritată în urma frecării de un corp zgrunţuros. În nici un caz nu putea fi vorba de amprenta lăsată de un guler prea strâmt. Sub halatul de casă, Lupaşcu purta un maieu, iar urma nu era rotundă,

egală, ci piezişă, urcând de la baza gâtului şi dispărând într-o orientare oblică sub păr.

Maiorul începu să cerceteze camera. După tavanul prăvălit, ghici că încăperea fusese cândva o mansardă amenajată ulterior de profesor, care, probabil tentat de o relativă izolare, o transformase în birou. Mobilele erau puţine. O masă de lucru, două fotolii, o măsuţă mai mică de serviciu pe care se afla telefonul şi o lampă cu tijă lungă şi abajur japonez într-un ungher, împrumutând oarecare culoare interiorului, altfel cam anost. Pereţii căptuşiţi cu cărţi trădau multiplele preocupări ale profesorului în cele mai neaşteptate şi greu de îngemănat domenii. Într-un colţ, direct pe parchet, un vraf de periodice străine şi un pachet de cărţi încă nedesfăcut, alături de o etajeră proaspăt vopsită.

Reveni la cadavru. Zadarnic căută prezenţa unui indiciu cât de neînsemnat care să ateste o încăierare (precedând crimei) între profesor şi agresorul său. Urmele, dacă existaseră (imposibil ca Lupaşcu să nu fi încercat să se apere, e un gest reflex), fuseseră înlăturate cu grijă.

După poziţia victimei, s-ar fi putut conchide că a fost ştrangulată în timpul somnului. Criminalul n-ar fi avut de luptat decât cu câteva convulsii curmate repede de o mână energică, ţinând seama şi de slaba rezistenţă pe care ar fi opus-o un om de vârsta lui Lupaşcu, moleşit de somn.

Dar Grigore Lupaşcu nu fusese asasinat în timpul somnului. Maiorul îşi amintea precis că profesorul îl sunase la 23:55. Convorbirea durase maximum trei minute, deci 23:58, după care el, Cristescu, formase numărul de telefon al lui Lupaşcu pentru a verifica autenticitatea apelului. Profesorul, probabil în agonie, nu a mai fost în stare să ridice receptorul. Rezulta, în mod clar, că asasinatul fusese comis între orele 23:58 şi orele 24.

Telefonă la minister, cerând să fie trimisă echipa operativă, apoi se apropie de fereastră. Grădina îşi răsfira miresmele în buchete de regina nopţii şi trandafiri.

„Cine o fi având grijă de flori?“, îi trecu stupid prin minte. Se aplecă peste pervaz şi socoti vreo şaisprezece metri distanţă până la sol. În stânga şi în dreapta, nici o fereastră. În biroul-mansardă s-ar fi ajuns deci doar cu ajutorul unei scări. Ori, o scară proptită în pământul moale lasă urme adânci.

Privind acoperişul, constată că acesta, coborând în pantă abruptă, forma un gen de streaşină, care cădea aproape jumătate de metru peste fereastră, făcând aproape imposibil orice acces în încăpere pe această cale. După toate aparenţele, *profesorul Lupaşcu fusese asasinat din interior*.

Două ore mai târziu, echipa operativă avea să confirme ipoteza maiorului.

Mai zăbovi câteva clipe în faţa ferestrei, observând îndelung cei câţiva castani uriaşi, care, la aproximativ zece-doisprezece metri de clădire, reprezentau cel mai apropiat obstacol.

Aruncă ţigara, traiectorie înaltă clipind roşu în întuneric, stinse lumina şi coborî.

Capitolul II

O FAMILIE

Jos, în capul scărilor, îl întâmpină omul în portocaliu. Se ţinea cu o mână de balustradă, gata să urce.

— Ar fi bine să nu-l deranjaţi, îl opri Cristescu, cedând unei hotărâri bruşte de a ascunde pentru moment comiterea crimei şi disimulându-şi în continuare calitatea.

— Matei, se auzi de dincolo vocea doamnei Lupaşcu, pofteşte-l pe domnul doctor să guste ceva cu noi.

Fu izbit de contrastul dintre austeritatea biroului şi sufrageria somptuoasă. Mobilele de preţ erau împrăştiate cu gust şi, dominând trufaş încăperea, un biedermeyer înalt etala câteva galeuri rare. Pe pereţi, tablouri multe, de calitate, câteva semnături ilustre.

Gina Lupaşcu, amabilă, îi împinse în faţă un platou cu aperitive, vorbind neîncetat, punând întrebări şi neaşteptând răspunsul, râzând mult, convenţional. Maiorul notă amănuntul că rochia albastră era şifonată în dreptul mijlocului, ca şi cum doamna Lupaşcu şi-ar fi scos cordonul...

Matei, fiul defunctului, făcea prezentările, indicându-i pe cei vizaţi cu mâna şi înclinând uşor capul. Ceremonialul îi plăcea. Ochii maliţioşi exultau şi, zâmbind, se amuza copios de unul singur.

— Ce are Grigore?

Vorbise o femeie de vreo şaizeci de ani, cu înfăţişare aspră, cu oase mari şi chip lung, cabalin. Mâinile puternice, muncite, ţineau ca într-un căuş paharul de cristal în formă de cupă. Pusese întrebarea fără să ridice privirea, apoi, brusc, îşi azvârli capul într-o mişcare devenită mecanică, sâcâită de părul care, neîngrijit, îi cădea în şuviţe cărunte pe frunte şi în ochi.

— Mătuşa mea, doamna Ana Dogaru ot Târgovişte, o recomandă Matei. Casa a galbenă, vizavi de sinagogă, închiriază…

— Ce are Grigore? îl întrerupse încăpăţânată bătrâna.

— Nu se simte prea bine, începu evaziv Cristescu.

— Asta o ştim şi noi. Te-am întrebat ce are!

„Trebuie să fie sora profesorului. Mă întreb cum s-o fi împăcând cu cumnată-sa“, gândi maiorul şi, instinctiv, se uită la Gina Lupaşcu.

Aceasta era adâncită într-o discuţie cu un tânăr bronzat, cu umeri de luptător, foarte elegant, într-o bluză albă, bine scrobită. Era singurul care nu suferea de căldură. Când râse, un râs neplăcut, gâjâit, cu dinţi mulţi, ascuţiţi, în timp ce ochii abia subţiaţi, lucizi, nu participau, Cristescu se întrebă de unde îl cunoştea. Parcă Oprea îl recomandase Matei.

— Gina, tu nu eşti curioasă să ştii ce-l doare pe bărbatu-tău?

Vocea bătrânei era tăioasă, rea, plină de reproşuri.

— Doamne, Ana, cât poţi fi de agasantă. Încearcă măcar azi să ne scuteşti de insinuări.

În stânga Anei Dogaru, un bărbat cu figură de prelat catolic – un colac de păr alb pleca de la o tâmplă spre cealaltă, îmbrăţişând chelia mare, lucioasă – urmărea frânturile de discuţie adunând cu degetele grăsuţe firimiturile de pâine.

— Domnul Androne Negoianu, prietenul familiei, îl prezentă Matei. Fost proprietar al întreprinderilor Cristalul Român. Şi acum tot cu sticlăria se ocupă: vinde borcane…

Ochii bătrânului, albaştri, nealteraţi, uşor tiviţi cu roşu, trădând o candoare deconcertantă, clipiră des. Vrând să-l califice, Cristescu oscilă între senilitate şi mult comentata tinereţe sufletească care biruie bătrâneţea biologică.

Îmbiat insistent de doamna Lupaşcu să guste ceva – mâncare surprinzător de proastă, dar servită în tacâmuri scumpe, risipă de cristal şi argint – maiorul se adresă lui Negoianu:

— Am impresia că sărbătoriţi un eveniment.

Bătrânul, cu exces de amabilitate, îşi apropie scaunul. Se aplecă confidenţial. Emana un miros dulceag, înecăcios, de paciuli.

— Aţi ghicit. Luni apare în librării cartea prietenului nostru Grigore Lupaşcu.

— Cartea la care Grigore a muncit o viaţă, completă în surdină, dar răspicat, Ana Dogaru, nejenându-se de a fi tras cu urechea.

— Este o lucrare foarte interesantă, enunţă plat Oprea, pe care doamna Lupaşcu îl părăsise, pregătind cruşonul în faţa servantei.

— Dumneata de unde ştii? îl întrebă grosolan bătrâna. Ai citit în Sportul?

Matei, bând gin din pahare mari pe care le golea dintr-o dată cu o mişcare scurtă din cot, începu să râdă. Era ameţit, mâinile îi tremurau, dar păstra oarecare „stil“.

— *Casus belii!*[{1}] Maman, fii te rog amabilă şi tradu rugbistului ce am spus. Mai crede, păcatele, că l-am înjurat, şi continuă să râdă lung, sacadat.

— Eşti beat, Matei! îi spuse Gina, privindu-l peste umăr cu repulsie nedisimulată.

— Sunt într-o dispoziţie excelentă, maman. La un pas de sinucidere. N-aş fi crezut că te deranjează, şi-şi umplu din nou paharul.

— Mă plictiseşte…

Abia mişcându-şi buzele, Oprea scrâşni:

— Lasă-l să toarne în el. Poate crapă naibii într-o zi!

— Moartea, amice, replică Matei amuzat, nu intră niciodată pe uşile care se deschid singure. Doar dacă o tragi de mânecă. Apropo… când ai să te hotărăşti să scapi de mine, foloseşte te rog otrava: ador lichidele.

Androne Negoianu, presimţind un conflict, încercă eroic să depăşească momentul:

— Domnul Oprea s-a întors zilele trecute de la Paris. Ştiţi, dumnealui e rugbist.

— Şi, cu siguranţă, interveni Matei, viitor academician.

— Mi-amintesc… reluă nostalgic Negoianu. Am fost ultima oară în ’38, înainte să intre boşii. Am spus-o întotdeauna. Parisul, domnule doctor, trebuie văzut primăvara. *Jardin du Luxembourg,* în aprilie, n-are egal. Ce beţie de culori, ce toalete, câtă graţie! Minune! Ca un peisaj de Corot. Dar *Louvre…*

— Pe ăsta l-am scăpat, îl întrerupse Dinu Oprea, rânjind.

— Cum, domnule Oprea, se indignă sincer Negoianu, aproape să-i dea lacrimile, ai fost la Paris şi n-ai văzut Louvre?

Oprea dădu din umeri cu sensul „asta-i situaţia“.

Ana Dogaru, cuprinsă de o hotărâre bruscă, se ridică de la masă, anunţând:

— Eu mă duc să văd ce face Grigore.

— Nu-l deranjaţi, o opri maiorul. Domnul Lupaşcu are nevoie de linişte.

—Linişte, linişte, îl îngână bătrâna. O să aibă linişte pe lumea ailaltă, de o să i se acrească.

— E grav? se interesă cu voce scăzută Negoianu.

— Mda, încerc să-mi explic o anumită stare de surescitare. Voiam chiar să vă întreb dacă a avut cumva necazuri.

— Ce necazuri, domnule, n-auzi că luni îi iese cartea?

— Nu m-am gândit la catastrofe, doamnă. O simplă discuţie mai aprinsă, o ceartă, inofensivă în aparenţă, pot declanşa într-un organism slăbit de vârstă şi de boală…

Ezită, inventariindu-şi cunoştinţele medicale. Fu izbit de tăcerea care se aşternuse. Ana Dogaru o privea pe Gina cu ură făţişă, spumegând, gata să izbucnească, în timp ce Androne Negoianu o măsura pe bătrână vrând să spună ceva, dar parcă temându-se. Matei, deasupra paharului, surâdea cu dispreţ rece lui Oprea.

Se auzi soneria. Doamna Lupaşcu se ridică. Cu lumina căzând din spate, în timp ce traversa sufrageria, trupul i se contura perfect în rochia largă, transparentă, pusă direct pe piele. Cristescu simţi instinctiv că femeia aceasta superbă stă ceasuri întregi goală în faţa oglinzii. Se întoarse însoţită de un bărbat între două vârste, modest îmbrăcat, cu o damigeana în mână. Părea un obişnuit al casei, deoarece se îndreptă cu paşi siguri spre bucătărie. Nimeni nu-i acordă vreo atenţie, afară de politicosul Negoianu, care întrebă într-o doară:

— Ai găsit deschis, Vasile?

— Sigur, don’ Androne. La Răzoare ţine până la ora două. Aveau şi bere.

Şi, instinctiv, îşi linse buzele. Nu era greu de ghicit că încercase, aşa de gust, o sticlă la tejghea.

— Trage vinul în sticle, dădu dispoziţie doamna Lupaşcu, dar mai întâi schimbă paharele.

„Trebuie să fie omul de serviciu al profesorului“, conchise maiorul. „Oare să fi fost îndepărtat intenţionat de acasă?“

— Eu urc până la Grigore. Deschid doar uşa, spuse Ana Dogaru, cerându-i din ochi avizul lui Cristescu.

— O clipă, exclamă Gina. Vasile, nu uita să aduci cuburi de gheaţă. Apoi, bătrânei: te însoţesc, Ana. Haidem!

— Ce ar fi să facem câţiva paşi prin grădină? propuse Androne Negoianu, dezmorţindu-şi discret membrele.

Matei se ridică.

— Vă rog să rămâneţi la locurile dumneavoastră. Toată lumea, fără excepţie.

Se întoarseră surprinşi de tonul aspru, poruncitor, al maiorului. Gina îşi reveni prima, în timp ce Matei râdea

tâmp.

— Doctore, n-ai impresia că-ţi depăşeşti atribuţiile? Până una alta, cea care dă dispoziţii aici, în casă, sunt eu.

— Profesorul Grigore Lupaşcu a fost asasinat.

Cristescu îşi declină identitatea.

Un zgomot de sticlă spartă îl făcu să întoarcă capul.

Vasile, cu mâinile depărtate de trup, privea buimac chipul maiorului. Pe jos zăcea tava pe care adusese paharele, prefăcute în cioburi.

Cu un strigăt, doamna Lupaşcu se prăbuşi. Deşi pământie – o venă îi zvâcnea îngrijorător pe frunte – Ana Dogaru găsi puterea să şuiere:

— Ce artistă!

Androne Negoianu deschise gura încercând în van să articuleze câteva vorbe. Matei întinse mâna după pahar, dar degetele neîndemânatice îl răsturnară, împrăştiind lichidul pe masă.

Se auzi din nou soneria. Sosise echipa operativă.

Capitolul III

ANA DOGARU

Locotenentul Azimioară – la a treia sticlă de apă şi năduşind proporţional – contempla aspectul deprimant al sufrageriei: masa cu resturile chefului din ajun, tacâmurile murdare, scrumierele încărcate mirosind acru, parchetul plin de cioburi. În balansoar, lângă fereastra deschisă, Androne Negoianu, copleşit de emoţii, adormise. Somn bătrânesc cu tresăriri care îl făceau să deschidă ochii buimac, aţipind apoi din nou, imediat, cu bărbia nesigură înfiptă în piept. Privindu-l, Azimioară se miră: „Ce repede le creşte bătrânilor barba“. Matei Lupaşcu încremenise într-o poziţie incomodă fixând unul şi acelaşi punct al tavanului. Oprea, singurul cu adevărat treaz, măsurând nervos încăperea, fuma ţigară de la ţigară. Trupul frumos, cu mişcări sigure, elastice, sugera un animal tânăr prins în capcană.

— De ce a fost ucis? De ce? îl întrebă la un moment dat pe Matei, obosit de muţenia acestuia. De ce? Fă-mă să înţeleg.

Fără să-l privească, cu un dispreţ calculat, Matei vorbi într-un târziu:

— Înţelepciunea nu se cumpără la băcănie. Nu se fabrică, nu se importă, nu se exportă. Există sau nu. *That is the question*[{2}].

— Ce naiba baţi câmpii? Îţi arde de speculaţii când taică-tău e pe năsălie? Faci pe deşteptul, parazitule?

— Te pocnesc, replică Matei.

Interveni Azimioară, apoi liniştea se aşternu din nou.

Aşezat pe un taburet rotativ, Vasile ţinea cu amândouă mâinile o lumânare groasă, cu un guleraş de hârtie, rămasă, poate, de la vreun paşte, atent să nu picure ceara pe covor. Din când în când, îşi ştergea lacrimile furişe cu dosul palmei.

Uşa de la dormitor se deschise. Doamna Lupaşcu, într-un chimonou străveziu, cu o compresă udă pe frunte, ceru în şoaptă:

— Vasile, adu-mi o frapieră cu gheaţă. Am o migrenă oribilă.

* * *

În micul salonaş situat între camera lui Matei şi dormitorul doamnei Lupaşcu, maiorul, stând pe o otomană, scruta figura masculină a Anei Dogaru. Fusese invitată să dea declaraţie cea dintâi. Cristescu o preferase, pentru că, în ciuda mojiciei sistematice şi a resentimentelor necamuflate faţă de Gina, părea să-şi fi păstrat în cea mai mare măsură sângele rece. „Aproape că se aştepta la nenorocire…“

— Sunt mătuşa băiatului din partea mamă-si, adică sora mamă-si. Grigore îmi era cumnat.

— Presupun că eraţi foarte legată de cumnatul dumneavoastră.

„De fapt, suspect de legată“, completă în gând maiorul amintindu-şi de via îngrijorare pe care o manifestase bătrâna pentru sănătatea profesorului, în ciuda faptului că acesta, ignorând memoria mamei lui Matei, se recăsătorise cu Gina. Sunt lucruri pe care rudele unei prime soţii defuncte le iartă, de obicei, mai greu.

— Pe Grigore l-am respectat, domnule maior. Era un învăţat, dar, mai presus de toate, un om cumsecade.

— S-a recăsătorit de mult?

— Să tot fie şapte-opt ani. Sminteală de om bătrân!

Şi dădu din mână a lehamite.

— Nepotul dumneavoastră nu s-a opus?

— Parcă mai conta Matei! Pupăza – scăzu vocea instinctiv, privind circumspectă spre dormitorul doamnei Lupaşcu – îl ameţise de tot. D-astea ştiu că e bună!

Ana Dogaru îl măsură cu un zâmbet ironic.

— Dumneata, adică, ce crezi? Te-ai uitat la casa asta? Dar pe pereţi? Ăsta e muzeu, domnule, nu casă. Să pui taxă la intrare şi nu te doare capul. Faci avere aşa, stând pe scaun.

— Deci o căsătorie din interes.

— Vezi bine. E cu ochi şi cu sprâncene. Altminteri, spune-mi mie, care femeie zdravănă se mărită cu un bărbat mai bătrân cu treizeci de ani?

— Mda… Poate că aveţi dreptate. Cu ce se ocupa doamna Lupaşcu înainte de căsătorie?

— Parcă eu ştiu de unde a cules-o Grigore? Atâta doar că a venit goală puşcă. Nici cămaşă nu avea pe ea şi acum geme garderobul…

Cristescu se întrebă în ce măsură ura bătrânei era generată doar de durerea faţă de uzurparea locului surorii decedate, loc care Anei Dogaru i se părea că aparţine acesteia în mod imprescriptibil şi dincolo de moarte.

— Cumnatul dumneavoastră a lăsat vreun testament?

— Ce testament! se miră bătrâna. Tot ce e aici se cuvine băiatului. Aşa am apucat noi din bătrâni.

Dar parcă îi era teamă că ar putea fi şi altfel. O undă de îngrijorare îi crispa trăsăturile groase.

— Povestiţi-mi, vă rog, cum s-a desfăşurat petrecerea de aseară. Încercaţi, pe cât posibil, să nu omiteţi nici un amănunt. Mă interesează ce aţi făcut atât dumneavoastră, cât şi ceilalţi.

Ana Dogaru îşi potrivi o şuviţă de păr după ureche, apoi îşi netezi îndelung rochia neagră, trăgând-o mult, inutil, peste genunchii colţuroşi.

— Am sosit în Bucureşti ieri după prânz. Ştiam că mă prinde căldura în tren, dar n-am reuşit să plec mai devreme.

— Nu locuiţi în Capitală?

— Nu, domnule. Eu stau la Târgovişte. Am acolo căsuţa mea.

— Iertaţi-mi o întrebare: din ce trăiţi?

— Credeai poate că mă ţine Grigore? râse bătrâna dispreţuitor. Am pensia mea, treizeci şi opt de ani am fost funcţionară la poştă, mai dau şi o cameră cu chirie… Mă ajut şi eu cum pot, dar, mulţumesc lui Dumnezeu, nu cer la nimeni.

Căută din ochi ungherul icoanelor, făcând o cruce adâncă, lată, pornită din frunte până în pântec, împungând apoi cu socoteală fiecare umăr.

— Care a fost motivul vizitei dumneavoastră?

— Mi-a scris Matei că vor să sărbătorească succesul lui Grigore. Tot trebuia să trec prin Bucureşti. În fiecare vară cam pe vremea asta, plec la băi la Amara, aşa că se brodise bine.

— Da, înţeleg, spuneţi mai departe.

— Păi ce să vă mai spun? Am stat niţel la taclale, pe urmă m-am culcat.

— Aţi observat ceva nefiresc în atitudinea profesorului?

Ana Dogaru rămase câteva clipe pe gânduri, apoi răspunse hotărât.

— Nu. Era ca de obicei: distrat şi grăbit să urce sus la hârtiile şi la cărţile lui. Cred că a lucrat toată după-amiaza.

— De unde ştiţi?

— Păi Grigore, când nu doarme, lucrează.

— De unde ştiţi că a fost treaz?

— Pe la cinci l-am auzit ocărându-se cu nevastă-sa. Ce-şi spuneau n-am auzit.

— Nici n-aţi încercat?

— Nu.

Răspunsul venise prompt, grăbit. „Minte, hotărât minte. Este imposibil să nu fi tras cu urechea.“

— Nepotul dumneavoastră era acasă?

— Matei vine de la serviciu abia pe la şase.

— Unde lucrează?

— La o gazetă.

Cristescu îi căută privirea. Sistematic, bătrâna îl evita.

— Existau certuri frecvente între soţii Lupaşcu?

— Grigore nu ieşea din voia nevesti-si. Ea e cocoşul! Mă uitam şi aseară în timpul zaiafetului…

— La ce oră a început?

— Cam pe la opt, când s-au strâns cu toţii.

— Adică?

— Păi noi, ai casei, Androne şi sportivul.

— Androne Negoianu vă e rudă?

— E prieten cu Grigore de peste patruzeci de ani, deşi e ceva mai tânăr. Om bun, pâinea lui Dumnezeu, dar cam sărăcuţ cu duhul.

— Cu ce se ocupă?

— Acuma-i ieşit la pensie. A avut avere mare odată. E din neamul Negoienilor, ăi cu moşii în Teleorman.

— Şi celălalt?

— Oprea? Un neisprăvit, umblă după fustele Ginei. Mă şi mir că Grigore n-a băgat de seamă.

— Dumneavoastră nu i-aţi sugerat-o?

În ciuda aşteptărilor lui Cristescu, bătrâna nu se sesiză şi răspunse cu naturaleţe:

— Să-i fi spus ceva lui Grigore de nevastă-sa, „mângâierea şi toiagul bătrâneţelor“?!. Îţi găseai beleaua. Nici Matei n-ar fi îndrăznit.

— Aşadar, petrecerea a început la ora 20. La ora 24, încă nu se terminase. S-a stat doar în sufragerie?

— În sufragerie, vezi bine… Vasile a servit tot timpul. Pe urmă, a plecat după vin.

— Cine l-a trimis?

— Nu mai ştiu. Pe la 11 şi ceva, poate mai târziu, ne-am ridicat de la masă, că înţepeniserăm. Grigore a spus că iese să ia puţin aer în grădină. Eu m-am dus la bucătărie să fac cafele.

— Şi ceilalţi?

— Au mai flecărit prin sufragerie. Pe urmă, Grigore a intrat val-vârtej în casă şi a urcat la el.

— De ce?

— I-a zis nevesti-si că nu se simte bine şi că e posibil să vină un doctor să-l vadă. A lăsat vorbă să fie condus în birou. Să spun drept, am fost cam nedumeriţi, deoarece nu arăta bolnav.

— A mai coborât?

— Nu. Mai pe urmă ai venit dumneata.

— Încercaţi să vă amintiţi unde se aflau ceilalţi în acest interval de timp.

— Adică?

— Adică de la întoarcerea lui Grigore Lupaşcu din grădină şi până la sosirea mea. Vă rog să fiţi foarte atentă.

— V-am mai spus, eu făceam cafele în bucătărie…

— După câte înţeleg, prepararea lor v-a luat cam jumătate de ceas. Nu-i prea mult?

— Se terminase butelia. A trebuit să le fac pe reşou. Între timp, am mai fost şi în baie.

— Şi ceilalţi?

— Gina a trecut în dormitor să se dreagă la obraz, că numai la vopseluri şi crepdeşinuri i-e gândul. Mă-sa – Frosa Cocoloş – făcea trotuarul la Vaslui şi dumneaei, mă-nţelegi, e, dragă doamne, cocoană. Şi adăugă cu obidă: neamul Cocoloşilor! Eh… Matei a stat în sufragerie. Tot timpul. L-am văzut şi când am intrat şi când am ieşit din baie. Tocmai bătea de miezul nopţii. Androne zicea că se duce în camera lui Matei s-asculte la radio nu ştiu ce concert. Toată seara a stat cu ochii pe ceas.

— Dar Dinu Oprea?

— Nu ştiu. Nu l-am văzut deloc, dar atunci nu m-am gândit la asta.

— Ciudat…

— Multe lucruri ciudate se întâmplă în casa asta, domnule maior.

Cristescu, simulând interesul subit pentru o figurină de Tanagra rezemată pe o policioară, se apropie fără zgomot de dormitorul doamnei Lupaşcu. Deschise brusc uşa. În ochii Anei Dogaru, sticli, după o clipă de uimire, o satisfacţie care anticipa. Iatacul era gol. Pe un gheridon scund, o ţigară abia începută fumega…

Maiorul o stinse în scrumiera mică, emailată, şi se înapoie cu un zâmbet pe care Ana Dogaru nu-l putu descifra.

* * *

Căldura părea să nu se domolească. În faţa chiuvetei din bucătărie, maiorul îşi spălă îndelung faţa. Se simţea obosit, murdar, hainele i se lipeau de trup. Ar fi băut o cafea.

Pe bufet, un reşou electric formula invitaţii mute. Îi mângâie în treacăt cordonul care, surprinzător de uşor, se detaşă de borne căzând pe ciment.

„*Poate înlocui o frânghie*“*,* şi măsură cablul în lungimea braţelor.

Ana Dogaru declarase că preparase cafelele la reşou…

Pendula din sufragerie bătu de două ori. Cristescu îşi consultă ceasul. Mai erau două minute până la două.

„Matei a stat tot timpul în sufragerie… L-am văzut când am intrat în baie. Tocmai bătea de miezul nopţii…“, afirmase bătrâna.

Deci, în realitate, Ana Dogaru intrase în sufragerie la ora 23:58, pendula mergând cu două minute mai înainte. Ori, la ora 23:58, Cristescu sunase şi nu-i răspunse nimeni, în afară de telefonul din biroul lui Grigore Lupaşcu, un al doilea – o derivaţie – se afla în sufragerie. Matei sau

mătuşă-sa ar fi putut ridica receptorul şi maiorul nu vedea motivul pentru care n-ar fi făcut-o, cu atât mai mult cu cât un apel la o astfel de oră stârneşte o curiozitate legitimă, nu lipsită de oarecare îngrijorare. Rezulta în mod categoric că la orele 23:58 în sufragerie nu se afla nimeni.

Pentru a doua oară, Ana Dogaru minţise.

Capitolul IV

PATA DE VOPSEA

La indicaţia maiorului, Ana Dogaru se întoarse în sufragerie. O clipă rămase în cadrul uşii ţintuindu-l pe Matei. Acesta n-o văzu, continuând să fixeze cu interes acelaşi punct din tavan. Bătrâna se aşeză la cealaltă extremitate a încăperii. Androne Negoianu, cu capul rezemat în căuşul palmei, sforăia încetişor. Vasile bolborosea o rugăciune. Vorbele se rostogoleau, învălmăşindu-se cu picăturile de ceară.

— Tatăl nostru carele eşti în ceruri…

Şi, deodată, locotenentul Azimioară înţelese că se petrece ceva. Ana Dogaru îşi aranjase cocul, iar când mâinile poposiră din nou pe braţele fotoliului, ţinea strâns între degete o agrafă. Luă de pe comodă mersul trenurilor şi se opri la o anumită pagină, cercetând-o îndelung.

— Matei, vezi la ce oră e acceleratul de Târgovişte. N-am ochelarii la mine.

Fără să întoarcă capul, Matei întinse mâna. Ana Dogaru se apropie. Din câţiva paşi, locotenentul fu între ei.

— Vă spun eu, doamnă.

Femeia tresări violent. O clipă strânse cartea la piept, acoperind-o cu amândouă mâinile, apoi i-o întinse cu o grimasă.

— Eşti foarte amabil dumneata!

Azimioară descoperi repede trucul. Pe pagina care indica plecarea trenului spre Târgovişte erau zgâriate câteva cuvinte:

„La ora 24 am rămas singur în sufragerie.“

Nimeni nu sesizase incidentul. Negoianu, cu ochii întredeschişi, continua să moţăie, în vreme ce Vasile şoptea, privind concentrat flacăra lumânării.

— …şi nu ne duce pre noi în ispită, şi ne izbăveşte de cel viclean…

* * *

Dinu Oprea refuză să se aşeze. Cu paşi mari, parcurgea salonaşul de la un capăt la celălalt, oprindu-se brusc ori de câte ori maiorul formula vreo întrebare. Un scrâşnet de dinţi, cu frecvenţă de tic, îi preceda răspunsurile nestăpânite.

„Iată ceea ce se numeşte un bărbat chipeş“, gândi Cristescu admirându-i profilul impecabil.

— Pe Lupaşcu l-am cunoscut vag. Nu văd ce v-aş putea spune.

— Eraţi totuşi un oaspete aproape zilnic al acestei case.

— Adevărat, dar bătrânul nu prea era amator de conversaţie şi, afară de asta, cea mai mare parte a zilei şi-o petrecea în birou. De multe ori, nu-l vedeam deloc.

— Atunci, pentru cine veneaţi, de fapt?

Dinu Oprea se opri în faţa lui Cristescu. Ochii congestionaţi de nesomn, îngustaţi, păreau doi tăciuni de jăratec.

— Adică ce vreţi să insinuaţi?

— Nu insinuez nimic, domnule Oprea. Pur şi simplu mă informez. Aţi afirmat că profesorul Lupaşcu a rămas pentru dumneavoastră o simplă cunoştinţă, vagă după cum v-aţi exprimat, şi pe care o întâlneaţi sau nu în propria sa casă. În mod logic, cel vizitat era deci altcineva.

— Veneam să-l văd pe Matei.

— Numai?

— Vreţi să vă dau un sfat, domnule maior?

— Deocamdată, vreau să-mi daţi un răspuns. Numai pentru Matei Lupaşcu veneaţi?

— Bineînţeles. Cu timpul, evident, m-am împrietenit şi cu doamna Gina. Uneori, jucam cărţi, mai stăteam la o cafea, dar, categoric, n-a fost ceea ce vi s-a spus.

— De unde ştiţi că mi s-a spus ceva, şi ce anume?

— Ştiu eu ce fitile e în stare să bage cârtiţa aia bătrână.

— La cine vă referiţi?

— La stimabila madam Dogaru. Dar, că veni vorba, nu vi se pare curios că a picat aşa, la ţanc, chiar în ziua crimei? De ce nu cu o zi înainte sau după?

— Dumneavoastră cum vi se pare?

— Degeaba mă luaţi peste picior. Mai bine v-aţi interesa ce căuta astă-seară bătrâna în scrinul din dormitorul doamnei Lupaşcu.

— Nu mă pot împiedica să mă întreb ce căutaţi dumneavoastră în dormitorul doamnei Lupaşcu.

De astă dată, Oprea se enervă de-a binelea. Lui Cristescu îi fu teamă că spătarul delicat al unui scaun franţuzesc, pe care sportivul îl frământa cu îndărătnicie, va deveni în câteva clipe ţăndări.

— Dormitorul are o uşă, spuse el silabisind cuvintele, care se poate deschide singură atunci când, de exemplu, se face curent.

— A da, aşa înţeleg, se dumiri Cristescu cu candoare. Şi?

— Şi asta-i. Ce căuta bătrâna acolo în lipsa doamnei?

— Îmi permit să vă amintesc că în astă-seară s-a comis o crimă, nu un furt şi nu în dormitorul doamnei Lupaşcu, ci în biroul profesorului Lupaşcu.

În mod premeditat, maiorul simula indiferenţa faţă de incidentul relatat, bagatelizându-l ca lipsit de importanţă. În fond, urmărea să-l stârnească pe Oprea, aparţinând genului de indivizi care, ajunşi la un anumit grad de

surescitare şi pierzându-şi controlul, spun mai multe decât ar fi intenţionat s-o facă, fără ca măcar să bage de seamă.

— N-ar strica totuşi să vă interesaţi, insistă rugbistul, de ce, de mai bine de o săptămână, Lupaşcu nu vorbea cu fiu-său. Orice comunicare dintr-o parte sau alta se făcea prin intermediul doamnei Gina. Nici măcar azi nu s-au împăcat.

Se uită apoi la maior cu oarecare satisfacţie, atent să surprindă efectul celor relatate.

„…aici e biroul tatei. Nu vă însoţesc mai departe. E un om dificil, nu-i plac imixtiunile, indiferent de natura lor“, îi răsunară în minte maiorului cuvintele lui Matei atunci când îl condusese pe scară.

— Cunoaşteţi motivele pentru care erau certaţi? Ca prieten, probabil vi s-a spovedit.

— Nu mi-a spus nimic.

— Atunci, poate bănuiţi.

— Bănuiesc că tot pe chestia banilor. Matei îl tapa în permanenţă şi bătrânul era cam strâns la pungă.

— De ce îi cerea bani?

— Matei are întotdeauna nevoie de bani, decretă enigmatic Oprea.

— De ce?

— Nu ştiu. Chestii de ale lui.

Cristescu simţi în ezitarea sportivului că nu e dispus să spună mai mult. Discuţia părea să fi atins un teren tabu cu implicaţii de care Oprea nu era străin. Încercă totuşi să-l iscodească.

— Probabil de aceea, adineauri, îl mângâiaţi cu epitetul de „parazit“.

Oprea rânji larg, sincer amuzat.

— Serviciul de informaţii funcţionează clasa una. M-a şi turnat grăsanul!

Cristescu îşi zise că locotenentului Azimioară, torturat în diete riguroase, nu i-ar fi făcut plăcere să-şi vadă strădaniile astfel calificate.

— Se pare că aţi avut un schimb de cuvinte.

— Prostii! M-a scos din sărite. Când bea, nu te mai poţi înţelege cu el.

— Obişnuieşte să împrumute bani şi de la dumneavoastră?

— Matei nu împrumută un pol, doi, iar mai mulţi, personal, n-am niciodată disponibili.

— De ce îi trebuie sume atât de mari?

— Nu ştiu, dom'le, am spus că nu ştiu!

Cristescu înţelese că, pentru moment, insistă zadarnic. Îşi aprinse o ţigară şi fumă un timp în tăcere. Epuizat, Oprea se aşează.

— Vă rog să-mi povestiţi ce-aţi făcut aseară între orele 20 şi 24.

— Nimic extraordinar. Am stat la masă, am băut, am trăncănit verzi şi uscate cu Negoianu, am ascultat demonstraţiile de inteligenţă ale lui Matei…

— V-aş rămâne îndatorat, domnule Oprea, dacă aţi fi mai detaliat.

— Repet, asta e tot ce am făcut. Ce-i drept, n-am cronometrat la ce oră s-a adus piftia şi nici câte înghiţituri a luat răposatul.

Oprea abordase o brutalitate trivială care nu-i displăcu maiorului. „E semn bun, s-a enervat."

— În tot timpul serii n-aţi părăsit deloc sufrageria?

— Nu. Ne-am ridicat abia pe la 11,30, când moş Vasile a plecat după vin.

— Cine l-a trimis?

— Matei, sau Gina – vreau să spun doamna Lupaşcu – ori poate eu. Profesorul a ieşit în grădină, dar s-a întors foarte repede, cred că n-a întârziat nici zece minute. I-a spus ceva doamnei Lupaşcu, n-am auzit ce, pentru că discutam cu Androne Negoianu. Bătrâna Dogaru era la bucătărie să facă cafele. Nu ştiu ce tot orăcăia în legătură cu aragazul. Negoianu s-a dus în camera lui Matei. Voia să prindă un concert simfonic care se transmitea la douăsprezece fără douăzeci. În sfârşit, fiecare cu damblaua lui. Între timp,

doamna Gina intrase în dormitor. Am încercat să discut cu Matei, dar era mahmur şi prost dispus. Se cam dăduse marşul şi intenţionam să plec acasă.

— Am reţinut că omul de serviciu plecase după vin, deci cheful era în toi.

— Da, dar nu mai era atmosferă. Matei beat, Negoianu după douăsprezece e numai bun de băgat în scutece, iar profesorul se retrăsese.

— Aţi rămas deci în sufragerie doar dumneavoastră şi Matei. Ce-aţi făcut apoi?

— Mi-am preparat un whisky, pe urmă am intrat în baie.

— Cam pe la ce oră?

— Douăsprezece fără un sfert sau fără zece. Mă orientez după concertul lui Negoianu.

— Procedaţi foarte inteligent, aprobă maiorul. Cât timp consideraţi că aţi rămas în baie?

— Nu m-am uitat la ceas.

— Încercaţi totuşi să apreciaţi.

— Asta-i formidabil, dom’le, se răsti indignat Oprea către un al treilea interlocutor, nevăzut. Am zăbovit cât stă orice creştin în baie, cinci, zece, poate cincisprezece minute.

— Doamna Ana Dogaru afirmă că, în jurul aceleiaşi ore, s-a folosit şi ea de sala de baie. Nu-i curios că nu v-aţi întâlnit?

Dinu Oprea roşi violent.

— Minte!

— Bineînţeles că minte. Nu mi-aş permite să pun la îndoială afirmaţiile dumneavoastră.

Oprea sesiză ironia.

— Repet, domnule maior, am fost în baie.

— V-a văzut cineva intrând?

— Nu.

— Cum se poate? Matei Lupaşcu era doar în sufragerie.

— Nu mai era. A ieşit în timp ce-mi beam whisky-ul.

— Unde?

— Formidabil! Da’ ce sunt eu, domnule, paznic sau invitat? Ei, fir-ar să fie!

— Mă întreb, continuă maiorul ignorând izbucnirea rugbistului, ce interes avea Ana Dogaru să afirme că în jurul aceleiaşi ore a fost în baie, unde n-a găsit pe nimeni.

— Asta-i treaba dumneavoastră s-o aflaţi.

— Când v-aţi întors în sufragerie, lipsea cineva?

— Nu. Erau toţi, afară de profesor, care n-a mai coborât. După aceea, adăugă ironic, ne-aţi onorat cu vizita dumneavoastră.

— Câte uşi are baia?

Dinu Oprea avu o ezitare scurtă.

— Două.

— Unde corespund?

— Una dă în sufragerie, cealaltă, în dormitor.

— Care dormitor?

— În dormitorul familiei Lupaşcu, strigă exasperat Oprea.

— Da, înţeleg, făcu maiorul. Continuaţi să susţineţi că, între orele 23:45 şi orele 24, aţi fost în baie?

— Că n-oi fi uitat ce-am spus în urmă cu cinci minute. Găsiţi trucuri mai deştepte, ce naiba!

Cristescu se ridică.

— Vă mulţumesc. Răspunsurile dumneavoastră amabile mi-au dat prilejul să limpezesc o serie de chestiuni. În sensul ăsta, s-ar putea să vă mai deranjez. O clipă! Mi-aş permite, la rândul meu, să vă dau un sfat. Duceţi pantalonul la curăţat. V-aţi atins de etajera proaspăt vopsită din odaia în care s-a comis crima.

Capitolul V

MISTERUL ŞNURULUI DE MĂTASE

Androne Negoianu continua să doarmă. Matei Lupaşcu, deşi cu ochii deschişi, păstra aceeaşi rigiditate curioasă, de statuie, dând impresia de detaşare totală. Într-un târziu, adormise şi Vasile ţinând lumânarea aprinsă. O stinse locotenentul Azimioară.

Din dormitor, scoase capul doamna Lupaşcu.

— Matei, unde ai pus valeriana?

Dar acesta nu răspunse, nici măcar nu o privi, continuând să fixeze acelaşi punct al tavanului.

— Mi-aş lua îngăduinţa să vă pun câteva întrebări, doamnă, interveni Cristescu.

— Bine, dar este o oră imposibilă, se revoltă Gina Lupaşcu, uitând să-şi atenueze glasul puternic, vibrant, cu tenta de resemnată, dar inefabilă, suferinţă. În fond, se poate aştepta până dimineaţă.

Şi, cu un aer ofensat, dădu să se retragă.

— O clipă, doamnă, o opri Cristescu. Încercaţi să înţelegeţi că atât din punctul nostru de vedere, cât şi din al dumneavoastră, este de maximă importanţă să discutăm acum. Vă voi reţine foarte puţin.

În dormitorul mic, aducând mai mult a budoar, doamna Lupaşcu, cu aer de martiră, se aşeză oftând într-o berjeră, nu înainte însă de a-şi fi aruncat o privire critic-consultativă în oglinda veneţiană cu ghirlande splendide de cristal. Cu

glas obosit, indică un al doilea fotoliu maiorului. Acestuia îi atrase atenţia patul scund, perfect rotund, un cerc tapisat în mătase de culoarea jadului, aşezat în mijlocul încăperii. Alături, pe măsuţa cu picioarele fragile, o veioză filtra palid lumina. Covorul gros, fără desen, draperiile de la ferestre, stofa fotoliilor, înmănuncheau diferite nuanţe de verde. „Evident“, gândi Cristescu, „e blondă“. Un singur tablou, o floarea-soarelui uriaşă, de un galben strălucitor, dând materialitate petalelor, frângea simetria verde a interiorului.

Doamna Lupaşcu, legănându-şi uşor piciorul, îl măsura cu o curiozitate calmă. Aştepta. Cristescu cântări căutătura rece, directă, îndrăzneaţă. Era privirea unei femei voluntare, cu personalitate, obişnuită să se impună.

— Regret sincer că am fost obligat în momente atât de grele pentru dumneavoastră să…

— Treceţi peste asta, vă rog, îl întrerupse Gina Lupaşcu plictisită. Nu ştiu cât vă pare de rău, nu mă interesează şi, oricum ar fi, situaţia rămâne aceeaşi. Important e să terminăm cât mai repede. Ce vreţi să ştiţi?

— Când l-aţi văzut pentru ultima oară în viaţă pe soţul dumneavoastră?

— Cu puţin înainte de miezul nopţii. Se întorsese din grădină.

— V-a spus ceva?

— A anunţat vizita unui medic, care urma să fie condus în birou. Pretindea că nu se simte bine.

— Faptul nu v-a îngrijorat?

— Nu, răspunse Gina Lupaşcu, fără să ezite. Era un ipohondru în stare să consulte medicul pentru cel mai banal guturai. Afară de asta, am avut impresia că e un simplu pretext care-l punea la adăpost de alte întrebări. N-am insistat.

— Totuşi…

— Grigore m-a iubit mult, domnule maior, dar era un om închis, cu ciudăţenii pe care ştia să şi le mascheze. Printre

altele, îi repugna indiscreţia, întrebările meschine când el socotea că n-are nimic de explicat. Le considera drept un atentat umilitor la libertatea lui personală.

Folosise un ton prin care sugera maiorului că împărtăşeşte fără rezerve acelaşi punct de vedere.

— A urcat singur?

— Da.

— Se poate ajunge şi altfel decât urcând scara din hol în biroul dumneavoastră?

— Nu, şi dumneavoastră o ştiţi foarte bine, domnule maior. Este probabil una dintre primele ipoteze pe care le-aţi verificat.

Cristescu zâmbi:

— Păreţi foarte documentată asupra metodelor noastre de lucru. Cu ce v-aţi ocupat înainte de căsătorie?

— Am fost manechin la o casă de mode. Uneori, în timpul verii, lucram ca ghid ONT.

— După căsătorie, aţi întrerupt orice fel de activitate?

— Da. Mi-a cerut-o Grigore. Era dornic să aibă un cămin de care nu se bucurase niciodată.

— Cum? întrebă surprins maiorul. Doar mai fusese căsătorit.

Gina Lupaşcu râse cu superioritate.

— Eroare! Grigore n-a mai fost niciodată însurat.

— Şi fiul lui?

— E al lui într-adevăr, dar ce s-a întâmplat cu mama şi cine a fost ea n-am aflat niciodată. Era un subiect pe care-l evita şi în legătură cu care nu-mi permitea să insist.

— Investigaţiile dumneavoastră personale la ce concluzie v-au condus?

Aprinzând o ţigară pe care o înfipse într-un port-ţigaret lung, cu buză aurită, doamna Lupaşcu schiţă un surâs fin.

— Vreţi să mă speriaţi, domnule maior. Ăsta e ceea ce se numeşte atac frontal, nu-i aşa?

Îşi lăsă capul pe braţul fotoliului, încercând o poziţie seducătoare. Gâtul rotund, fără pată, apărea în toată

splendoarea lui. Cristescu ar fi pariat că poza făcea parte din arsenalul gesturilor deprinse în faţa oglinzii. Îşi ridică brusc capul ţintuindu-l pe maior.

— Am să vă dezamăgesc. N-am făcut nici un fel de demersuri ca să dezleg misterul. Pur şi simplu nu m-a interesat.

— Vă erau totuşi la îndemână. Androne Negoianu, prieten vechi al profesorului, Ana Dogaru…

— Încă o dată vă înşelaţi. Androne, în ciuda gafelor pe care le face, nu-i aşa de tont pe cât pare. Cu Ana, mătuşa lui Matei, n-am fost niciodată în termeni buni. Femeia asta mă urăşte din adâncul sufletului.

— Mi s-a spus că prima soţie sau, în sfârşit, femeia care i-a născut un copil a murit.

— Aceasta e varianta oficială şi, la urma urmelor, poate autentică. Dar atât. Niciodată nici un cuvânt în plus. Ori, tocmai lipsa de detalii obligă la completări pe cont propriu, tendenţioase şi fanteziste. Dar, vă repet, n-am fost niciodată tentată să violez acest complot al tăcerii.

— Aţi afirmat la începutul discuţiei noastre că, după retragerea profesorului Lupaşcu în biroul său, toată lumea a rămas în sufragerie. Ce a urmat?

— Ne-am ridicat. Ana s-a oferit să facă cafele, nu înainte de a-mi plasa o amabilitate. Spunea că vrea să bea „o cafea ca lumea“, aluzie la stângăciile mele culinare.

Maiorul îşi aminti de gustul sălciu al mâncării şi reflectă că, cel puţin în această privinţă, Ana Dogaru nu exagerase.

— Androne, continuă Gina Lupaşcu, a intrat în odaia lui Matei să asculte un concert anunţat la radio pentru ora 23:40. Reţin precis ora, pentru că ne împuiase capul. L-am trimis pe Vasile după vin şi m-am retras în dormitor. Simţeam nevoia să stau câteva minute întinsă pe întuneric.

— În concluzie, în sufragerie au rămas fiul dumneavoastră şi Dinu Oprea.

— Exact.

— Aveţi idee cum şi-au petrecut vremea?

— Nu. Când am revenit…

— După cât timp? o întrerupse Cristescu.

— Un sfert de oră, poate ceva mai mult. Cum vă spuneam, când m-am întors, se adunaseră toţi în sufragerie.

— V-a atras atenţia cineva?

— Nu. Androne era încântat de concert, plictisit totuşi de o întrerupere – o defecţiune tehnică mi se pare – n-am dat importanţă. Ana adusese cafelele. După aceea, aţi venit dumneavoastră.

— Deci, nu ştiţi ce au făcut cei doi între timp.

— Aţi reţinut perfect.

— Se pare că nu l-a văzut nimeni în acest interval pe Dinu Oprea.

— De ce nu-l întrebaţi pe el unde a fost?

— Anumite scrupule îl împiedică să răspundă camuflându-se în spatele unei minciuni naive. Închipuiţi-vă, pretinde că ar fi stat în baie.

— Şi ce e neverosimil în asta?

— Faptul că doi oameni, în speţă Dinu Oprea şi doamna Dogaru, pot să folosească în acelaşi timp aceeaşi sală de baie.

— Iar dumneavoastră aţi preferat varianta Anei. Bietul băiat, îl compătimi doamna Lupaşcu cu un râs teatral. Cum s-ar spune, n-are alibi.

— Dacă nu mă înşel, una dintre uşile băii dă în această cameră.

— Şi? întrebă Gina Lupaşcu abia încruntând sprâncenele.

— Nimic, făcu simplu maiorul. Căutam un alibi. Dinu Oprea ne este… tuturor simpatic şi ar fi păcat să planeze asupra lui anumite bănuieli.

— Hai să lăsăm gluma, domnule maior. Admiţând ipoteza ridiculă că tânărul acesta ar fi amantul meu, cum vă puteţi imagina că într-o astfel de seară, cu invitaţi la masă, cu Ana – mai ales Ana – şi cu soţul meu alături, neputând utiliza în mod justificat barem cheia, riscând în orice clipă să deschidă cineva uşa, cum puteţi crede, doar dacă nu mă

taxaţi drept o inconştientă, că aş fi comis nebunia de a-l lăsa pe Dinu să pătrundă în dormitorul meu?

— Cu riscul de a fi nepoliticos, trebuie să vă spun că aspectul acesta nu mă interesează. Obligaţia mea este, ca în ciuda unor obstacole, să descopăr asasinul. Neaflându-se în dormitorul dumneavoastră, nu mă priveşte contextul împrejurărilor, situaţia lui Oprea pare a fi destul de dificilă. Repet, nimeni nu l-a văzut între orele 23:45 şi orele 24, adică ora crimei.

Doamna Lupaşcu luă de pe toaletă un ziar şi începu să-şi facă vânt. Gestul nervos al mâinii trăda o oarecare tulburare.

— Şi dacă, să zicem – e tot o ipoteză desigur, ţinu ea să precizeze – şi dacă totuşi Dinu a fost aici, în cameră, ar fi suficient?

— Premisa de la care plecaţi e falsă. Timpul nu ne permite să cochetăm cu logica, frunzărind ipoteze. A fost sau nu Dinu Oprea în această cameră? Răspunsul e fără echivoc: da sau nu. Îl daţi dumneavoastră sau îl găsim noi.

Zâmbi cu insolenţă:

— Găsiţi-l.

* * *

— Te-ar deranja foarte mult, domnule sergent, dacă mi-aş permite să intru cinci minute în baie?

Fără să aştepte încuviinţarea, Matei părăsi sufrageria, trăgând uşa după el. Ajuns în hol, se precipită spre dulapul de lângă fereastră. Trase unul dintre sertare, căutând febril. Din dormitorul Ginei se auzea vocea domoală a maiorului. O clipă fu tentat să asculte, dar renunţă. Mâinile îi tremurau. Scotoci în al doilea sertar. Nimic. Privi precaut în toate părţile şi, păşind pe vârfuri, se îndreptă spre scară. Urcă câteva trepte… O tuse seacă îl opri locului.

— Baia e la parter. A doua uşă pe dreapta.

Se întoarse. Locotenentul Azimioară îl privea surâzând.

* * *

— Vreţi să beţi ceva?

Maiorul, pe gânduri, refuză clătinând din cap.

Doamna Lupaşcu scoase din scrin un flacon de cristal din care turnă într-un păhărel un lichid de culoarea sfeclei.

— Nu vă tentează chiar deloc?

— Absolut deloc.

— Păcat, e totuşi *Campari.* Sorbi încetişor din pahar.

— Care sunt relaţiile dumneavoastră cu Matei?

— Natural, cele dintre o mamă şi fiul său.

— …Cu zece ani mai în vârstă, completă maiorul. O mică anomalie căreia nu trebuie să-i acordaţi importanţă.

— Aşa procedaţi dumneavoastră?

— Mă străduiesc.

— Şi Matei?

— Presupun că gândeşte la fel. E un băiat inteligent.

— Oare acest băiat inteligent n-a avut nimic de obiectat atunci când profesorul s-a căsătorit cu dumneavoastră?

— Nu i-a cerut nimeni consimţământul. Şi, în definitiv, de ce s-ar fi opus?

— Pentru că, de exemplu, prezenţa a doi moştenitori în loc de unul la masa succesorală creează o mică diferenţă.

— E meschin, respinse doamna Lupaşcu.

— E omenesc! Cu atât mai mult cu cât Matei se află într-o panică financiară veşnică.

— Asta cine v-a mai spus-o? În orice caz, nu Ana…

— De ce are Matei nevoie permanentă de bani?

Maiorului i se păru că descifrează în privirea mobilă a femeii o ezitare identică cu cea pe care o sesizase în legătură cu aceeaşi întrebare la Oprea.

— N-am idee.

— Poate totuşi bănuiţi ceva.

— Nu ştiu, domnule maior. Dar, dacă stai să te gândeşti, pot exista o mie de motive.

— De pildă…

— De pildă, un colaj costisitor. Ce-ar fi surprinzător în asta?

— Faptul că fiul dumneavoastră nu mai e la vârsta la care să facă un mister dintr-o astfel de aventură. Legătura, dacă ar exista, ar fi de notorietate. Căutaţi altceva.

— Poate că-i plac restaurantele, ori femeile, nu una, ci zece, probabil că joacă cărţi…

— Sunt convins, doamnă, că printre probabilităţile enumerate – întâmplător – aţi ocolit adevărul. Pentru că dumneavoastră ştiţi ce-l determină pe Matei să împrumute bani atunci când nu-i poate obţine altfel.

— Regret că nu vă pot satisface curiozitatea.

— Şi dumneavoastră obişnuiţi să-l finanţaţi?

— De ce aş fi făcut-o?

— Ca soţie onestă şi mamă devotată, în ciuda însemnatei anomalii de care vorbeaţi.

Femeia îl privi ţintă în ochi, dar nu răspunse.

Cristescu se uită la ceas. Aproape trei şi jumătate. Pe fereastra deschisă, dimineaţa destrăma vag întunericul.

— Încă două întrebări, spuse el ridicându-se. Ce duşmani avea soţul dumneavoastră?

De astă dată, ochii Ginei Lupaşcu se rotunjiră sincer a mirare:

— Ce duşmani să aibă? Grigore a fost un om cumsecade, domnule maior. A muncit toată viaţa şi n-a luat locul nimănui. Şi apoi, sunt ani de când a ieşit la pensie.

— Prin duşmani nu înţeleg numaidecât purtătorii unor rivalităţi de ordin profesional, ori de vendete jurate în urmă cu patruzeci de ani.

— Dar pe cine?

— Persoane care, să zicem, ar fi avut interesul ca profesorul să moară mai repede.

— Cum ar fi Matei! Sau, de ce nu, chiar şi eu!

— Nu trebuie să vă enervaţi. V-am întrebat doar dacă bănuiţi pe cineva în acest sens.

— Nu, doar vă promit că am să mă gândesc.

— Vă sunt recunoscător. Şi acum a doua întrebare: rochia de azi-noapte o purtaţi, de obicei, cu un cordon?

— N-aş fi bănuit că găsiţi timp şi pentru asemenea observaţii.

— Vă amintiţi când l-aţi scos?

— Desigur. Azi-dimineaţă.

— Nu cumva mai devreme?

— Nu.

— Înseamnă că m-am înşelat iar. Azi-noapte mi s-a părut că nu-l mai aveaţi.

— Poate că nu-l mai aveam. Este posibil să-l fi scos înainte de a ne aşeza la masă.

— Sau mai târziu, sugeră Cristescu, când petrecerea era pe sfârşite.

— Dumneavoastră cum v-ar conveni?

Maiorul surâse:

— Hotărât lucru, aveţi umor. Ce-i drept, vă stimulează şi ambianţa. Totuşi, unde aţi pus cordonul?

— Adică unde l-am aruncat. Ştiu eu, undeva prin casă. Dacă ţineţi foarte mult la acesta, pot să-l caut.

— Nu e nevoie, doamnă. A fost găsit. L-aţi „aruncat“ între stofa şi arcurile de la fotoliu.

Şi, aplecând jilţul, scoase un şnur subţire de mătase.

Doamna Lupaşcu îşi încruntă fruntea, apoi trăsăturile se destinseră.

— Îngrijorător! N-aş fi zis că sunt atât de distrată.

Cristescu, îngândurat, observă ciucurii bogaţi de la capete.

„Până acum, un cablu electric şi un şnur de mătase. *Cu care dintre aceste obiecte fusese strangulat profesorul?*“

Capitolul VI

MESAJ PENTRU INFERN

Se luminase. Pâcla dimineţii mai zăbovea în grădină, ca un strai de noapte aninat în crengile castanilor.

Echipa operativă plecase. Concluziile medicului legist nu adăugaseră nimic la constatările maiorului. Profesorul fusese strangulat. A doua urmă, superficială, paralelă cu şnurul, nu putea fi explicată pentru moment, derutându-l şi pe specialist. De asemenea, lipseau cu desăvârşire semnele de luptă, atât pe corpul victimei, cât şi pe îmbrăcămintea sa.

Mai interesante i se păreau însă constatările făcute în grădină, întrucât excludeau în mod categoric ipoteza asasinării profesorului de către o persoană aflată în afara imobilului, în timpul petrecerii. Nu se descoperise nici o urmă pe stratul cu flori de sub fereastră, aceasta eliminând dintr-un bun început varianta, oricât de şubredă, a unei scări folosite de criminal. Pe de altă parte, biroul lui Grigore Lupaşcu, pod altădată, reprezenta ultima fereastră a imobilului, dominându-le prin înălţime pe toate celelalte şi fiind singură la nivelul respectiv al clădirii. Era exclus să se fi căţărat cineva de jos, de la parter (holul era dedesubt), pe zid, până la fereastra biroului, pe pervazul acesteia stratul de praf fiind intact.

Ultima variantă (a atletului escaladând acoperişul şi ajuns prin balans în mijlocul odăii) căzuse la rândul său.

Tabla acoperişului făcea zgomot şi acest lucru ar fi fost imposibil să nu atragă atenţia victimei, mai ales în liniştea nopţii. În plus, crusta groasă de praf nu trăda nici cea mai vagă urmă, în timp ce paşii ofiţerului care circulase pe acoperiş lăsaseră amprente certe. Noaptea fierbinte – nu mişcase frunza – ar fi conservat urmele, dacă ar fi existat.

— Am să ies pe afară, anunţă maiorul. Dacă vor să plece, le dăm drumul, dar avertizează-mă.

Azimioară îşi reprimă un gest de surpriză.

* * *

Se aşeză pe o bancă în grădină. Putea astfel să observe atât intrarea în locuinţă, cât şi ieşirea din curte. Mângâie scândurile lustruite, imaginând ceasuri splendide de primăvară, în care Grigore Lupaşcu, obosit, va fi ieşit căutând sub castani răcoarea nopţii. Îl cuprinse o tristeţe inexplicabilă, întunecând bucuria dimineţii. Trecuseră doar câteva ceasuri de când profesorul se socotea un om fericit…

Din casă ieşi Oprea, însoţit de omul de serviciu. După un schimb scurt de cuvinte, se despărţiră. Maiorul ştia că tânărul îl observase, dar acesta din urmă, simulând graba şi neatenţia, traversă cu paşi mari curtea, ieşind în stradă.

Vasile, omul de serviciu, începu să ude grădina cu un furtun. Îşi făcea treaba conştiincios şi, i se păru maiorului, acordând o atenţie specială rondourilor de trandafiri. Continuând să ude gazonul, se apropie de bancă. Cristescu îl invită să ia loc.

Omul se aşeză, lăsând furtunul să alunece în iarbă. Căută într-un buzunar al vestei o ţigară mototolită, aproape scuturată, şi o potrivi cu degete butucănoase, înainte de a o aprinde. Cristescu observă faţa cărămizie, adânc brăzdată, ochii albaştri care priveau cu o blândeţe obosită.

— Ei, moş Vasile, mi se pare că te-a cam dat gata noaptea asta, începu maiorul.

Îşi pipăi buzunarele de la pantaloni, ca şi cum şi-ar fi căutat ţigările, ştiind sigur că le are în haină. Se lăsa în mod premeditat invitat de bătrân, care, într-adevăr, îl servi cu o ţigară. Se crea astfel un început de intimitate de natură să alunge mai repede rezervele.

Vasile căzuse pe gânduri.

— Săracu, don' profesor. Uite aşa îmi cerea uneori o ţigară. Ce-i drept, dumnealui fuma dintre acelea boiereşti, ca şi coniţa, dar câteodată îmi zicea: „Ia dă-mi, Vasile, nişte mahoarcă de-a ta. Mi-aminteşte de tinereţe." Stăteam aici, uite cum şed cu dumneata, şi puneam ţara la cale: ba ce ne facem de puieţi, ba cum să grijim trandafirii de frig, că tare-i mai iubea. Dumnezeu să-l ierte. Vezi, dacă stau bine şi mă gândesc, parcă simţea bietul om că nu mai are mult. Mai alaltăieri, îmi spunea: „Vasile, când o fi să mor, aici vreau să rămân, între trandafiri." Ba, zic, ferească Dumnezeu, domnu' Grigore. De ce vorbiţi aşa? „Ei, Vasile", zice, „ce ştii tu". Chiar aşa a zis „ce ştii tu" şi a oftat. Ce mi-am spus! De, vorbe de om bătrân. Da', vezi bine, îl rodea ceva.

— N-aţi mai reluat discuţia?

— Nu, tovarăşu' maior. Ieri a fost zarvă mare în casă. Cumpărături, ba una, ba alta, a picat şi cucoana Ana de la Târgovişte…

— Vine des la Bucureşti?

— Nu prea, dar, cât de rar ar veni, totdeauna găseşte pricină de gâlceava. Când pleacă, răsuflăm şi noi uşuraţi. Adăugă în şoaptă, conspirativ: n-o prea are la inimă pe coniţa Gina.

— De ce? se prefăcu mirat maiorul.

— Ei, poveste veche. Dumneaei e mătuşa băiatului.

— Pe maică-sa ai cunoscut-o?

— Nu. Eu m-am aciuat pe aici în urmă cu vreo patru ani. Am fost tipograf. Acum sunt pensionat TBC, înainte de vreme. Doctorul mi-a zis: „Măi Vasile, dacă vrei să ai zile, du-te undeva la aer." Unde să mă duc, păcatele mele? Şi, într-o zi, mergeam aşa fără treabă, când am văzut minunea

asta de grădină. Am stat eu aşa la gard şi m-am zgâit ca prostul. P-ormă, am venit şi a doua zi şi a treia zi, dar nu îndrăzneam să intru. Cum mă uitam, odată vine don' Grigore, Dumnezeu să-l ierte, şi mă întreabă: „Pe cine cauţi, măi omule?“ Şi-atunci, eu îi povestesc uite-aşa, şi aşa, şi aşa. „Bine, zice. Vino la mine, tot n-are cine să-mi grijească de grădină, mai dai o mână de ajutor la gospodărie ne-om înţelege noi.“ M-am mutat în fosta bucătărie de vară, colea în spatele casei. Am dres-o ici, am mai cârpit-o dincolo, aer am, slavă Domnului… Dar pe răposata n-am cunoscut-o. Când am venit, am găsit-o aici pe coniţa Gina.

— Ce are cu ea Ana Dogaru?

— Vezi dumneata… Eram odată într-un paşti. Ţin minte ca azi, frământam cozonacii la bucătărie. Ştiţi, noi frământăm joia mare. Şi odată aud strigăte din casă: „Şi ce dacă cere bani?“, zicea cucoana Ana.

— Cine cerea bani? îl întrerupse maiorul.

— Conaşu' Matei adică, preciza moş Vasile. „Ce dacă cere? E dreptul lui, venetico. Vrei să-l îngropi pe Grigore şi să pui mâna pe avere, s-o toci cu fanţii tăi? N-o să-ţi meargă! Cât oi trăi eu, n-o să-ţi meargă!“. Aşa zicea: „N-o să-ţi meargă!“. Vezi dumneata, aici e buba.

— De ce are nevoie Matei de atâţia bani?

Cristescu se gândi că punea întrebarea pentru a treia oară.

— Întreabă-mă să te întreb! Ştiu eu, tovarăşe maior? Că, slavă Domnului, primeşte salariu frumos, da', când îl cauţi, n-are parale. Uneori, mai scoate ceva şi cu zăpăcelile dumnealui…

— Ce zăpăceli?

— Păi scrie poezii, dar nu ştiu ce soi or fi, că cică nu se prea cumpără. Că zicea şi mătuşă-sa: „Matei e poet. Are nevoi pe care voi nu le înţelegeţi.“ Încolo, e om cumsecade. M-a tot omenit, săracu', ba cu o cămaşă, ba c-un pantalon… Ce-i drept, cam bea şi atunci, dacă-l stârneşti, e vai şi amar! Şi totuşi…

— Şi totuşi!… îl îndemnă Cristescu.

— Ei, tovarăşu’ maior, mare-i grădina lui Dumnezeu! Moş Vasile scoase o altă ţigară, o aprinse şi trase fumul în piept, cu poftă. Maiorul îl aşteptă, continuând să observe atent ieşirea din casă.

— Conaşu’ Matei e o naţie de om de zici că nu-i pasă unde pune capul şi ce bagă în gură. Parcă ar trăi pe altă lume. O dată nu s-a răstit la mine în patru ani. Ba, uneori, îmi ziceam, când îl vedeam că trece aşa, pe lângă mine, fără o vorbă, că nu mă vede ori nu mă cunoaşte. În urmă cu vreo două săptămâni, ce-mi vine în gând? Uite, acolo lângă gard, sunt nişte bolovani.

— Îi văd, zise Cristescu urmărind direcţia mâinii.

— Ce-mi zic! Ia să pun eu nişte răsad de panseluţe. Ştiţi, din acelea brumării, vârstate cu galben, cum îi miezul de caisă. Mut eu bolovanii şi până-n prânz treaba era gata. Când colo, ce să vezi?

— Ei? făcu maiorul.

— Când vine domnu’ Matei acasă, intră în bucătărie cu ochii holbaţi şi începe să urle ca o fiară înjunghiată, că de ce am mutat bolovanii din grădină. Credeam că vrea să mă bată. A călcat totul în picioare şi a pus bolovanii la loc. M-am crucit. Ziceam că habar nu are de bolovanii ăia şi de atunci tot încerc să mă dumiresc ce-o fi avut cu ei. Ba şi don’ Grigore i-a zis: „Măi băiete, du-te şi te caută!“ Chiar aşa i-a spus, „du-te şi te caută“.

Moş Vasile privea figura maiorului căutând parcă o explicaţie târzie.

— Ei, zi şi dumneata, mai adăugă el oprindu-se cu ochii ţintă spre casă.

În prag, Matei Lupaşcu orbit de lumină îşi potrivea o pereche de ochelari de soare. Se îndreptă spre poarta grădinii, ieşind în stradă.

* * *

Locotenentului Ciobanu, abia coborât din vagonul încins de căldură, adierea dogoritoare a amiezii i se păru pentru câteva clipe un balsam, întârziind ca o mângâiere pe frunte, pe tâmple, şi pe umerii arşi cu o zi înainte la ştrand. Bău pe nerăsuflate un suc la chioşcul din apropierea staţiei, lăsând timp lui Matei Lupaşcu să se îndepărteze.

Drumul pieptiş, presărat ici-colo cu copaci sleiţi de arşiţă, îngălbeniţi prematur, cu trecători rari, îngăduia locotenentului să urmărească de la distanţă silueta sveltă a ziaristului.

Matei Lupaşcu pătrunse în marea capelă a Crematoriului. Urmându-l, Ciobanu se furişă după o coloană. În faţă, mai multe persoane, îmbrăcate în negru, stăteau rigide ca nişte statui. Bluza roşie a lui Matei părea o pată de sânge pe fondul hainelor cernite. Lipindu-şi trupul de marmora rece, Ciobanu se întrebă ce caută ziaristul la Crematoriu. Nimic nu trăda c-ar fi fost vreo cunoştinţă a grupului îndoliat, asistând de complezenţă la o incinerare. Şi apoi, la o astfel de ceremonie, nu vii îmbrăcat în roşu, oricât de original ai fi.

Locotenentul se lăsă un timp furat de muzica funebră, maiestuoasă, amplificată impresionant de bolţile uriaşe.

Îndepărtându-se de grup, Matei Lupaşcu merse de-a lungul peretelui şi se opri în faţa unei urne. O contemplă îndelung şi privi ca din întâmplare de câteva ori în jur. Apoi, brusc, strecură mâna în spatele urnei.

„A lăsat ceva acolo“, îşi zise Ciobanu.

Matei îşi continuă drumul de-a lungul peretelui, pradă unei agitaţii evidente, şi părăsi Crematoriul.

Atent, să nu fie observat, Ciobanu alunecă pe lângă zid, apropiindu-se de urna la care umblase ziaristul. Căută pe piedestal. Nu se înşelase. Urna reprezenta o cutie oarbă, unde se schimbau mesaje. Locotenentul scoase un bilet şi citi:

„Lichidat definitiv cu persoana. Ce facem? M.“

Îl puse la loc. Dintr-o fotografie ovală, o femeie cu figură diafană (Raluca Iacob n. 15 iunie 1938 – m. 13 martie 1960) privea în eternitate. Ciobanu se întrebă dacă alegerea urnei Ralucăi Iacob era întâmplătoare. Ieşi afară. Mai zări bluza roşie a ziaristului urcând într-un tramvai care pleca din staţie.

Capitolul VII

BLESTEMUL ANEI DOGARU

Maiorul Cristescu, împrospătat (o baie, o cămaşă curată, o cafea dublă, amară şi o aspirină), se legăna în balansoar privind frânturi de grădină prin jaluzelele coborâte.

Androne Negoianu îşi frământa degetele grăsuţe. Maiorul numărase trei inele, printre care un foarte frumos safir de Birmania cu un chenar de briliante mici, părând o picătură de cerneală scăpată pe mâna albă, dolofană. Înregistră în treacăt acul de cravată, cruciuliţa mică, pătrată, cu un bob minuscul de safir – de astă dată de Ceylon – şi brelocul splendid – un topaz extrem de limpede prinse de lanţul ceasornicului. Hainele, stofă englezească, diplomat, cu umerii înguşti şi pantaloni foarte largi, aminteau linia anilor 1930-1935.

Mişcările onctuoase, glasul cu şovăieli distinse, chelia ca o tonsură catolică, abuzul de bijuterii şi parfumul greu de paciuli creau o atmosferă tulbure de cleric efeminat.

— Deci, la douăsprezece fără douăzeci aţi părăsit sufrageria.

— Nu, îl corectă Negoianu. Concertul fiind anunţat pentru această oră, m-am ridicat de la masă cu câteva minute mai devreme.

— Cine a rămas în sufragerie?

— Din câte îmi amintesc, Matei, doamna Lupaşcu şi domnul Oprea.

— În timpul concertului, n-aţi ieşit deloc din odaia lui Matei?

— Evident! Aşteptam emisiunea de o săptămână. „Partida nr. 3 în sol minor“ de Bach! spuse Negoianu pe un ton care considera argumentul drept o garanţie supremă.

— Când s-a terminat concertul?

— La douăsprezece fix. Din nefericire, s-a întrerupt cu câteva minute înainte, din cauza unei defecţiuni tehnice.

— Aţi putea preciza ora?

— Presupun că două sau trei minute înainte de final.

„Deci, 23:57-23:58, socoti maiorul. Ora crimei…“

— Când v-aţi întors în sufragerie, lipsea cineva?

Negoianu ezită.

— N-aş putea preciza. De fapt nu-mi amintesc. Parcă nu l-am văzut pe domnul Oprea, dar nu sunt deloc sigur.

— Atunci, sugeră maiorul, să încercăm altfel. Amintiţi-vă pe cine aţi găsit şi, prin excludere, îl vom repera pe cel care lipsea.

— Da, sigur, e o idee excelentă, spuse Negoianu, dar se vedea clar că nu e prea încântat. Cred că… bref, pot spune că, în principiu, am intrat în sufragerie toţi deodată. Ana a venit cu cafelele, Matei era în picioare sprijinit de masă, Gina stătea în pragul dormitorului. Dar ştiţi… n-aş putea jura.

— Bănuiţi pe cineva? întrebă într-o doară Cristescu.

Negoianu îşi băgă un deget între gulerul cămăşii şi gât, căutând cu capul o poziţie mai comodă.

— Nu, domnule maior, nu bănuiesc pe nimeni, nu-mi permit s-o fac, dar cred că mă aflu în posesia mobilului, afirmă el sentenţios.

— Interesant. Care e?

— Jaful, suflă Negoianu cu faţa congestionată.

— Lipseşte ceva?

— Domnule maior, bietul Grigore Lupaşcu a colecţionat toată viaţa obiecte de artă. Avea instinctul sigur al colecţionarului de artă. În casă sunt valori inestimabile. Aici, pe perete, se afla un tablou mic. Vedeţi, chiar deasupra barului, lângă ceramica italiană cu fructe.

Cristescu încruntă sprâncenele.

— Încă se mai află!

Negoianu bătu în masă cu nerăbdare.

— Da, dar e altul. O copie grosolană, o mistificare, o reproducere ordinară, nici măcar mediocră.

Părea că se sufocă de indignare.

— Credeţi că a fost înlocuit?

— Da, domnule maior. Era un Ingres. Vă daţi seama, un Ingres!

— Sunteţi sigur?

— Categoric. Pot afirma, fără să mă laud, că mă pricep puţin. Toată viaţa am îndrăgit arta. N-a fost muzeu în Europa pe care să nu-l fi vizitat: *Louvre*, *Prado*, *Rijksmuseum*... Şi apoi, tabloul avea facturi în regulă, a fost vizat de nenumăraţi experţi. Era un Ingres!

— Ce vă determină să credeţi că ceea ce privim acum este un fals?

Androne Negoianu se uită la maior cu un aer ofensat.

— Dar, priviţi! Asta-i mâna lui Dominique? Sare în ochi chiar şi unui novice. Vedeţi, explică el, este un portret în creion. La Ingres, figura modelată delicat şi migălos reprezintă punctul central al unui desen, iar corpul şi hainele sunt, în general, abia sugerate, prin câteva linii ample. Aici e tocmai invers. S-a insistat pe trup, ignorându-se chipul. Şi ăsta-i un amănunt brutal.

Văzându-l pe gânduri şi crezând că nu a fost suficient de convingător, Negoianu reluă:

— Cunosc bine desenul, domnule maior. Seri de-a rândul stăteam cu bietul Grigore, observându-l din toate unghiurile. Era piesa lui favorită.

— Când aţi observat substituirea?

— Azi-dimineaţă, după ce s-a luminat.

— Aseară, în timpul petrecerii, mai exista cel autentic?

— Da, hotărât da!

— Dacă aşa stau lucrurile, spuse Cristescu, nu văd când s-a operat înlocuirea. La cât a fost evaluat tabloul?

— I s-au oferit sume variind între o sută şi o sută douăzeci de mii, dar Grigore nici n-a vrut să audă.

— Aha!

— Şi mai e ceva… Printre altele, Grigore are… avea – se corectă el lăsând ochii în jos – o colecţie numismatică remarcabilă. În urmă cu câteva săptămâni, i-au dispărut cinci monede dintre cele mai valoroase. Ştiţi, nu aurul conta. Erau monede din timpul împăraţilor romani Marc-Aureliu şi Hadrian. Bietul Grigore a fost teribil de afectat.

— Au fost găsite?

— Nu, iar Grigore, deşi bulversat, a refuzat să alarmeze miliţia. De ce, n-am înţeles.

— Nu l-aţi întrebat?

— Ba da, dar s-a eschivat. Cum, i-am zis, renunţi aşa uşor, să pierzi monedele? Mi-a dat un răspuns ciudat.

— …?

— „Fructul s-a stricat pe dinăuntru.“ E bizar, nu găsiţi?

Maiorul scrută chipul lui Androne Negoianu, ochii inexpresivi, faţa fără riduri. Rotunjimile, aerul candid acuzau o existenţă şi un temperament placid, participând vag, într-un anume sens filosofic, la neplăcerile cotidiene.

— Presupun că totuşi n-au lipsit suspecţii.

Bătrânul, încurcat, vizibil pradă unei dileme, netezea mecanic faţa de masă.

— Sunt extrem de stânjenit… detest delatorii. N-aş vrea să credeţi…

— Evident, îl asigură Cristescu. Nu mă îndoiesc de buna dumneavoastră credinţă.

— Repet, sunt simple supoziţii. Nu acuz pe nimeni, se codi iar Negoianu. Dar nu-mi iese din minte un… incident. În urmă cu câteva luni, domnul Oprea, întors din

străinătate, referindu-se la desenul lui Ingres, afirma în faţa mea şi a Ginei, cred că reproduc textual: „Cu un moft din ăsta, m-aş umple de lovele acolo…“ Gina a comentat: „Ei bine, dacă o să dispară, am să ştiu unde să-l caut.“ Am avut sentimentul – da, domnule maior, asta e, o datorez memoriei lui Grigore – am avut sentimentul unei complicităţi.

* * *

Cadavrul lui Grigore Lupaşcu fusese ridicat şi transportat la Morgă. Gina Lupaşcu, afişând o sobrietate de circumstanţă, îmbrăcată elegant şi cu gust, plecase în oraş. Cristescu, sus în birou, urmări pe fereastră silueta dreaptă, drapată în negru, care se îndepărta cu pas ferm. Soarele puternic al amiezii dădea sclipiri metalice buclelor blonde scăpate de sub vălul de crep, îmbrăţişând capul ca un nimb de aur.

„Superb exemplar“, aprecie Cristescu.

Se aşează într-un fotoliu, ocolindu-l cu o undă de tulburare pe cel în care zăcuse victima. Încercă să coordoneze rezultatele primelor cercetări, să sesizeze momentul şi locul unde indiciile devin conexe, atingându-se, să prindă rezultanta confirmată de detalii aparent fără sens. „Lipseşte ceva“, nu ştia încă ce, dar intuia cu precizie o gaură în păienjenişul de fapte, o verigă esenţială, deocamdată necunoscută, nereperată sau doar ignorată. Dunga roşie de pe gâtul victimei, bolovanii din grădină, substituirea tabloului, dispariţia monedelor, mesajul de la urna Ralucăi Iacob, cordonul Ginei, pata de vopsea îşi disimulau semnificaţiile, făcând imposibilă, în lipsa amănuntului-cheie, calificarea, diferenţierea ori înlăturarea lor.

Telefonul emise câteva sunete scurte ca un ţăcănit. „Cineva de jos“, îşi zise Cristescu, amintindu-şi de derivaţia

din sufragerie.

O voce voalată (bărbat? femeie?) se interesă în şoaptă:

— Maiorul Cristescu?

— Da.

— Vă sfătuiesc să coborâţi în grădină şi să priviţi pe fereastra care dă în salon. Grăbiţi-vă! O să vă placă…

Cristescu se precipită pe scări. Deschise brusc uşa sufrageriei. Nimeni! Din câţiva paşi, traversă holul. În prag, venind din grădină, se izbi de Matei.

* * *

Ana Dogaru, îngenuncheată în faţa scrinului din salonaş, scotocea nervoasă printre maldărele de hârtii. Gazete cu nume uitate, „Universul“, „Aurora“, „Adevărul“, păstrate cine ştie de ce, sau numai tăieturi trădând interesul pentru un anume articol, acte, chitanţe vechi, zeci de scrisori, carnete cu socoteli de gospodărie erau împrăştiate peste tot. Bătrâna cerceta atent fiecare hârtie, ţinând-o cu mâna întinsă departe de ochii prezbiţi. Repetă operaţia de zeci de ori până epuiza conţinutul sertarelor. Într-un târziu, aruncă totul înapoi grămadă, unde se nimerea. Bombăni printre dinţi:

— Unde o fi blestemata?!?

Se întoarse tresărind puternic. Maiorul Cristescu, stând comod pe o otomană, o măsura calm.

— Dacă nu-mi dispreţuiţi serviciile, doamnă, sunt gata să vă dau o mână de ajutor.

Bătrâna, cu chipul răvăşit, mişca buzele fără să scoată un sunet. Când, în sfârşit, izbucni într-un torent de ocări, maiorul înţelese că se înşelase şi că nu un simţământ de jenă ori culpabilitate generase tulburarea Anei Dogaru, ci că, pur şi simplu surprinsă, aceasta amuţise sufocată de furie. Cuvintele se amestecau, gura schimonosită ba blestema, ba evoca cerul, inventariind conştiincios o

colecţie de obiecte bisericeşti surprinzătoare şi competentă.

Când, în cele din urmă tăcu, gâfâind, căutându-şi suflul, Cristescu privi în jur după o scrumieră, apoi întrebă cu aerul degajat:

— În fond, ce căutaţi?

— Nimic, ce să caut! se răsti ea cu voce răguşită. Papucii Maicii Domnului.

— Şi, ieri, în dormitorul Ginei Lupaşcu?

— Nu-ţi spusei? Papucii Maicii Domnului!

— Deci, acelaşi lucru, conchise maiorul.

— Ce-ţi pasă? Ce ai cu mine? Ce vrei? Nu eu l-am omorât pe Grigore.

— Sunt convins. Probabil că Matei…

Bătrâna se răsuci ca muşcată de şarpe. Ridică pumnii ameninţător.

— Să nu te atingi de el! Auzi? Să nu te atingi! Matei nu are nici un amestec.

— Unde se afla ieri înainte de miezul nopţii?

— În sufragerie.

— Vă înşelaţi, doamnă. Nu se afla în sufragerie, pentru că nu a răspuns la telefonul meu.

Scoasă din minţi, femeia îşi sfâşie bluza. Pe pieptul uscat strălucea o cruce mică de argint, agăţată de un şiret negru.

— Pe sfânta cruce jur! ţipă ea.

— Juraţi strâmb.

— Să nu te atingi de el! Nu el l-a ucis pe taică-său! Nu el!

— Dar cine?

Răcni:

— Târfa de nevastă-sa! Ea şi cu fantele ei!

Privindu-i trăsăturile descompuse, livide, maiorului îi fu teamă de un atac cerebral sau de cord.

— Scrie asta în hârtia pe care o căutaţi? o întrebă el blând.

— Nu, domnule maior. Altceva scrie acolo.

Cristescu întoarse capul. Gina Lupaşcu, splendidă amforă neagră, ţinea în mâna întinsă un plic îngălbenit de ani.

Cu un horcăit scurt, Ana Dogaru se prăbuşi pe covor.

Uşa se deschise şi intră Matei. Părea obosit şi bolnav. Faţa trasă, pământie, ochii goi, mâinile atârnând jalnice, neputincioase, dădeau impresia – în ciuda halatului elegant de casă din mătase vişinie – de abandon total, de disperată năruire. Şopti cu voce sugrumată:

— Ce s-a întâmplat?

O observă pe mătuşă-sa căzută pe covor şi se îndreptă spre ea cu paşi şovăielnici.

— S-o culcăm undeva, propuse maiorul. O să-şi revină.

O transportară în odaia alăturată. Doamna Lupaşcu contempla impasibilă scena, cu o satisfacţie batjocoritoare în privire.

Bătrâna întinsă pe pat, cu o compresă pe frunte, începu să respire, faţa recăpătându-şi în curând culorile fireşti.

— Aş vrea să discut cu dumneavoastră, spuse maiorul adresându-se ziaristului.

Ţinea mâna mătuşă-si, consultându-i pulsul. O umbră de duioşie îi încălzea ochii. Ridică surprins capul şi-l fixă pe Cristescu lung, cu o detaşare în care acesta descifra mai mult o nedumerire sinceră. Maiorul se întrebă în mod legitim dacă Matei ştia, de fapt, cu cine stă de vorbă. Repetă invitaţia.

Cu aceeaşi expresie buimacă, Matei răspunse automat, parcă în transă.

— Da… sigur… cum credeţi…

— Vă aştept sus, în birou. Peste zece minute, să zicem.

— Desigur, repetă maşinal ziaristul, peste zece minute.

În biroul profesorului, maiorul scoase din buzunar plicul adus de Gina Lupaşcu. Consultă curios hârtia cu margini dantelate, literele mari, lăbărţate, scrise cu cerneală violetă. Din scrisoare căzu fotografia unei fete. Un chip rustic cu trăsături mari, dar regulate. Părul, împărţit la mijloc, era strâns în două codiţe aşezate ca nişte melci

peste urechi. Ochii frumoşi, cu sprâncene groase, priveau cu melancolie, poate întâmplătoare, atenuând duritatea expresiei.

„O femeie aprigă“, îşi zise Cristescu, urmărind linia voluntară a bărbiei.

Pe spatele fotografiei, aceeaşi caligrafie grosolană: „Lui G. – Cea de azi, cea de mâine, cea de oricând. Poiana Ţapului – iulie 1926.“

Parcurse cu interes crescând rândurile scrisorii:

„…Ani în şir am aşteptat, m-am chinuit. Dar eram fericită. Era pentru tine şi eram lângă tine. Ţi-am păzit zâmbetul şi somnul, şi în ceasuri grele mă mângâia acel mâine pe care-l învăţasem de la tine. Nu mă mai rugam icoanelor, mă închinam ţie. Poate de aceea sunt azi atât de pedepsită, azi când fugi ca un laş de lângă mine şi de lângă fiul nostru, pentru că nu pleci, aşa cum te amăgeşti tu, ci fugi.

Îmi scrii despre opera ta, despre destinul tău, despre viaţa ta, unde noi, eu şi Matei, n-avem loc. Spui că de acolo, de departe, ai să veghezi asupra lui. Să n-o faci. Fiul tău, înainte de a învăţa cuvântul tată, va şti să te urască. Iar tu n-ai să ajungi să te bucuri de munca ta. Niciodată, dar niciodată n-ai să-ţi vezi truda şi visul împlinite. Nu, n-ai să trăieşti clipa aceea. S-o ţii minte, Grigore.

Fie ca blestemul meu să te ajungă peste ani. Ana.

Târgovişte, la 21 noiembrie 1928.“

Capitolul VIII

FĂRĂ ALIBI…

Cristescu puse scrisoarea înapoi în plic, privind încă o dată fotografia. „Ana Dogarul Hm! N-aş fi zis niciodată…“

Se străduia să înţeleagă raţiunea pentru care se păstrase atâta mister în legătură cu mama lui Matei, de ce toţi, Ana Dogaru, profesorul, Androne Negoianu (categoric informat în virtutea unei vechi prietenii cu Grigore Lupaşcu) şi inclusiv Matei, acceptaseră să simuleze o situaţie falsă. De ce nu trebuia să se ştie că Ana Dogaru este mama băiatului? Menajarea unei false pudori, ţinând o anumită mentalitate de copii nelegitimi? Nu, nu era genul bătrânei şi, oricum, depăşise de mult vârsta la care altfel de lucruri contează. Preîntâmpinarea unei eventuale gelozii retrospective din partea Ginei? Copilării.

Femeia aceea splendidă n-are adversară într-o Ana Dogaru, chiar despovărată de ani. Permanentizarea din comoditate a unei situaţii iniţial explicabile, atunci când profesorul, cu un egoism brutal, se debarasase de mamă şi fiu? Bun, dar revenit la sentimente mai umane, recunoscându-l pe Matei, de ce continuase s-o renege pe mamă? Comoditate? În fond, în ce consta comoditatea? În aceea de a o prezenta dintr-o dată prietenilor şi cunoştinţelor uimite pe femeia care ţi-a făcut un copil? Nu, nu era suficient pentru ca apriga Ana Dogaru să accepte o situaţie umilitoare. „Mătuşa băiatului“, vioara a doua,

atunci când ea avea drepturi grele de revendicat. Gina, soţia, apăruse mult mai târziu. Cu şapte sau opt ani în urmă. Dar până atunci? Ce argument să fi inventat Grigore Lupaşcu pentru a o fi domolit pe bătrână? Exista unul singur. Şi acela se putea referi doar la Matei.

Dar situaţia mai prezenta şi un alt aspect. Relaţia Ana-Matei căpătase semnificaţii noi în virtutea cărora trebuia reconsiderată. Matei-Ana, fiu-mamă, se individualizau într-o echipă în care suportul moral admitea complicităţi şi de altă factură. Excluzându-i pe ceilalţi, atât Ana, cât şi Matei aveau motive să dorească înlăturarea lui Grigore Lupaşcu. La Ana, conlucra, pe lângă apărarea intereselor lui Matei, periclitate în mod justificat de pasiunea târzie a profesorului pentru o femeie tânără, dorinţa veche de răzbunare. Desigur, era greu de conceput supravieţuirea după patruzeci de ani a sentimentului care o făcuse pe Ana Dogaru să-l blesteme pe profesor, profetizând moartea acestuia înainte de a-şi vedea visul realizat.

Asasinarea lui Lupaşcu chiar în ajunul apariţiei lucrării în librării, împlinind fatal blestemul scrisorii, era suspectă, trădând o tenacitate diabolică şi o oarecare înclinaţie spre melodramă, care s-ar fi potrivit Anei Dogaru. S-ar fi explicat astfel şi cercetările ei febrile pentru a găsi scrisoarea pe care ştia că profesorul o păstrase. Dar mai exista şi posibilitatea cealaltă, a Ginei, care având cunoştinţă de existenţa scrisorii, şi profitând de prezenţa Anei în Bucureşti, să fi acţionat oportun, scoţând apoi la iveală documentul care o învinovăţea pe bătrână. Revenind la relaţia Ana-Matei, erau posibile două ipoteze:

— Să fi asasinat Ana, cu complicitatea lui Matei.

— Să fi asasinat Matei, interesat la rândul lui să grăbească deschiderea unei moşteniri substanţiale, cu complicitatea Anei.

Vasile intră în birou, aducând un serviciu de cafea. Maiorul privi faţa brăzdată de cute adânci, ochii lăcrimoşi şi

fu cuprins de un val de milă. „Pentru puţin soare, şi o bucăţică de grădină, îi slugăreşte pe aiuriţii ăia.“

Vasile mânuia stângaci ibricul turnând cafeaua în ceşti.

— Ce mai e pe jos?

Bătrânul, vizibil satisfăcut de a nu fi vărsat deloc cafeaua, asudat de efort, îşi îndreptă spatele.

— Ce să fie?

— De ce întârzie Matei? se interesă Cristescu. Îl aştept de aproape o jumătate de oră.

— Ei, râse Vasile, să fii matale sănătos. Jos, s-au pus pe sindrofie.

— Cum adică? nu-i veni maiorului să-şi creadă urechilor.

— Păi, ca de obicei. Stau la taclale cu cafele şi lichioruri. Don’ Negoianu face pasenţe, coniţa Gina joacă table cu sportivul şi conaşu’ Matei bea. Numai cucoana Ana lipseşte.

— Dar unde e!?!

— Eu ştiu? A plecat în târg. Cică are o vizită.

„Ce-i cu ăştia, dom’le?, se întrebă mirat maiorul. N-au trecut nici douăzeci şi patru de ore de la moartea năprasnică a lui Grigore Lupaşcu şi familia caută divertismente. Stau la şuetă, au oaspeţi, bătrânei îi arde de vizite în oraş, iar Matei bea fără să se sinchisească că stau şi-l aştept.“

Parcă ghicindu-i gândurile, trăgându-se stingherit de ureche, Vasile încercă sa-i scuze:

— Să nu vă supăraţi. Aşa sunt dumnealor, cam zănatici. Altminteri, oameni cumsecade… Nici eu, la început, nu mă prea dumiream. Mai încolo, m-am deprins.

Cristescu îi găsi într-adevăr pe toţi adunaţi în sufragerie. Privit din pragul uşii, pe fond de mobile vechi, grupul alcătuia o compoziţie specifică tablourilor din şcoala olandeză, cu predilecţie pentru interioare. Atmosfera era calmă, cu conversaţie indiferentă, lâncezind între un pahar de gin şi rostogolirea zgomotoasă a zarurilor în cutia de lemn. Mai rezervat părea Androne Negoianu, concentrat într-o pasenţă complicată.

— Cu ce vă putem fi de folos, domnule maior? îl întâmpină Gina Lupaşcu.

Îl zărise prima, deoarece juca aşezată cu faţa spre uşă. Purta o rochie de casă, subţire, din mătase albă lucioasă, cu un chenar lat din flori purpurii. Prin crăpăturile largi, mâinile se mişcau nestingherite.

Auzind-o, Androne Negoianu tresări şi, ruşinat, strânse repede cărţile plimbând de două ori mâna ca o lopăţică peste masă. Ostentativ, Oprea nu se întoarse, rămânând cu spatele la maior. Matei, în schimb, sări ca un arc, răsucindu-se pe călcâie.

— Vă stau la dispoziţie.

Maiorul îl privi uluit. Lăsase aici o epavă, un om ruinat fizic şi moral, şi regăsea, doar după o jumătate de oră, pe altcineva. Umerii i se îndreptaseră, ochii strălucitori priveau cu luciditate, mişcările erau sigure, controlate. În circa treizeci de minute, Matei Lupaşcu revenise la viaţă. Stăpânindu-şi mirarea, Cristescu remarcă pe un ton sec:

— V-am aşteptat sus.

— Scuzaţi-mă, nu mi-a fost bine. Am simţit nevoia să beau ceva. Acum, sunt aproape restabilit şi, oricum, mai pregătit să discut cu dumneavoastră, completă cu o ironie uşoară, amabilă.

Ieşiră în hol.

— N-aţi prefera să trecem la mine în cameră? propuse ziaristul.

Odaia era ceva mai mică decât celelalte. În biblioteca scundă, ticsită, unul dintre rafturi era ocupat în întregime de cărţi galbene, copertate: faimoasa colecţie „*Le masque*“. Pe pereţi, câteva desene cu subiecte ecvestre şi o narghilea cu încrustaţii de sidef. Privi atent portretul înrămat în argint de la capătul divanului. O femeie tânără cu profil delicat. Izbea expresia inefabilă de imponderabil, de detaşare, sugerând spontan şi inexplicabil un destin tragic.

Matei, deşi sesizase interesul lui Cristescu pentru fotografie, nu făcu nici o remarcă. Dintr-o casetă a

bibliotecii, scoase o sticlă mică neagră „*Queen Ann*“ şi turnă în două pahare.

— Beţi mult, observă maiorul, fără reproş.

— Relativ. De fapt, toţi bem în casă. Până şi amărâtul de Vasile. Numai că eu o fac pe faţă, nu mă ascund.

— Am remarcat.

— În felul ăsta, ne suportăm mai uşor.

— Dacă nu mă înşel, în fiecare încăpere există câte o provizie de alcool.

— Încă există…

— De aceea, îşi continuă ideea maiorul, am fost surprins aseară că l-aţi trimis pe Vasile după băutură.

— Se isprăvise vinul. Peste zece kilograme. Eram toţi puţin binedispuşi.

— Vă amintiţi ce aţi făcut după plecarea lui Vasile? întrebă, aparent distrat, Cristescu, răsfoind o revistă.

— Habar n-am. Ce-mi amintesc în mod cert este că nu eu l-am ucis pe… tata.

Ezitase înainte de a pronunţa cuvântul tată. Maiorul îşi ridică ochii. Încerca să califice atitudinea lui Matei ca fiind un soi de inconştienţă volubilă care îl deruta.

— Am să vă ajut. La un moment dat, s-a ridicat toată lumea de la masă. Androne Negoianu a intrat aici să asculte un concert.

— Posibil. E un maniac. Inofensiv, altfel.

— Doamna Lupaşcu s-a retras în dormitor, în timp ce *mama* dumneavoastră prepara cafelele în bucătărie.

Matei acceptă provocarea, fără să riposteze. Se amuza.

— Aţi rămas deci în sufragerie doar dumneavoastră şi Dinu Oprea. Ce s-a mai întâmplat?

— N-am idee. Atunci când aprinzi candele la altarul lui Bachus, n-ai voie să acorzi credit memoriei, enunţă el preţios.

— Oprea afirmă că aţi părăsit sufrageria înaintea lui.

— Dacă domnul Oprea afirmă… Posibil! Aş fi jurat totuşi că nu m-am ridicat de la masă. Teza mea deci se confirmă.

Quod erat demonstrandum.

— Apreciez stăpânirea dumneavoastră de sine, domnule Lupaşcu. Nu pot însă scăpa de impresia că trataţi situaţia cam uşor.

— Tradus, asta înseamnă că în concepţia dumneavoastră altfel arată un fiu îndurerat. Nu-i aşa? întrebă el şi bău pe nerăsuflate paharul cu gin. Nu sunt un ipocrit, domnule maior. Şi nu văd de ce aş arbora un doliu care nu mă implică afectiv.

— Era tatăl...

Matei îl întrerupse. Vorbi mult, sarcastic, dar fără să-şi piardă calmul:

— Orice afară de tată! Un savant, un colecţionar obsedat, un egoist, tot ce vreţi. Dar nu tată! Ştiu, o să-mi argumentaţi că m-a adus în hardughia asta cu pretenţii de zeu, că m-a recunoscut etc... Dar când, domnule maior? Când reumatismul începuse să-i dea târcoale, iar în rinichi i se instalase o carieră de piatră? Când începi să mitui popii în nădejdea unei ospitalităţi indulgente la bârlogul zeilor şi te întrebi cum o fi şi pe acolo? Şi încă n-o cunoscuse pe Gina...

— Sentimentele dumneavoastră nu v-au împiedicat totuşi să apelaţi la profesor, solicitându-i sprijin financiar.

— Mă stimulau chiar, râse cinic Matei.

— În fond, mă întreb de ce vă trebuie atâţia bani?

— Cui îi prisosesc?

— Mda... Se pare că, dintr-un anumit, punct de vedere, moartea lui Grigore Lupaşcu era chiar dezirabilă.

— Un moment, domnule maior! N-am afirmat că-mi divinizam tatăl. Dar de aici până a-l asasina pentru un pachet de ţigări americane...

— Traducând în bani această casă şi cele două vile din provincie, ca să nu mai vorbim de celelalte bunuri mobile, cu oarecare economii poate vă procuraţi două pachete de ţigări...

— Căutaţi altceva.

— De pildă?

— Circulă o vorbă şi am să încerc s-o redau din memorie: oamenii încearcă să lase ceva în urma lor, un semn că n-au trecut prin viaţă oricum, scriu o carte, fac copii, sau devin eroii unor fapte extraordinare…

— Există o explicaţie logică şi cât se poate de plauzibilă… Deşi dispreţuiţi procedeul, am să revin totuşi la mobilurile clasice. Ce ştiţi în legătură cu dispariţia celor cinci monede?

Matei Lupaşcu îşi aprinse o ţigară de la cea nestinsă încă, privindu-l lung.

— Este prima oară când aud de istoria asta. Probabil, Gina e mai informată.

— De ce?

— Era… ca să mă exprim decent, consilierul intim al tatei. N-avea secrete faţă de ea. Ceea ce n-aş putea afirma şi invers…

— Ce vreţi să spuneţi?

— Nimic. Franţuzul recomandă să nu-ţi sacrifici prietenul de dragul unei replici. Eu nu respect porunca. Sunt un păgân.

Bătea nervos darabana pe braţul fotoliului, căutând furiş spre ceasornic.

— Astă noapte, a dispărut în mod inexplicabil şi desenul lui Ingres.

— Serios? Nici n-am băgat de seamă. Şi începu să râdă lung, sacadat, în hohote. Nu se putea opri.

„E nebun?“, se întrebă maiorul, aşteptând cu răbdare să se liniştească. Dar râsul continua cu sughiţuri. „O criză de isterie!“

Îi întinse un pahar cu apă. Matei îl refuză şi duse sticla de gin direct la gură.

— Vă rog să mă scuzaţi. Dar gândul la reacţia bătrânului, chiar pe lumea ailaltă… şi iar începu să râdă stăpânit. E în stare să facă investigaţii şi acolo, printre îngeraşi.

— Bănuiţi cine l-a sustras?

Ridică din umeri.

— Nu. Eu în nici un caz. Ce sens are să-mi delapidez propria moştenire?

— Un testament, sugeră Cristescu, ar putea atribui soţiei, unor anumite persoane, sau statului, un bun care altfel s-ar fi cuvenit de drept fiului.

— N-am cunoştinţe juridice, domnule maior, aşa încât procedeul îmi scapă. Dar dacă a făcut-o… să fie sănătos.

În drum spre uşă, Cristescu se opri din nou în faţa portretului înrămat în argint. Matei privea pe fereastră.

— Cine e? întrebă maiorul.

Răspunse fără să se întoarcă.

— Logodnica mea. Raluca Iacob.

Capitolul IX

LOCOTENENTUL AZIMIOARĂ NU MAI ÎNŢELEGE NIMIC

Locotenentul Azimioară îşi începu raportul.

— De la Radiodifuziune a sosit confirmarea defecţiunii tehnice care a intervenit în noaptea crimei, întrerupând concertul cu exact două minute înainte de sfârşit. Deci, cum s-ar spune, Androne Negoianu are un alibi infailibil. În cursul dimineţii, Gina Lupaşcu, luând un taxi de la staţia din apropiere, a coborât la restaurantul „Doina“ de pe Batişte. A parcurs aproape trei sute de metri pe jos, ocolind pe strada Marin Serghiescu şi a intrat într-un bloc mic cu câteva etaje. A stat o jumătate de oră, după care, oprind un getax, s-a întors acasă. În blocul din Marin Serghiescu locuieşte Dinu Oprea, ocupând o garsonieră la etajul al doilea. Din declaraţiile locatarilor, reiese că doamna Lupaşcu îl vizitează pe sportiv de circa două-trei ori pe săptămână. O vecină locuind pe acelaşi palier, Maria Dumitrescu – pensionară – pretinde că în garsonieră s-ar petrece lucruri necurate, e un du-te-vino permanent de indivizi suspecţi care fac scandaluri şi orgii. Personal, a reclamat fără rezultat situaţia administraţiei blocului. „Am ştiut dintotdeauna că lucrurile vor ajunge la miliţie“. Bolovanii care au stârnit panica nejustificată a ziaristului au fost trimişi la laborator, fiind înlocuiţi în lipsa lui Matei. Nici nu aveţi idee, tovarăşe maior, câtă bătaie de cap ne-au dat.

Culmea! Nu găseam alţii, nu identici, ci pur şi simplu nu găseam bolovani în Bucureşti. Ăştia-s tocmai de la Pipera.

Locotenentul nu înceta să se mire. Dintre toţi colaboratorii săi, Cristescu îl prefera pe placidul Azimioară. Gras, cu o figură jovială, de un calm olimpian şi asudând neîncetat, iarna şi vara, avea o mină de contabil cumsecade, după o fericită încheiere de gestiune. Vorbind puţin, trecea neobservat, pentru ca brusc să surprindă cu soluţii neaşteptate, scântei de cele mai multe ori salutare. Colegii îi spuneau „Benzină“. Avea o pasiune: biliardul. Cumpărase unul de ocazie, care ocupa în întregime o cameră, spre exasperarea doamnei Azimioară, nevoită să înghesuie toate mobilele într-o singură odaie.

— Mă gândesc, gândi cu voce tare Cristescu, ce semnificaţie are în scrisoarea lui Matei fraza *„Lichidat cu persoana*“.

— Dacă „persoana“ este profesorul, problema e rezolvată.

— Da şi nu. *„A lichida*“ poate foarte bine să însemne şi a rupe relaţiile cu cineva. Hai să vedem ce motive ar avea Matei Lupaşcu să ucidă.

— Motivul clasic: moştenirea. Deşi nu sunt convins că profesorul a întocmit testamentul în favoarea lui.

— Oricum, opina maiorul, fiind unicul descendent, partea substanţială îi revine de drept.

— De ce, în ciuda insistenţelor dumneavoastră, Matei refuză să justifice cum şi-a petrecut timpul în momentul crimei?

— Nu vrea sau nu poate să justifice.

— Premeditând crima, în mod firesc, trebuia să ne ofere o mulţime de alibiuri.

— Premeditând! Când însă habar n-ai ce se întâmplă în odaia de alături, nu-ţi asiguri martori care să jure că eşti inocent. Nu crezi?

Azimioară zâmbi încurcat.

— Cu permisiunea dumneavoastră, nu. Putem presupune că animozităţile dintre tată şi fiu, ajunse la ameninţări, au mers până acolo, încât, acesta din urmă, sub imperiul nervilor, ucide? Mai poţi să justifici unde ai fost sau ce ai făcut?

— Presupunerea stă în picioare până la un anumit punct. Până în momentul crimei. În condiţiile pomenite, nu apelezi la frânghie şi nu-ţi iei toate măsurile ca să eviţi orice urmă. Sub imperiul nervilor, îndeobşte, loveşti cu ceva, apoi realizezi fapta, te sperii şi fugi. Altceva?

— Profesorul Lupaşcu a refuzat să legalizeze legăturile din tinereţe cu Ana Dogaru. Oare nu-i un motiv să-ţi urăşti tatăl?

— Cu o condiţie: să-ţi iubeşti mama. Ori, convingerea mea este că Matei nu iubeşte pe nimeni. Vorbind de ură, cred că ai intrat pe terenul Anei Dogaru.

Cristescu se ridică în picioare.

— Să recapitulăm deci: cu puţin înainte de ora crimei, bătrâna a intrat în bucătărie pentru a face cafea. Folosind aragazul, operaţia durează cinci, maximum şase minute. Dar Ana Dogaru pretinde că a apelat la reşou.

— Numai că reşoul avea cablul smuls.

— Avea? se miră Cristescu.

— Însuşi dumneavoastră aţi constatat.

— Când?

— A doua zi.

— Până a doua zi se puteau întâmpla multe.

— Iertaţi-mă, dar nu înţeleg.

— Imaginează-ţi că cineva – altcineva – a smuls cablul după ce Ana Dogaru a făcut cafeaua…

— E o ipoteză. Din păcate, Ana Dogaru avea toate motivele din lume să ucidă. Ba, într-un fel, şi-a anunţat intenţiile cu patruzeci de ani în urmă.

— Te gândeşti la scrisoarea de adio? întrebă amuzat maiorul.

— Coincidenţa, trebuie să recunoaşteţi, e cel puţin ciudată. Blestemul îl avertiza pe Grigore Lupaşcu că nu-şi va vedea visul cu ochii. Ori, visul, în sfârşit materializat, urma să apară în librării chiar a doua zi.

— Prea e melodramatică istoria asta. Nu mă convinge.

— Nici ura, justificată, pentru omul care a îndepărtat-o de lângă el?

— Mai degrabă. Altcineva?

— Gina Lupaşcu, constată Azimioară. Ne-a pus la dispoziţie scrisoarea care o compromitea pe bătrână tocmai pentru a ne deruta. E, indiscutabil, interesată să-l moştenească pe profesor, descotorosindu-se de el totodată, încearcă să-l acopere pe Oprea, dar, după crimă, abandonează cordonul găsit ulterior în dormitor.

— N-ai impresia, îl întrerupse maiorul, că această frumoasă doamnă şi Dinu Oprea au făcut împreună, ca să zic aşa, o mică cooperativă?

— În ce sens?

— Nu-i un secret pentru nimeni care sunt adevăratele lor relaţii. Gina îi frecventează garsoniera şi mă îndoiesc că se întâlnesc ca să citească împreună Biblia… Ce o leagă pe Gina de această casă?

— Evident, averea profesorului.

— Şi pe Dinu Oprea?

— Stăpâna casei.

— Nu! Averea stăpânei. Rămânând văduvă, Gina poate emite suficiente pretenţii la masa succesorală. Fireşte, nu trebuie neglijată nici ipoteza unor acţiuni pe cont propriu.

— Un lucru e clar, conchise Azimioară. În momentul crimei, Dinu Oprea nu se afla în baie.

— Cu alte cuvinte, accepţi varianta Anei Dogaru.

— Mă gândesc la pata de vopsea de pe pantalon. Sursa – aşa cum am constatat – este etajera din biroul profesorului. Ori, n-am văzut încă pantaloni care urcă singuri într-o încăpere în care s-a comis un asasinat.

— Trebuia neapărat să urce? surâse maiorul.

— Îmi imaginez că nu a coborât muntele la Mahomed.

— Muntele nu, dar un binevoitor putea facilita apropierea. Dacă eu trec pe lângă dumneata şi, având vopsea pe degete, îţi ating hainele, înseamnă că ai fost în biroul profesorului?

— Iniţial, mi-aţi demonstrat că Oprea avea motive temeinice să ucidă, iar acum îl absolviţi… tăcu deconcertat locotenentul.

— Eu nu absolv pe nimeni, dragul meu. Aparent, toţi sunt amestecaţi până peste cap în povestea asta. De aceea, caut în permanenţă reversul medaliei. În felul acesta, supoziţiile capătă o pondere, un echilibru, fără de care nu putem înainta. În concluzie, toate datele – fapte sau ipoteze – au explicaţii logice… cu o singură excepţie: zgârietura de pe gâtul victimei.

Cristescu începu să se plimbe prin birou. Azimioară îl urmărea cu privirea, întrebându-se aşa, deodată, ce-o fi făcând maiorul la el acasă, când, alţii, de exemplu, joacă biliard, sau se duc la meci…

— Notează-ţi, îi întrerupse meditaţiile Cristescu.

Locotenentul scoase un carneţel cu coperţi jerpelite şi un creion de 75 de bani, bont, acelaşi de când îl cunoştea.

— Ai grijă să fie expediată chiar azi o adresă la miliţia din Târgovişte. Cereţi relaţii cât mai amănunţite în legătură cu Ana Dogaru. Foşti colegi de serviciu, vecini, prieteni, fişa de cadre – a fost funcţionară la poştă – în sfârşit, cunoşti mişcarea. În al doilea rând, trebuie să aflăm cine a fost Raluca Iacob. Şi, cu asta, poţi să pleci. Mâine dimineaţă dă-mi un telefon aici.

În hol, Azimioară se întâlni cu Oprea, care transporta o frapieră cu gheaţă. Se vedeau câteva sticle aburite, buşonate cu staniol roşu. Simţi o sete aprigă.

Rugbistul se opri ispitindu-l:

— Intraţi să beţi cu noi un şpriţ rece, tovarăşe locotenent.

Luptă câteva clipe cu tentaţia, apoi refuză scurt.

Oprea comentă în sufragerie:

— Grăsanul e incoruptibil.
„Hm, maimuţoiul!?!“, bombăni Azimioară ieşind.

Capitolul X

OMUL CU GAROAFA

În cursul după-amiezii, se prezentă la Crematoriul „Cenuşa“ un bărbat de vreo patruzeci de ani. Trupul voinic se mişca lejer în costumul de lustrin gri deschis, cu o garoafă roşie la butonieră. Figura brună, cu ochi mari, aburiţi, părul negru foarte des, cu favoriţi lungi, sugerau tipul sud-american.

Bărbatul, aparent fără precauţiuni speciale, se duse direct la urna Ralucăi Iacob şi privi cu interes, timp de câteva minute, fotografia fetei. Îşi desprinse garoafa de la piept şi o puse lângă chipul emailat. Gestul făcut cu dezinvoltură părea cum nu se poate mai firesc: un bărbat care depune o floare la mormântul aseptic al iubitei. Mâna întârziase doar ceva mai mult lângă urnă. Mai rămase puţin, parcă adâncit într-o reculegere pioasă, şi, cu acelaşi pas sigur, uşor legănat, părăsi capela. Luă tramvaiul 12, aşteptat spre norocul lui Ciobanu de mai multe persoane. Locotenentul urcă, făcând semn sergentului Ioniţă, care camuflase Wartburg-ul miliţiei în spatele unui camion, să urmărească tramvaiului.

Individul se dădu jos după ce tramvaiul trecu de liceul „Şincai“, făcu câţiva paşi şi, sub impulsul unei hotărâri brusce, urcă într-un taximetru din care tocmai cobora o pereche. Maşina urma traseul tramvaiului, ceea ce îi sugeră lui Ciobanu ideea că omul nu excludea posibilitatea unei

supravegheri. Ipoteza locotenentului se confirmă ceva mai târziu. Trecând prin faţa Mitropoliei, getaxul intră în strada Bibescu Vodă şi stopa la câţiva metri de restaurantul Cluj.

Omul cu garoafa coborî şi o luă pe Calea Rahovei. De astă dată, încerca, după cum constată locotenentul, să verifice dacă este, eventual, filat. Astfel, traversă strada de două ori, fapt care-i permitea să se uite în stânga şi în dreapta, atent la circulaţie, întârziind în faţa unor vitrine lipsite de interes – una aparţinând unui depozit de vinuri instalat în localul unei cârciumi celebre cu ani în urmă, „La Dobricâ“, şi care expunea un butoi şi câteva sticle într-o pădure de muşcate, iar cea de-a doua, cu o păpuşă de fetru ponositâ şi plină de praf, ţinând în mână un anunţ: „Witos – Remaiem urgent“. În sfârşit, înainte de a traversa strada Sfinţii Apostoli, trimise o minge de fotbal unor copii care se jucau vizavi, prilej să-şi verifice spatele. În faţa liceului „Mihail Eminescu“, scoase din buzunar un mănunchi de chei, urcă într-un Fiat 1300 alb şi porni în viteză. Făcu la dreapta pe strada Antim, intră în Cazărmii, ieşi pe Apolodor, vira pe strada Vânători, trecu de Operetă şi, în cele din urmă, se angaja pe Calea Victoriei. Opri în Piaţa Amzei, parcându-şi maşina în faţa magazinului de mobile, şi intră la Zig-zag.

Cabaretul, o clădire veche în care elementele moderne – scai, aplice de aramă, filtru de cafea – contrastau vizibil cu florile de ipsos care-i împodobeau pereţii, era aproape gol. Pe scaunele înalte din jurul barului, două tinere însoţite de câţiva puşti, cu coame şi favoriţi, îşi etalau pulpele descoperite.

Omul cu garoafa luă loc la o masă de lângă fereastră şi strigă unui ospătar cu degajarea clientului cotidian, care se ştie agreat:

— Gigi, un whisky dublu, cu gheaţă.

Alături de pachetul cu ţigări „Camel“ şi bricheta „Dunhill“, aruncase, împăturit în grabă, ziarul „Sportul“.

La o masă din apropiere, o pereche – după toate aparenţele soţ şi soţie – se plictisea de moarte. Intraseră

din curiozitate şi se căiau amarnic că au comandat fără să consulte lista. Ciobanu ar fi pariat că nevasta traducea necontenit preţul cafelelor în pâini, zarzavaturi şi mezeluri…

Lângă ieşire, o femeie peste care anii trecuseră lăsând urme adânci, acoperite inutil cu un strat gros de fard, cerceta avidă, rând pe rând, toţi bărbaţii, oferindu-se din priviri.

„Doamna cu amintiri din Nisa“, o recunoscu Ciobanu. Înainte de război, însoţită de Ghighi Golia, şi milioanele sale, reuşise în scurt timp să devină obiectul celor mai controversate opinii ale ziariştilor de la rubrica mondenă. Pentru ea, nimic nu era scump, nimic nu părea imposibil. Sclava postavului verde cheltuia seară de seară la *Palais de la Mediterranee* mize fantastice. Cascade de şampanie ori *Cognac des Ducs,* covoare de flori aşternute în faţa caleştii pe *Promenade des Anglais,* până la *Jettee Promenade,* apoi…

Omul cu garoafa chemă chelnerul şi-i trimise un pahar cu Martini. Femeia schiţă un gest de apropiere, dar fu oprită printr-o clătinare scurtă a capului. Îi cunoştea trupul. I-l cunoşteau toţi ospătarii şi consumatorii de ocazie.

La o masă abia eliberată, se aşează o femeie îmbrăcată în negru. Părea oarecum descumpănită de ambianţa localului, privind în toate părţile cu clipiri dese de ochi. Ţinea poşeta pe genunchi, strângându-i fermoarul cu amândouă mâinile. Ciobanu o recunoscu surprins pe Ana Dogaru.

Ospătarul se apropie prompt, aşteptând comanda. Bătrâna deschise de câteva ori gura înainte de a vorbi:

— Un ceai cu lămâie. Adică nu, zise ea răzgândindu-se cu avariţie, fără lămâie, dar cu mult zahăr.

Ospătarul măsură ironic hainele sărăcăcioase şi spuse tare ca să atragă atenţia consumatorilor, amplificând jena femeii.

— Nu cu ceai ne facem noi planul, cucoană. Nu servim aşa ceva.

— Atunci, o limonada…

— Nu puteţi ocupa o masă cu limonada, zise ospătarul obraznic, şi făcu semn ostentativ unui grup de persoane care căuta o masă.

Atunci, omul cu garoafa se întoarse şi, ridicându-se, luă loc la masa Anei Dogaru.

— Mucles, Gigi, spuse el ospătarului. Doamna e invitata mea.

— Păi zi aşa, coane.

— Ce vrei să iei, bunico? întrebă bărbatul cu o jovialitate vulgară. Hai, că nu mă uit la bani. Să fie de sufletul mamei, că tata – Dumnezeu să-l ierte – a fost un porc.

Ana Dogaru strânse buzele dispreţuitor. Vorbea foarte încet, astfel încât locotenentul, deşi aşezat în apropiere, nu desluşi nimic. Scoase din poşetă „Informaţia Bucureştiului“, citi ceva, apoi împături gazeta şi o puse lângă scrumieră. Gustă din filtrul oferit şi cinci minute mai târziu părăsea localul. *Locotenentului nu-i scăpă faptul că, plecând, bătrâna luase Sportul, lăsând pe masă Informaţia pe care o avusese în poşetă.*

După vreo oră, omul cu garoafa se ridică şi, fluierând uşor, se îndreptă spre maşină. Fiat-ul o luă încet pe Ana Ipătescu, viră pe Lt. Lemnea şi, după un scurt ocol, parcă în faţa unui bloc de pe strada Frumoasă.

Ciobanu îl urmă cu precauţiune pe scara neluminată, văzu uşa care se deschise şi se închise, apoi coborî în holul blocului. Căută lista locatarilor. La etajul II, apartamentul 9, locuia Ioan Iacob.

* * *

Ana Dogaru intră în casă cu mersul ei specific, greoi, ridicând mult din călcâie. Dând cu ochii de Cristescu, făcu un pas înapoi, strângând cu amândouă mâinile poşeta la piept. Gestul sugera o teamă nejustificată, de parcă cineva

ar fi încercat să i-o smulgă. Femeia îşi reveni repede în fire şi, dându-şi cu trufie capul pe spate, încercă să treacă mai departe.

Cristescu îi zâmbi amabil:

— Mă bucur că vă simţiţi mai bine. Eram sincer îngrijorat.

Ana Dogaru îl privi neîncrezătoare. Era evident că oscila între o politeţe elementară, la care o obliga bunăvoinţa manifestată de maior, şi brutalitatea grosolană, mai la îndemâna ei.

— Mă întreb doar, continuă Cristescu, dacă n-a fost o imprudenţă din partea dumneavoastră să ieşiţi după… şocul pe care l-aţi avut.

— Cred că sunt destul de bătrână ca să ştiu ce am de făcut, bombăni ea.

Continua să strângă geanta şi maiorul îşi zise, judecând după dimensiunile normale păstrate, că obiectul pe care îl ascundea era, probabil, destul de mic.

— Referitor la scrisoarea aceea…

Chipul bătrânei se înăspri. Aştepta crispată.

— Aş vrea să-mi lămuriţi o chestiune. De ce de ani de zile disimulaţi adevărata dumneavoastră calitate, ascunzând faptul că sunteţi mama lui Matei?

— Astea sunt socoteli de ale noastre mai vechi, care nu vă privesc. N-au nici în clin, nici în mânecă cu moartea lui Grigore.

— A, da? Atunci totul e în regulă. Vă mulţumesc foarte mult.

Femeia, derutată, încercă să-i desluşească jocul.

Matei dădu buzna în hol. Din cauza întunericului, nu-l observă la început pe Cristescu.

— Ai adus? întrebă el precipitat.

Abia după aceea îl văzu. Îşi muşcă buzele albe. Mâinile îi tremurau, iar faţa căpătase din nou o expresie răvăşită. Femeia tăcu.

— Da, răspunse maiorul în locul ei. V-a adus. Dădu bună seara şi ieşi.

Matei şi Ana Dogaru, nemişcaţi, priveau în urma lui.

* * *

Trase adânc în piept aerul înmiresmat al grădinii. Furtunul, lăsat să curgă în iarbă, scotea un susur îndepărtat, ca un foşnet de mătase. Undeva, în dreapta, înalt, deasupra castanilor, răsărise luceafărul. Cristescu se lăsă îmbătat de frumuseţea idilică a nopţii de vară. Clipa era desăvârşită. Luna roşie, prosperă, aproape s-o atingi cu mâna, ochiul luceafărului albastru, lucid, buchetele de regina nopţii zâmbind alb, parfumat. La fereastra lui moş Vasile, o candelă arunca un pumn de jăratec în beznă.

— Luaţi aer, tovarăşe maior?

Omul parcă răsărise din pământ şi, râzând, Cristescu îşi reprimă o tresărire.

— Dumneata erai, moş Vasile…

— Plecaţi?

— Da… mă duc acasă.

Şi frumuseţea clipei se spulberă… „Chiuveta din bucătărie cu vase murdare, cina rece, sleită, în frigiderul care Dumnezeu ştie de ce miroase, pijamaua fără nasturi, şi apoi reproşurile, aceleaşi altele, multe, nenumărate, neobosite, până târziu în miez de noapte…“

— Numai ăştia parcă n-ar avea somn, spuse Vasile arătând cu capul spre ferestrele luminate. Acuma, dacă s-au aşezat la cărţi, o ţin până dimineaţă.

— Cine joacă?

— Păi toţi, afară de bătrână. Coniţa Gina şi don’ Androne contra conaşului Matei şi a sportivului. Că m-am şi crucit…

— De ce? întrebă maiorul cu gândul încă aiurea.

— Păi cum? Conaşu’ Matei şi cu domnul Oprea, prieteni la toartă, când nu-i nici o săptămână de când s-au spurcat

ca ţiganii?

Cristescu se întrebă dacă nu cumva moş Vasile, binevoitor şi dispus cu orice chip să-l ajute, nu-şi scormonea mintea în căutarea de amănunte, cărora le atribuia, desigur cu bună intenţie, o importanţă falsă, disproporţionată.

— S-au bătut ca orbeţii, tovarăşe maior, da', vezi bine, sportivul mai voinic îl pălmuia pe conaşu' nostru şi-l scuipa între ochi: „Te bag în spital, bă jigodie, te bag în spital!". Numai aşa-i zicea. Coniţa Gina i-a despărţit. Şi acum beau împreună, joacă, râd... Bietul don' Grigore, adăugă în şoaptă, parcă nici n-ar fi fost...

Din stradă, maiorul privi încă o dată spre locuinţa familiei Lupaşcu. Candela lui moş Vasile pâlpâia de departe, ca un semnal de viaţă irupând dintr-un abis de întuneric.

Străduţa singuratică, fără trecători, îi întorcea cu răsunet paşii. Trecu pe lângă un bărbat ascuns în umbra copacilor. Îi prinse fără să vrea privirea. I se păru intensă, concentrată, parcă la pândă.

„Începe să mi se năzare."

Îşi urmă drumul alene, fără grabă, printre căsuţe ascunse sub coviltire de viţă-de-vie şi trandafiri. La o fereastră, o mână de femeie trăgea perdeaua peste somnul din odaie.

Capitolul XI

TESTAMENTUL FURAT

„Trebuie să dorm“, îşi repetă pentru a zecea oară Gina Lupaşcu. Întorcea mereu perna pe toate părţile căutând răcoare obrajilor dogoritori. Prin fereastra larg deschisă, nu pătrundea nici o adiere. Veioza mică umplea dormitorul de umbre.

Dinu şi Negoianu întârziaseră mult, până spre miezul nopţii. Curios, în tot timpul serii nu se comentase nimic, nici chiar după ce maiorul plecase. „Probabil că mâine va veni din nou. Doamne! De s-ar isprăvi cu bine…“ Se gândi din nou la Cristescu. „Un bărbat interesant. Ochii căprui emană o blândeţe neobişnuită. Încerci senzaţia liniştitoare că ar putea înţelege totul, dar mai ales orice… Mă bănuieşte?… Pe inelarul stâng poartă o verighetă simplă, subţire. Cum o fi arătând… ea?“

Auzi pe cineva la baie.

Începea să i se facă somn. Luase două pastile de romergan cu vreo două ore în urmă, dar abia după miezul nopţii începură să-şi facă efectul.

„Îngrijorător… Adorm cu lumina aprinsă.“

Şi vru să întindă mâna după pară. Dar somnul i-o luă înainte.

Cu un suspin, femeia îşi destinse trupul.

Se trezi cuprinsă de panică. Inima îi bătea nebuneşte. Gândul ţâşni de undeva, din labirinturile somnului. „E

cineva în cameră.“ Intui cu certitudine şi vru să ţipe, să urle. Nu mai avu timp. Lumina se stinse şi ceva greu, cumplit, îi căzu pe ceafa. O zdrobea…

* * *

— La ce oră spuneaţi că s-a întâmplat?

— Aproape de ora trei, dacă asta poate să aibă vreo importanţă.

Cearcăne mari devorau figura palidă a femeii. Îşi păstrase sângele rece şi se părea că doar indignarea o determinase să-l cheme pe maior. Îl primise în dormitor, culcată. Din când în când îşi punea pe frunte o pungă cu gheaţă, din cauciuc roşu. Ar fi ţinut-o aşa tot timpul, dar îşi dădea seama, probabil, că n-o aranjează.

— Când v-aţi trezit?

— Abia spre ora şase dimineaţa. La început, nu am realizat ce s-a petrecut. Nu mă puteam mişca.

— Spuneaţi că v-aţi trezit brusc. Probabil în urma unui zgomot…

— Nu ştiu. Am simţit doar că e cineva în cameră. Nu sunt o isterică, domnule maior. Dar faptul că-l ştiam pe acel cineva acolo, lângă mine, fără să-l văd, m-a înnebunit. Am vrut să strig, poate am şi făcut-o. Nu-mi amintesc decât o durere îngrozitoare, insuportabilă.

— Deci, n-aţi văzut pe nimeni?

— Categoric!

— Care credeţi că a fost mobilul agresiunii? Tentativă de crimă?

Gina Lupaşcu dădu din cap cu dispreţ.

— Nu, trebuia doar să fiu imobilizată.

— De ce?

Femeia îi indică maiorului scrinul în care cotrobăise Ana Dogaru cu o zi înainte, căutându-şi scrisoarea. Unul dintre

sertare fusese forţat cu cuţitul, iar lemnul delicat, cu încrustaţii, cedase sfâşiat.

Maiorul o privi întrebător.

— A fost sustras testamentul soţului meu.

— Interesant! Cine ştia de existenţa lui?

— Toţi.

— Adică?

Gina Lupaşcu îşi încruntă sprâncenele, impacientată.

— Matei, Ana, Androne…

— Dinu Oprea… sugeră maiorul.

— Şi Dinu Oprea.

— Ştiau şi unde îl păstraţi?

— Nu în mod expres, dar era lesne de ghicit.

— Vă mai lipseşte ceva?

— Doar testamentul. Caseta cu bijuterii e la locul său. Iar în rest, nu ţin în scrin decât fleacuri fără valoare.

— Cunoaşteţi cumva conţinutul testamentului?

Gina îl privi fix.

— Documentul se afla într-un plic sigilat, intact până azi-noapte.

— Trebuie să deduc, spuse maiorul cu blândeţe, că testamentul nu vă stârnise curiozitatea.

— Sau că soţul meu îmi comunicase intenţiile lui în caz de deces.

— În principiu deci, cunoaşteţi beneficiarii.

— Evident, dar nu văd unde era misterul. Moşteneşte desigur Matei şi cu mine. Dacă nu mă înşel, există şi două legate în favoarea Anei şi a lui Androne.

— Ieri n-aţi pomenit nimic despre existenţa testamentului, observă Cristescu.

— Nu m-aţi întrebat. În orice caz, azi-dimineaţă intenţionam să-i telefonez lui Turcu, avocatul nostru, explică ea. Rămase o clipă pe gânduri, apoi adăugă moale: acum e prea târziu…

Întinse din nou mâna după punga cu gheaţă şi închise ochii.

— O să mă scuzaţi, domnule maior. Mă simt foarte rău.

Cristescu, neobservat, băgă în buzunar un obiect mic, îmbrăcat în piele roşie, aşezat pe marginea scrinului.

* * *

Îl găsi pe Androne Negoianu în sufragerie, stând de vorbă cu un bărbat de vreo cincizeci de ani. Se ridicară amândoi.

— Domnul avocat Turcu, făcu bătrânul prezentările.

— Pompiliu Augustin Sebastian Turcu, preciza avocatul cu glas tare, răsunător şi cu o dicţie impecabilă.

Era scund, cu o faţă imobilă. Pielea întinsă îi scotea în evidenţă osatura capului, dând impresia neplăcută a unui schelet îmbrăcat la o casă mare de modă. Purta cu eleganţă rigidă costumul „gris-perle“ bine tăiat, la care asortase inspirat un papion bleu cu picăţele albe, la fel cu batista de la piept.

— Mi-am permis să-l convoc pe domnul avocat, spuse Negoianu, ca vechi apărător al intereselor familiei.

Turcu se înclină reverenţios, dând ţeapăn din cap.

— Matei mă conseia, spuse Negoianu într-un limbaj adaptat stângace din franceză, să cer avizul dumneavoastră.

— Eu nu dau avize, surâse maiorul. Aţi procedat foarte bine.

— O, da? Vă mulţumesc. Acum sunt liniştit. N-aş fi vrut să gafez, mai ales după incidentul de azi-noapte. Îi spuneam şi domnului Turcu: sunt consternat…

Cristescu îl cercetă curios pe avocat. Contrar colegilor de breaslă, vorbea puţin, mulţumindu-se să-şi disece în linişte interlocutorii, cu priviri fixe.

— Gina avea aseară unele anxietăţi, pe care le-am găsit naturale. I-am sugerat un tranchilizant… continuă să bată câmpii Negoianu.

Realiză destul de târziu rezerva celor doi şi se opri la mijlocul frazei. Roşu de confuzie, se împotmoli într-un torent de scuze şi se retrase.

Maiorul îl invită pe avocat să ia loc. Acesta se aşează, atent la dunga pantalonilor. Nu spunea nimic, aşteptându-l pe Cristescu să înceapă.

— Sunteţi de mult avocatul familiei Lupaşcu?

— Din una mie nouă sute patruzeci şi şapte, silabisi Turcu, de parcă ar fi dictat la telefon cuvintele, adică anul în care profesorul l-a recunoscut pe fiul său.

Doar când vorbea i se observa ticul. O ridicare din umăr, în timp ce, simultan, braţul se întindea, trăgând mereu de manşetă.

— Ce vârstă avea Matei?

— Împlinise 18. Grigore Lupaşcu mă însărcinase cu îndeplinirea formalităţilor.

Avocatul răspundea ferm, fără divagaţii inutile.

— Cunoaşteţi motivul pentru care profesorul, după ce şi-a recunoscut fiul, n-a procedat la fel şi cu mama acestuia?

— Ana Dogaru nu reprezenta decât amintirea unei legături pasagere, din tinereţe.

— N-am întrebat de ce profesorul nu s-a căsătorit cu Ana Dogaru, ci de ce calitatea acesteia a fost trecută sub tăcere.

— Admiţând să intre în această casă, ca mamă a lui Matei, Grigore Lupaşcu n-ar mai fi putut scăpa de ea. Presupun că n-o cunoaşteţi.

— În concluzie, bătrâna a fost silită să accepte situaţia. Cum?

— Simplu. Fiind ameninţată că, în caz contrar, băiatul va fi dezmoştenit.

— Juridic, observă maiorul, nu era posibil!

— Ba da, prin procedee ocolite. Dar, oricum, bătrâna s-a speriat, iar subtilităţile legii o depăşesc.

— Dumneavoastră n-aţi informat-o? întrebă surprins Cristescu. Era un gest firesc de omenie. În fond, nu reclama decât apelativul de mamă.

Desprinse în ochii avocatului un licăr scurt de dispreţ, care se stinse repede.

— Credeam bine limpezită o anumită situaţie. Silabisi: am fost apărătorul intereselor lui Grigore Lupaşcu şi nu ale Anei Dogaru!

— Chiar când acestea urmăreau scopuri inumane?

— Nu era nimic ilegal în doleanţele profesorului, iar acesta este unicul criteriu de apreciere care mă ghidează ca profesionist.

— Şi cum l-aţi convins pe Matei?

— Îmi permiteţi o rectificare? Nu eu l-am convins pe Matei. Nu intra în atribuţiile mele.

— Da, da… înţeleg. Cunoaşteţi ceva în legătură cu testamentul lăsat de profesor?

— Am fost informat că a fost sustras în cursul nopţii.

— Cum calificaţi furtul?

— Drept o încercare naivă şi inutilă de a deturna voinţa lui Grigore Lupaşcu. Un al doilea testament – şi avocatul nu-şi ascunse satisfacţia – întocmit în urmă cu două săptămâni, deci singurul valabil ca purtător al datei celei mai recente, se află în safeul din biroul meu.

— Bănuiesc că a fost redactat cu ajutorul dumneavoastră.

— Evident!

— Este cineva nedreptăţit? întrebă maiorul.

— Ce vreţi să spuneţi? Şi iar ridică din umăr.

— Adică cineva ale cărui drepturi legitime au fost sacrificate.

— Înţeleg unde bateţi. Adică cineva aflând – nu văd cum – despre noile dispoziţii ale defunctului, să se fi grăbit să le subtilizeze, ignorând însă că ceea ce sustrăgea era, de fapt, vechiul testament, devenit simplă maculatură.

— Eventual, admise maiorul.

— Îmi iau îndrăzneala să cred că vă aventuraţi pe o pistă falsă.

— Sugeraţi-mi-o dumneavoastră pe cea justa.

— Nu-mi plac prezumţiile, domnule maior. În lipsa unei certitudini, evit să mă exprim.

— O sugestie nu vă angajează cu nimic.

— Părerea mea este că sustragerea testamentului reprezintă o înscenare, un bluf.

— De natură…

— De natură să vă deruteze.

— Explicaţi-vă.

— Cine a asasinat a făcut-o cu o anumită raţiune, adică avea un mobil.

— Evident!

— Ori, cel care asasinează împins de un anumit scop face tot ce este posibil pentru a şi-l camufla. Mobilul, odată determinat, îl desemnează implicit pe autor. Mă urmăriţi? Dacă raţiunea asasinării lui Grigore Lupaşcu ar fi vizat conţinutul testamentului, criminalul ar fi ocolit cu grijă zarva. Vreau să spun, n-ar fi operat brutal, deconspirându-şi atât de imprudent jocul.

— Trebuia acţionat rapid, argumentă Cristescu.

— Poate, dar nu şi prosteşte.

— Asta în cazul unei crime lucide, premeditate, hai să zicem intelectuale.

— Avem toate motivele să credem că este vorba despre o astfel de crimă. Toate datele converg spre aceasta.

Avocatul se lăsă pe spate, introducându-şi cu un gest caracteristic degetul gros în răscroiala hainei.

— Da, este, în orice caz, un punct de vedere.

— Interesant, aprecie singur Turcu, şi râse pentru prima oară.

— Întoarse la 180 de grade, lucrurile însă pot arăta altfel, raţiona Cristescu. Adică asasinul, prezumtiv moştenitor, sau, în sfârşit, având tangenţe cu testamentul, să fi

procedat atât de descoperit, tocmai pentru a-mi sugera raţionamentul dumneavoastră.

— Da, fu de acord Turcu. Este şi acesta un punct de vedere.

— Interesant, completă zâmbind la rândul lui maiorul.

Cineva bătu în uşă. Era Azimioară. Turcu se ridică pretextând că o seamă de obligaţii profesionale îl silesc să se retragă.

— Ce s-a întâmplat? Era vorba să-mi telefonezi.

— Am primit raportul de la laborator.

— Cristescu încruntă sprâncenele.

— Bolovanii… aminti Azimioară.

— A, da!

— Unul dintre aceştia are o cavitate scobită şi astupată cu ciment şi mortar. La suprafaţă, nu se vede nimic.

Faţa maiorului era atentă, încordată.

— Şi?

— Înăuntru, au fost găsite cinci monede de aur.

Capitolul XII

SAFE-UL DIN ICOANĂ

Gina Lupaşcu, îmbrăcată de oraş, îşi trăgea mănuşile negre pe mâini.

Azimioară, dar mai ales maiorul o priveau surprinşi.

— Dacă aveţi nevoie de ceva, apelaţi la Vasile. Până vă hotărâţi, am să-i spun să vă pregătească ceva rece de băut şi cafele. Bună ziua.

Şi închise uşa înainte ca cei doi să fi articulat vreun cuvânt.

— Ce părere ai? întrebă Cristescu, nu fără oarecare admiraţie.

— E dată naibii, ce mai! După aşa o noapte…

— Încerc să ghicesc unde s-o fi ducând.

— Ca si ieri, la Oprea.

— Oare?

Gina Lupaşcu se strecura printre oameni, căutând părţile umbrite ale trotuarului. Înregistra privirile compătimitoare nu lipsite de admiraţie ale trecătorilor şi îşi privi ţinuta într-o vitrină.

Intră la Nestor, unde luă o prăjitură şi un *café-frappé,* servite cu condescendenţă de o chelneriţă tinerică. Fata se retrase lângă casă, de unde putea s-o contemple în voie pe doamna asta „colosală“. Recapitula filmele recente şi mai vechi, căutând ipostaza cuvenită misterioasei îndoliate.

„Seamănă cu Sophia Loren în Madame Sans-Gêne, numai că e blondă.“ Îşi imagină un Jean Marais culcat între făclii, la picioarele căruia se tăvăleau de durere buclele blonde care consumau o „jeanină“ cu fistic.

— Unde te zgâieşti? o trezi casieriţa, o brună subţire cu unghii de trei centimetri. Aşteaptă clienţii, nu vezi?

Gina Lupaşcu o luă pe lângă Ateneu, traversă Bulevardul Magheru, trecu de Patria şi urcă agale pe Pictor Verona. Undeva, lângă grădina Icoanei, intră în curtea unei căsuţe cu ferestrele la stradă. Bătu în geamlâcul uşii – o dată scurt, de două ori lung – care se deschise aproape imediat. Se ivi capul unei femei bătrâne, cu părul vopsit.

— Pe cine căutaţi? Avea un accent străin.

Gina Lupaşcu scoase din poşetă o carte de vizită şi i-o întinse. Femeia o luă şi închise geamlâcul. După câteva minute, se întoarse, deschizând uşa, puţin, atât cât să intre într-o dungă. După ce Gina se strecură înăuntru, femeia privi atent în lungul străzii, închise, şi răsuci cheia de două ori.

„Măi să fie!“, îşi zise locotenentul Ciobanu, care, cu mâinile în buzunare şi fluierând un refren, părea un trecător inofensiv.

* * *

De câte ori zăbovea pe banca de sub castani, maiorul îşi închipuia că înţelege ceea ce îl determinase pe moş Vasile să se aciueze pe lângă casa profesorului Lupaşcu.

De sub bolta de răcoare a copacilor, călcând pe verdele proaspăt, umed, al gazonului, era greu de imaginat asfaltul vâscos, muiat de căldură, tramvaiele încinse cu aer greu, irespirabil, iar ecourile acusticii citadine, sosite doar de la câţiva zeci de metri, aduceau un mesaj neverosimil, ceva din notele unui *blues* obosit, pogorâte pe un tăpşan cu margarete.

Îl întoarse din drum pe Matei, care tocmai se pregătea să iasă. Ziaristul se uită la ceas.

— Am să întârzii la redacţie.

— Maximum cinci minute, îl asigură maiorul, făcându-i loc pe bancă.

Matei Lupaşcu se aşează, incomod, pe un colţ, fără sa-şi ascundă iritarea, dând din picior într-o mişcare continuă, nervoasă.

— Aţi aflat ce s-a întâmplat azi-noapte?

— Da. Chiar de la Gina.

Şi apoi, dintr-o dată, precipitat, ostentativ, mecanic, ca o lecţie învăţată pe dinafară:

— N-am auzit nimic, n-am văzut pe nimeni, nu mi-a atras atenţia absolut nimic, nu bănuiesc pe nimeni, n-am nici o opinie, nu cred nimic, nu ştiu nimic! Şi acuma, pot să plec?

— Desigur, râse Cristescu. Dar să nu uit, am o veste îmbucurătoare pentru dumneavoastră.

Matei îşi ridică sprâncenele neîncrezător.

— Monedele despre care vorbeam ieri au fost găsite. Toate cinci!

Figura ziaristului păli, dar încercă să pareze.

— Serios? Unde erau?

— Aici, în curte. N-a trebuit decât să scuturăm puţin bolovanii…

— Vă felicit. Ca să fiu sincer, nu ştiu dacă mi-ar fi trecut prin cap să le caut acolo.

Râse nesigur. Aştepta crispat ca maiorul să pună întrebări, să comenteze, în sfârşit, să spună ceva.

— O să întârziaţi la redacţie, observă Cristescu privindu-şi ceasul.

Dar Matei nu se mai grăbea. Continua să aştepte şi era limpede că o făcea cu mari eforturi.

Maiorul îşi scoase gazeta din buzunarul hainei şi se cufundă în lectură. Când, întâmplător, îşi ridică ochii, ziaristul dispăruse.

„În sfârşit…“, şi împături gazeta.

Agenda Ginei Lupaşcu, cu scoarţele îmbrăcate în marochin roşu, reprezenta, de fapt, un jurnal în formulă concentrată. Însemnările nu omiteau nici un amănunt, înregistrarea atentă a tuturor cheltuielilor (de pildă, vineri 15 februarie – o pereche de vulpi polare – 2 600 lei, antinevralgic – 1 leu) trăda o fire organizată, calculată până la avariţie, paradoxal pe undeva faţă de traiul prosper, vecin cu risipa din gospodăria familiei Lupaşcu. Mai interesante erau notaţiile lapidare, oarecum periodice: „16 februarie – 200 lei M., 1 martie – 500 lei M., 9 martie – 400 lei M etc.“.

Dacă M. e Matei, medita Cristescu, înseamnă că doamna Lupaşcu plăteşte, constrânsă evident, fiului un tribut. Probabil că ziaristul îşi şantajează mama vitregă, pretinzând sume apreciabile şi ameninţând-o cu divulgarea relaţiilor nepermise dintre ea şi Dinu Oprea. Întrebarea revenea de la sine: de ce îi trebuie atâţia bani? Salariu, sume de bani smulse tatălui, altele obţinute prin şantaj de la Gina, împrumuturi, obiecte de preţ sustrase din casă în scop de comercializare păreau insuficiente…

* * *

Maiorul Cristescu aşteptă câteva clipe să-şi recapete suflul. Afurisi blocul fără lift, cu trepte înalte şi incomode, sună o dată lung, apoi, dându-se la o parte din dreptul uşii, se lipi de perete.

Un ochi consulta culoarul prin vizor fără să vadă nimic. Întinzând doar mâna, ofiţerul sună din nou. De astă dată, curiozitatea celuilalt învinse. Întrebă iritat.

— Cine-i?

— Maiorul Cristescu, dar nu se clinti, savurând prin cămaşa subţire răcoarea zidului.

Dinu Oprea deschise uşa, invitându-l înăuntru cu o plictiseală şi o lipsă de chef ostentative.

Maiorul îşi plimbă ochii prin garsonieră fără să-şi ascundă uimirea. De fapt, realiza el, nu existau mobile sau, în sfârşit, ce se înţelege în mod obişnuit prin mobilier. În afară de divan, totul părea improvizat cu premeditare şi fantezie de o anumită factură, vizând efecte precise.

Într-un colţ – masa – un butoi pântecos, dat cu lac, ceva mai scund şi mai turtit decât cele obişnuite, era înconjurat de câteva trunchiuri de copac retezate, de asemenea lăcuite. În partea opusă, un zid fals de cărămidă aparentă camufla o nişă unde rugbistul îşi păstra garderoba.

Pe maior îl zăpăciră însă sutele de fotografii de pe pereţi, poze şi ilustraţii decupate din reviste, sortate pe subiecte. De pildă, deasupra divanului, busturi de femei blonde, brune, roşcovane, cu pielea ca lămâia sau de cafea îşi etalau cu surâsuri pudice, ori perverse, sânii goi; sâni de toate dimensiunile, de toate formele şi de pe toate meridianele, mari, mici, rotunzi, ascuţiţi, din profil, ori din faţă, sâni de toate culorile. Efectul era ieftin, grotesc, un iz de măcelărie, dar, fără îndoială, nu putea fi ignorat.

Urmărind aceeaşi idee, zeci de perechi de picioare goale, lucioase, ori cu amănunte rafinate de lenjerie, suple, elastice, prelungi, zburdau într-un *franch-can-can* frenetic, pe un alt perete. În sfârşit, Mercedes-uri, Rolls-Royce-uri, Fiat-uri, Buick-uri, Cadillac-uri şi un Jaguar îşi disputau supremaţia liniilor aerodinamice, alături de nenumărate reclame de ţigări şi băuturi străine scoase din *Paris-Match*-uri.

Lumini piezişe, ţâşnind din locurile cele mai neaşteptate (veioze, aplice, ba şi o lanternă japoneză) colorau diferit fiecare perete. Astfel, sânii erau violeţi, iar picioarele, portocalii.

„Ce-o fi în capul ăstuia!“, se miră maiorul, consultând un afiş mare, lipit pe zidul de cărămidă aparentă. Un trup superb, îmbrăcat aproximativ, promitea o seară neobişnuită la *Folies Bergeres*... „*Seulement au Folies Bergeres*“ era

condiţia *sine qua non.* Alături, un aviz amatorilor: „Mai vine omul, mai stă, dar mai şi pleacă“.

Când sună telefonul, Cristescu privi în jur. Nu observase aparatul ascuns în pântecul unui nud de ghips, de circa un metru înălţime. Era aşezat pe parchet între magnetofon şi un vraf de reviste pornografice suedeze, probabil sursa generoasă a materialului de pe pereţi. Surprinzătoare era însă lipsa cărţilor. În toată casa, nu exista o singură carte. „Asta-i mai degrabă formidabil!“, reflectă maiorul. Pe o mică bibliotecă, compusă din câteva rafturi, se lăfăiau trofee şi cupe sportive, iar mai jos, înconjurând o icoană mare de argint, Brigitte Bardot îşi desfăşura coama splendidă în zeci de variante.

Crezându-se neobservat, tânărul întoarse cu faţa în jos fotografia Ginei, sprijinită de o cupă.

— Ţineţi mult la familia Lupaşcu, constată cu ton neutru Cristescu, căutând din ochi unde să se aşeze. Păstraţi şi fotografia soţului?

— Da’ ce credeţi că-i la mine, Muzeul Antipa?

Maiorul se aşează pe marginea patului. Brusc, toate luminile se stinseră. Câteva clipe domni întunericul.

— Dacă o să aveţi amabilitatea să vă sculaţi, se auzi vocea lui Oprea, voi avea din nou plăcerea să vă admir fizionomia.

Într-adevăr, de îndată ce se ridică, luminile se aprinseră.

— Cum vine asta? se miră Cristescu.

— E mai comod… când ai vizite de ordin orizontal, explică tânărul cu un clipit din ochi semnificativ şi un zâmbet „ca între bărbaţi“.

— Foarte ingenios, aprecie fără nuanţe maiorul.

— Te cred! M-a costat o grămadă de bani şmecheria asta. Şi-acum, că mi-aţi fotografiat sediul, cu ce vă pot servi?

Cristescu rămase tăcut un timp. Apoi, începu cu ton amabil alt gen de conversaţie:

— Ce mai faceţi?

— Cum staţi cu însămânţările, câte ouă scoate pe zi găina fruntaşă, Frusina, daţi-i drumul mai departe…

— De ce vă supăraţi?

— Asta-i culmea! explodă Dinu Oprea. După ce daţi buzna în casa omului…

— N-am dat buzna. Eu am sunat la uşă şi dumneavoastră mi-aţi deschis. Atât! Aş bea un pahar cu apă, adăugă Cristescu, după o pauză.

— De aia v-aţi deranjat până aici?

Deschise totuşi caseta cu trofee, care ascundea un frigider mic, şi scoase o sticlă cu apă. Când trânti nervos uşa, cupele zăngăniră, iar icoana căzu cu zgomot. Tânărul se repezi şi o ridică imediat, cu o grabă superstiţioasă. Maiorului i se păru că desluşeşte o privire îngrijorată. Bău tacticos două pahare cu apă şi scoase o ţigară. Oprea umblă undeva la doagele butoiului şi o tijă cu o brichetă aprinsă ţâşni din interior, gata să se înfigă în bărbia lui Cristescu.

Rugbistul râse încântat:

— Chestia asta am văzut-o la un bar din Düsseldorf. Tehnici nemţii!

Maiorul îşi aprinse ţigara, aşteptându-se ca, din clipă în clipă, să-i pice o scrumieră din tavan. I-o aduse însă tânărul, o subţioară de femeie scobită în lemn.

— Voiam să vă întreb, zise Cristescu, dacă în noaptea când a fost asasinat profesorul Lupaşcu, mai precis după ce toată lumea se ridicase de la masă…

Oprea îl întrerupse nerăbdător:

— …am fost în baie.

— Da, am reţinut. Dar nu de dumneavoastră era vorba, ci de Ana Dogaru. Continuă să susţină că, aproximativ în acelaşi interval de timp, ar fi fost şi ea în baie.

— Ei, şi? Părerea mea v-am mai spus-o. Minte!

— Poate vă amintiţi, a încercat cineva în acel răstimp să intre înăuntru?

— Nu, răspunse sigur pe el Oprea.

— Da, e cam neplăcut, medita Cristescu cu glas tare. Dumneavoastră fiind cel care a folosit sala de baie, bătrâna

nu poate justifica cele câteva minute în care s-a comis crima.

Rugbistul îl privea cu mâinile în buzunar. Încerca senzaţia neplăcută că alunecă, iar liniştea şi blândeţea lui Cristescu nu-l convingeau, i se păreau suspecte.

— Frumoasă icoană, spuse dintr-o dată maiorul şi, ridicându-se, se îndreptă spre casetă.

Oprea i se aşează în drum, cu pumnii încleştaţi.

— Ce mai vreţi de la mine?

— Nimic. Să văd icoana mai de aproape.

— De ce?

— Îmi place.

— Şi mie îmi plac multe.

— Bine, dar vreau numai s-o văd.

— Lăsaţi, altă dată, acum mă grăbesc, şi-şi învârti ostentativ ceasul.

— De ce altă dată?

Glasul maiorului păstrase tonalităţile calde. Totuşi, Oprea sesiză o hotărâre, o încordare nouă, care-l derutară.

— E un abuz!

Un zâmbet maliţios îi strâmbă gura.

— Aveţi dreptul să mă reclamaţi. Am să vă spun şi unde, şi încercă să-l dea la o parte.

Rugbistul ţâşni pe lângă maior şi se aruncă în pat. Se făcu întuneric. Câteva secunde nu auzi nimic, apoi îl simţi pe tânăr bâjbâind după icoană. Îl trăda clinchetul de argint al cupelor. Îndreptându-se spre vestiar, Oprea se lovi de maior, care nu încercă să-l oprească. Deschise uşa de la intrare, dar, în prag, parcă aşteptându-l, răsări un trup uriaş.

— Stop, băieţaş!

Orbit de lumină, Dinu Oprea nu distinse chipul noului venit.

— Care dracu’ mai eşti? înjură el.

— „Grăsanul“, se recomandă locotenentul Azimioară, cedând unui capriciu de moment.

În acelaşi timp, un pumn puternic în obraz îl făcu să se clatine. Instinctiv, întinse piciorul peste prag şi, împiedicându-se, tânărul căzu. Se răsuci ca un arc şi de jos repezi un al doilea pumn în bărbia lui Azimioară, aplecat deasupra lui. Dar acesta se eschivă la timp şi-l lovi pe Oprea scurt, cu latul palmei la rădăcina capului. Tânărul se prăbuşi scăpând icoana.

Din garsoniera întunecată apăru Cristescu. Locotenentul, ştergându-şi faţa asudată, se scuză, arătând trupul rugbistului.

— Nu s-a putut altfel, tovarăşe maior. Maimuţoiul nu prea e dus la biserică.

— Am văzut. Du-l înăuntru şi pune-i o compresă udă pe ceafă. Poate găseşti un prosop…

Maiorul ridică icoana. Desprinse cu îndemânare cartonul fixat în patru pioneze la spate şi un sul de hârtie groasă îi căzu în mână. Când îl desfăşură, scoase un fluierat uşor. *Era desenul lui Ingres*…

Părăsi garsoniera, împreună cu Azimioară, asigurându-se că uşa e bine închisă. Pe palier, o femeie îmbrăcată în capot îşi făcea de lucru. Îi privi pieziş pe cei doi, oftă ostentativ şi dispăru plină de demnitate în apartamentul ei. Comentă înadins tare către cineva dinăuntru.

— Mă întreb de unde o fi pescuind derbedeul ăla de vizavi atâtea mutre suspecte.

Cristescu şi Azimioară se priviră lung, apoi pufniră în râs…

Capitolul XIII

RALUCA IACOB A FOST ASASINATĂ!

— Deci, intuiţia nu l-a înşelat pe Androne Negoianu. Desenul lui Ingres a fost sustras, într-adevăr, de Oprea.

— Consideraţi că a operat cu complicitatea Ginei Lupaşcu?

— Hotărât, spuse maiorul. Iar faptul că o reproducere a fost substituită imediat originalului trădează premeditarea. Lovitura era demult preconizată: aşteptau doar momentul.

— În fond, care este interesul Ginei?

— Să pună ea mâna pe tablou şi nu Matei sau Ana Dogaru. Dar, că veni vorba, au sosit informaţiile de la Târgovişte?

Azimioară dădu din cap.

— Dă-i drumul!

Biroul maiorului dădea într-o curte interioară: dacă iarna i se părea tristă, fără soare, blocurile de ciment cenuşii mascând orice privelişte, vara, în schimb, îl binecuvânta răcoarea.

— Bătrâna, începu locotenentul, după ce-şi asigurase o provizie substanţială de apă rece, locuieşte pe o străduţă la marginea oraşului. Are o casă frumuşică şi un petic de grădină unde cultivă ceapă, ciuperci, mazăre, în funcţie de anotimp. Produsele le vinde prin intermediul unei precupeţe. Dă trei camere cu chirie. În momentul de faţă, are doi locatari: un medic tânăr, proaspăt absolvent,

navetist, şi un judecător văduv, aproape de pensie. Puse una peste alta, chiriile, pensia şi comerţul cu legume, Ana Dogaru realizează un venit de circa 3 000 lei lunar. De aceea, întrebarea „ce-o fi făcând cu banii“ este unul dintre subiectele de predilecţie care animă cumetrele din cartier.

— Adică?

— Bătrâna duce o viaţă de sihastru. Avariţia ei a ajuns proverbială. Medicul, mai vorbăreţ decât celălalt chiriaş, susţine că-şi pingeleşte singură ghetele, iar o vecină – stau gard în gard – afirmă că Ana Dogaru nu-i vorbeşte de nouă ani, din cauza unui pumn de vişine pe care fiul ei le-ar fi luat din copacul bătrânei.

— S-a discutat şi cu judecătorul?

— Da, însă e inabordabil. Individul e plictisit, absent, şi dă impresia că nu aşteaptă decât chenzina, pensia şi cimitirul. Mai curios, este că Ana Dogaru are datorii de peste 40 000 de lei.

— Cine sunt creditorii?

— O coafeză care a pus ochii pe casă.

— Banii i-a împrumutat toţi o dată?

— Nu. În decurs de doi ani şi jumătate, câte o mie, două. Coafeza însă s-a asigurat, obligând-o pe Ana Dogaru să instituie o ipotecă asupra casei.

— Înţeleg… Ce părere ai?

— Presupun, făcu locotenentul, că bătrâna îl subvenţionează pe Matei. Toate indiciile conduc la această concluzie.

— Da, spuse încet Cristescu, toate drumurile… duc la Matei.

* * *

Maiorul detectă cu uşurinţă casa din Cotroceni, proprietatea Artemizei Iacob.

Când regăsi deasupra căminului chipul diafan, transparent, aidoma celui din odaia lui Matei Lupaşcu, încercă un simţământ ciudat de tristeţe. Poate pentru că aici, în ambianţa mobilelor greoaie, sumbre, fotografia mărită a fetei sugera mai insistent, mai concret, o resemnare patetică, o neputinţă dureroasă.

Doamna Artemiza Iacob, stranie şi lividă, stătea nemişcată într-un jilţ incomod, cu spătarul înalt de lemn, necapitonat. În poziţia aceea, cu mâinile aşezate în poală şi ţinând buzele strânse, maiorului îi venea foarte greu să judece impresia care i-o făcea vizita lui.

— Bănuiesc de ce aţi venit, i-o luă înainte femeia, răsucindu-şi din obişnuinţă inelul, un onix cu o iniţială bătută în briliante. Este vorba despre fiică-mea. Nu-i aşa?

Maiorul dădu din cap. În sinea lui era însă surprins de expresia doamnei Iacob, de felul natural în care vorbise, calm, fără lăcrimări furişe, stăpânite anevoie cu batiste mototolite în manşeta mânecii. Vorbea firesc, de parcă Raluca Iacob urma să se întoarcă acasă, ca de obicei, de la slujbă, sau din altă parte. Vorbea ca şi cum Raluca Iacob n-ar fi fost moartă.

— Am ştiut dintotdeauna că povestea ei nu s-a terminat.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că nu m-am lăsat niciodată convinsă de varianta oficială. Fiică-mea nu s-a sinucis, domnule maior!

— Vă rog să fiţi mai explicită. Îmi dau seama cât de dureroasă este discuţia şi regret că trebuie să insist.

— Lăsaţi copilăriile!

Bătrâna zâmbi pentru prima oară, lugubru, arătând o protează strălucitoare.

— Sunt văduvă de colonel (indică tabloul unui bărbat cu figură spălăcita, în uniformă de paradă) şi ştiu ce înseamnă o obligaţie de serviciu. Şi apoi, i-am promis Ralucăi că voi afla adevărul, că va fi răzbunată. Mi-o cere şi ea, în fiecare zi.

— Cum… adică? întrebă nesigur Cristescu.

Îndreptându-şi spatele, plină de demnitate, Artemiza Iacob spuse cu voce tare:

— Discut în fiecare seară cu fiică-mea. Prin eter!

Maiorul holbă ochii.

— Deşi, în ultima vreme, entităţile inferioare – vreau să spun spiritele plebee, explică ea binevoitoare – s-au înmulţit, împiedicând coborârea esenţelor superioare, de elită, reuşesc totuşi să vorbesc cu Raluca. O chem mai ales prin intermediul Iuliei Haşdeu.

— Şi… vine în fiecare seară? întrebă Cristescu aiurit, neştiind ce să spună.

— Da, deşi din ce în ce mai greu.

— Înţeleg. V-a comunicat ceva în legătură cu moartea ei?

— A, nu!

Doamna Iacob zâmbi condescendent, ca în faţa unei naivităţi evidente.

— N-are voie să vorbească despre asta, continuă ea şi expresia i se înăspri brusc. Îmi cere doar răzbunarea. În fiecare zi, acelaşi lucru: răzbunarea.

— Împotriva cui?

Bătrâna îl ţintui. Îi pierise expresia extatică care îi îmblânzea trăsăturile. Şuieră:

— Împotriva lor! Ioan şi Matei!

— Adică?

— Împotriva fratelui său şi a celuilalt ticălos Lupaşcu, Matei Lupaşcu.

Tăcu câteva clipe, apoi întrebă:

— De ce aţi venit aici? Ce vreţi să ştiţi?

— Totul, doamnă. Încercaţi să-mi povestiţi totul.

Artemiza Iacob întârzie nehotărâtă: se ridică şi aduse un album mare de fotografii, pe care îl puse în braţele maiorului.

— Raluca a fost un înger, începu ea. Avea o frumuseţe serafică, moştenită de la femeile din neamul lui bărbatu-meu. Încerc şi azi, după atâţia ani, să-i găsesc un cusur, oricare, cât de mic, şi îmi zic că poate de la desăvârşirea

asta a ei a plecat toată nenorocirea. La zece ani, avea un maldăr de caiete cu comentarii pe marginea războiului balcanic. Scria poezii, picta, cânta la pian şi la vioară. Nu mi-a dat niciodată cel mai mic prilej să-i fac o observaţie. Când a murit colonelul, în ea îmi rămăsese toată mângâierea.

— Aveţi şi un fiu, îi aminti Cristescu.

— Nu e fiul meu, se revoltă cu dispreţ doamna Iacob. E din prima căsătorie a lui bărbatu-meu. A crescut la internat. La noi, venea în vizită doar duminica la prânz. E cu zece ani mai mare decât Raluca.

— Se înţelegeau bine?

— Din nefericire. Ioan a avut o influenţă puternică asupra fetei. A început să vină mai des, după ce Raluca împlinise şaisprezece ani. Spunea că vrea s-o scoată în oraş, s-o mai distreze. După moartea colonelului, era trist la noi… El i-a făcut cunoştinţă cu Matei Lupaşcu. Fata avea atunci vreo nouăsprezece ani şi era studentă la Istorie. N-am obiectat nimic. Ştiam că e fiul profesorului Lupaşcu, omul de ştiinţă, şi mi se păruse un băiat drăguţ. Dar, după câteva luni, lucrurile s-au înrăutăţit brusc. A început să lipsească de acasă, nopţi, zile, apoi cu săptămânile. S-a lăsat de studii. Nu puteam discuta cu ea. O singură dată mi-a mărturisit tristă, obosită: „Am făcut o pasiune, mamă. O pasiune mare. Mă ierţi?“. „Mărită-te“, i-am zis. M-a mângâiat uşor pe obraz şi a zâmbit: „Ce simplu vezi tu lucrurile, mamă!“. Am încercat să vorbesc cu frate-său. S-a eschivat, mi-a spus că la vârsta mea nu mai pot înţelege elanurile tinereţii, mai ales când înfloresc salcâmii, să las fata în pace, că e majoră şi ştie să se descurce. S-a scuzat că are un *rendez-vous*, şi a plecat. Am mai dus-o aşa un an. Odată, a lipsit de acasă două luni. Pe unde umbla, habar n-am. Ce mă mira era că pleca aşa, fără valiză, fără nimic.

— Cu Matei Lupaşcu n-aţi încercat să discutaţi?

— Nu, am vorbit doar cu taică-său, cu bătrânul. „E o generaţie pe care noi n-o înţelegem, madam Iacob!“

Hotărâsem să am o ultimă explicaţie cu Raluca. Plecase de acasă de trei săptămâni. Şi atunci, într-o dimineaţă de martie, când o aşteptam cu ochii pironiţi pe fereastră, mi s-a comunicat că s-a sinucis. Fusese găsită la Suceava, într-o cameră de hotel. Se otrăvise. E curios, dar reţin că afară ningea… Şi cactusul înflorise atunci, pentru prima oară…

— Ce v-a determinat să credeţi că nu s-a sinucis?

— Faptul că şi Ioan şi Matei erau atunci în Moldova. Faptul că erau tot timpul împreună, că era cu totul sub influenţa lor…

— Ce ocupaţie are fiul dumneavoastră vitreg?

— Nici una. A făcut vreo trei ani de Politehnică şi s-a lăsat. Trăieşte din expediente, dar vă asigur că o duce perfect. Ăsta e!

Artemiza Iacob alese din album o fotografie, un instantaneu luat undeva pe litoral. O fată cu trup infantil stătea între doi bărbaţi, cu braţele petrecute după gâtul lor. Cristescu îl recunoscu pe Matei Lupaşcu. Celălalt, cel indicat de bătrână, era un bărbat de circa treizeci de ani. Avea un zâmbet îndrăzneţ, neliniştitor. Fuseseră surprinşi ieşind din apă. Fata îşi ridicase picioarele, lăsându-şi toată greutatea pe umerii bărbaţilor, şi râdea cu capul dat mult pe spate.

— „*Christos între tâlhari*“, comentă doamna Iacob. Pe verso, o mână grăbită consemnase: „*Eforie, august 1959. Cu Matei şi fratele Ioan*“.

— Pe Ioan, spuse în şoaptă femeia, îl găsiţi în fiecare după-amiază la Zig-Zag, bistroul acela din Piaţa Amzei. Acolo îşi face veacul.

— De unde ştiţi? întrebă fără să-şi ascundă mirarea maiorul.

— V-am spus doar că i-am jurat Ralucăi să aflu adevărul, să-l aduc la lumină. El îl ştie…

— Încerc să vă înţeleg, doamnă. Aţi afirmat că fiica dumneavoastră nu s-a sinucis. Implicit, înseamnă că a fost

asasinată. Vă rog să fiţi clară. Îi suspectaţi de crimă pe Ioan Iacob şi Matei Lupaşcu?

Femeia decretă enigmatic:

— Comiţi o crimă nu numai când înjunghii pe cineva, dar şi atunci când îi pui cuţitul în mână şi-i arăţi unde-i inima.

— Consideraţi deci că cei doi au determinat-o într-un fel sau altul pe fiica dumneavoastră să se sinucidă.

Artemiza Iacob dădu afirmativ din cap.

— De ce? Care ar fi fost motivul?

— Nu ştiu. Asta vreau să aflu. Pentru asta mai trăiesc, domnule maior. Şi simt că dumneavoastră mă puteţi ajuta. Da, o ştiu sigur. Nu-i aşa, Raluca?

Şi ridică ochii spre tabloul fetei.

— El o să ne ajute, fetiţo, nu-i aşa? Spune, vrei?

Cristescu se uită la portret. O fâşie de soare, piezişă, scăpată printr-o crăpătură de perdea, întârzia tremurătoare pe obrazul Ralucăi Iacob, însufleţindu-l. Şi, o clipă, ochii parcă se mişcară cu fluturat de gene.

— A spus da, strigă ca dintr-o transă Artemiza Iacob. Aţi văzut şi dumneavoastră, nu-i aşa? Aţi văzut? Spuneţi! Niciodată n-a fost aşa de aproape. Uite, o simt! E aici, da, o văd, e chiar aici. Acum! Ai venit, fetiţo, ştiam, da! O ştiam! Fetiţo, fetiţa mea…

Artemiza Iacob, transfigurată, umbla prin casă cu mâinile întinse. Lacrimi grele îi udau obrazul. Ochii strălucitori priveau fix, înainte.

Cristescu ieşi, încercând să păşească fără zgomot.

* * *

Ploaia izbea într-o cadenţă monotonă umbrele stranii de pe caldarâm. Cu gulerul ridicat, cu mâinile adânc înfipte în buzunarele fulgarinului, Ioan Iacob se ivi la colţul străzii. Se opri o clipă şi, aprinzându-şi o ţigară, aruncă repede o privire în spate. Nimeni! Îşi continuă drumul, evitând cu

grijă bălţoacele şi, curând, ajunse în faţa blocului. Căută îndelung cheile prin buzunare şi, convingându-se că nu e urmărit, intră. În faţa apartamentului, se opri din nou. Scoase o lanternă minusculă de buzunar, plimbând încet fasciculul de lumină spre extremitatea de sus a uşii. Tresări. Firul subţire de aţă atârna uşor.

„Ia te uită, am musafiri!“

Stinse lanterna şi îşi lipi urechea de uşă. Nu se auzea nimic. Doar zgomotul picăturilor de ploaie izbindu-se în ferestre. Mâna îi dispăru în buzunarul de la piept, scoţând la iveală un stilou din metal galben. O răsucire scurtă şi, în locul peniţei, ţâşni lama îngustă a unui stilet. Apăsă clanţa cu precauţie, dar uşa nu cedă. Ascultă încă o dată, atent, apoi, folosind cheia, pătrunse în vestibul. Draperiile erau trase. Lumina lanternei cerceta încăperea centimetru cu centimetru. Se opri insistând asupra unui obiect aflat pe covor. Îl ridică şi, întorcându-l pe toate părţile, zâmbi.

„Ce surpriză mă aşteaptă?“

Vrând să aprindă lumina, întinse mâna spre întrerupătorul de lângă uşă, dar se răzgândi. Din nou, lanterna intră în funcţiune. Privind butonul întrerupătorului, Ioan Iacob fluieră încetişor:

„Ia te uită!“

Extrase cu o pensetă o aşchie de lemn, subţire cât un ac, introdusă între buton şi carcasa de ebonită. Avea vârful înmuiat într-un lichid negru, vâscos. Trucul era vechi, dar eficace. Când cineva se întoarce acasă pe întuneric, primul gest, mecanic, este să aprindă lumina. Apăsând butonul întrerupătorului, aşchia de lemn înmuiată într-o otravă puternică pătrunde în deget. Câteva secunde mai târziu, omul e mort.

Se apropie de telefon şi formă un număr.

— Matei? Îmi permiţi să-ţi dau un sfat? Când ai de gând să-ţi lichidezi amicii, nu-ţi mai rătăci butonii de la manşetă…

Râse lung, ca de o glumă bună, apoi trânti receptorul în furcă.

* * *

— Ticălosule! Spion abject!

Matei pălmui obrajii bătrânului şi, răsucindu-se pe călcâie, dispăru în casă. Lângă scări, Vasile privea buimăcit. Îşi pipăia faţa, ridicând convulsiv din umeri.

Maiorul, care zărise scena de departe, se apropie în goană.

— Ce-i? Ce s-a întâmplat?

Moş Vasile întoarse capul, ascunzându-şi lacrimile. Se îndepărtă fără să spună un cuvânt. Gesticula, dând din mâini, dezordonat, bezmetic, ca o pasăre bolnavă care-şi caută bătaia aripilor.

Capitolul XIV

AMĂNUNTE SEMNIFICATIVE

Aşteptau deschiderea testamentului.

Avocatul Turcu, îmbrăcat într-un costum albastru, de circumstanţă, trăgându-şi manşeta la intervale regulate, se amuza discret observând tensiunea evidentă, prost disimulată, în care nerăbdarea se împletea cu o oarecare politeţe complezentă.

După o pauză penibilă, Androne Negoianu se simţi obligat să salveze aparenţele:

— Minunată vreme…

— În august, a fost întotdeauna frumos, completă Gina şi, întorcându-se spre Ana Dogaru, se interesă cu un exces de amabilitate: nu vrei o pernă?

— Mulţumesc, nu te deranja.

— *Papa*?

— *Merçi*, *ma chère*, stau excelent.

Gafeur prin excelenţă, Androne Negoianu continua să divagheze sub ploaia de priviri asasine a celor din jur:

— Vişinată? Era băutura preferată a lui Grigore… *Pauvre Gregoire*!… Azi-noapte, din cauza furtunii, am avut o stare neplăcută… *Un malaise*.

Cum nimeni nu se grăbea să-l compătimească, preciză:

— Margot mi-a sugerat o plimbare… Acum e linişte… atâta linişte…

— După linişte, urmează furtună, interveni Matei zâmbind.

Pe buzele Anei Dogaru încremenise un zâmbet perfid. Faţa ei sugera o neîncredere nedozată, preconceptă, având aerul că stă la pândă, gata să surprindă reaua credinţă a celorlalţi, de care nu se îndoia. Izbucni pe neaşteptate:

— Dar citeşte, domnule, odată!

— Pentru că doamna Dogaru manifestă o oarecare nerăbdare, zise Turcu deschizând mapa, cu îngăduinţa dumneavoastră, voi trece peste partea introductivă.

În picioare, sprijinit de servantă, Matei consimţi, adăugând:

— Dă-i drumul, bătrâne! Vezi cum e cu împărţirea bucatelor.

Avocatul îl fulgeră cu o privire scurtă, îşi drese vocea şi, în sfârşit, citi:

— „Punctul unu: las soţiei mele, Gina Lupaşcu, născută Gina Coco…“ şi se aplecă, încercând să descifreze.

— Cocoloş, suflă Ana Dogaru, nemaiputând rezista ispitei. Familie mare! Maică-sa…

— „…imobilul din Capitală, chiar dacă, ulterior, se va recăsători.“ Sublinie cu unghia pasajul, precizând: este dorinţa expresă a defunctului.

— Aha, aha, aha, înţelese Negoianu.

— Da’ de vreun bordel nu scrie? Ia mai uită-te prin hârţoage, domnule avocat. Casa e măricică, vorba aceea, numai bună… răbufni Ana Dogaru cu o trivialitate în care ura clocotea nestăvilită.

— Nu există nici o dispoziţie în acest sens, doamnă, răspunse profesional avocatul, ignorând provocarea.

Abia încruntându-şi sprâncenele, Gina Lupaşcu, jucându-se cu un şirag de mărgele, spuse cu calm premeditat:

— Aş putea să te dau afară, Ana. Chiar acum aş putea s-o fac. Şi mă întreb de ce ezit. Probabil pentru că totuşi te compătimesc.

— Pardon, madam! sări bătrâna.

Negoianu încercă să liniştească spiritele:

— *Mais voyons…*

— *Voyons,* pe dracu’, râse Matei. Acu’ să vezi ce iese…

— Să mă dai afară?! Pe mine?! Dacă Grigore şi-a făcut pomană ca de o miloagă fără adăpost, apăi să-ţi intre bine în cap, casa asta e a lui fi-meu. Să ştiu că mă judec până în pânzele albe, până la Dumnezeu!

— Persoana despre care vorbiţi, interveni avocatul, s-ar putea să ignore legislaţia de la noi. Încercaţi totuşi! Până una alta, permiteţi-mi să citesc celelalte dispoziţii testamentare.

— E în regulă, bătrâne, dă-i drumul, îl îndemnă jovial Matei, umplându-şi paharul.

— Aţi spus ceva?

— Dă-i bătaie!

— Cele două imobile din provincie, reluă Turcu, sunt atribuite domnului Matei Lupaşcu.

— Înduioşător! Cât pe ce să-mi dea lacrimile.

— Căsuţa de la Poiana Ţapului este legată în favoarea cetăţencei Ana Dogaru, cu specificaţia: „în amintirea unor ceasuri din tinereţe“.

Bătrâna sări literalmente în picioare:

— Nu se poate! Nu se poate!

— Aveţi dreptul să refuzaţi, sugeră avocatul. Nu vă obligă nimeni.

— Iată, râse din nou Matei, un raţionament juridic fără cusur. Nu vi se pare, domnule maior? După cum observaţi, voi fi obligat să trec la ţigări Naţionale…

Ana Dogaru repeta la nesfârşit:

— L-a furat! L-a furat, ca să-i dea muierii.

— Ana, te avertizez pentru a doua oară…

— *Madame* Gina, pendulă Negoianu între cele două femei. Vă rog!

— Pot să continui?

— *Please,* bătrâne!

Avocatul se enervă de-a binelea:

— Domnule!

— …Lupaşcu. Matei Grigore Lupaşcu.

— În privinţa sumei de una sută optzeci mii lei, aflată la CEC, continuă Turcu, aruncând priviri înveninate ziaristului, testamentul prevede că urmează să fie împărţită între soţie şi fiu.

— Începi să-mi devii simpatic, bătrâne.

Ana Dogaru se adresă maiorului:

— Ai văzut cum l-a ameţit? Apoi, lui Matei: te-a furat sub ochii tăi! Unde ţi-a fost capul, tontule? Ce făceai tu, mă? Ce făceai? urlă ea.

— Scria poezii, o informă Gina Lupaşcu jubilând.

— Simboliste, preciza ziaristul, amuzându-se.

— Încă un moment, vă rog, interveni Turcu, şi am terminat. Mai există două legate. Unul se referă la colecţia de stampe japoneze şi este constituit în favoarea domnului Androne Negoianu, „prieten vechi şi printre puţinii care ştiu să le aprecieze gingăşia“.

Lui Negoianu, de emoţie, îi dădură lacrimile. Roşi tot de plăcere şi arboră o mină atât de încântată, încât Cristescu, amuzat, se simţi obligat să-l felicite.

— Cel de-al doilea legat, adăugă Turcu, căsuţa din spatele grădinii, ca şi suma de 5.000 lei, este constituit în favoarea omului de serviciu, Vasile Dobre.

Sugrumată de obidă, Ana Dogaru se agăţă de mâneca lui Turcu

— Cum, domnule avocat, dumneata consideri că testamentul ăsta e legal? Adică rupe de la gura lui fiu-meu ca să înzestreze toţi calicii?

Apoi, adresându-se lui Cristescu:

— Îţi place?!?

Matei, cu picioarele ridicate pe un scaun şi mâinile încrucişate pe pântece, îşi privea mama cu un ochi abstract, de parcă aceasta ar fi constituit obiectul unui studiu interesant. Un zâmbet versatil îi alunecă pe faţă.

— Auzi dumneata, nu putea pricepe bătrâna, să rupi de la gura lui fiu-tău, a lui fiu-tău!

Surprinse mina sarcastică a lui Matei şi izbucni furioasă:

— Ce stai crăcit în faţa mea? Te rânjeşti ca un nătâng şi ţi-o iau toţi pe dinainte! Îţi mănâncă câinii din traistă!

— Ei ho, *maman*, ripostă moale ziaristul, revenind totuşi la o poziţie mai decentă.

— Ce ho, mă? Cui dai tu cu ho? Mă zbat de o viaţă pentru tine şi care-i mulţumirea?! Zgârii hârtie şi nici măcar nu caşti ochii să-ţi vezi de dreptul tău.

Negoianu, căruia violenţele de limbaj îi creau o stare de panică, interveni cu intenţii de muşamalizare.

— Matei e poet. Oamenii de artă sunt mai presus de anxietăţile materiale. Contele Tolstoi, de o pildă, ignora total…

— Ha!? icni femeia scurt şi Negoianu amuţi.

Reuşise să-şi atragă fulgerele Anei Dogaru, care parcă pândise prilejul, dezlănţuindu-se cu apetit nou, sporit. Îşi măsură o clipă victima înainte de a izbucni:

— Ce-mi tot dai cu conţii şi paraconţii? De aia te-ai înfipt în averea lui Grigore? Unde te-ai calicit?! Să-i pupi picioarele lui fiu-meu, mă! Şi tu, şi golanca, şi vagabontu’ de Vasile!

— Eu… sunt dezolat… în fond pot renunţa.

Gina Lupaşcu interveni:

— Destul, Ana, răcneşti ca o descreierată. Ţin să te avertizez că nu mai sunt dispusă să-ţi suport crizele de isterie. E posibil?!

— Pe cine faci descreierată, madam? ţipă cu spume la gură Ana Dogaru. Destrăbălato! Otreapă! Te-ai întins până şi cu vizitii… şi scuipă cu silă într-o parte.

— Vă rog, imploră plângăreţ Negoianu, vă rog! Gina *contenez-vous au moins*.

Gina Lupaşcu se ridică în picioare. Vorbi cu dinţii strânşi, palidă de furie.

— Ieşi, Ana. Pleacă, pleacă cât ţi-o spun cu frumosul: odată pentru totdeauna, pleacă!

— Ha, ha, ha, râse gros, ostentativ bătrâna. Ia să văz cum mă dai afară. Nu zău, crăp de curiozitate.

Avocatul îşi închise mapa:

— Îmi permiteţi să mă retrag…

Ieşi condus de Gina Lupaşcu. După câteva minute, Cristescu părăsi şi el încăperea.

În nişa scării care ducea spre biroul profesorului, două umbre într-o îmbrăţişare încleştată nu-l observară pe maior traversând holul. Pe vestonul albastru al avocatului, buclele doamnei Lupaşcu rostogoleau aur…

Din sufragerie se auzea vocea Anei Dogaru, urlând:

— De ce l-a trimis pe Vasile după vin?!? Ca să n-o vadă când urcă! Ea şi fantele! De ce au ascuns cordonul în perna jilţului? Ucigaşii! Ucigaşii!…

* * *

Matei intră în camera lui. Răsuci cheia de două ori. Cu gesturi necontrolate, bezmetice, deschise biroul. Scoase dintr-o cutie nichelată o seringă. Căută puţin în zare şi, cu o mişcare iute, expertă, o înfipse adânc în picior, prin stofa pantalonului. După câteva clipe, trăsăturile i se destinseră. Puse seringa la loc, aprinse o ţigară, îşi aruncă o privire fugară în oglindă, netezindu-şi părul pe tâmple, şi părăsi încăperea.

„Deci, asta era!… morfină!…“ – şopti maiorul Cristescu, desprinzându-şi ochii de geana de lumină care se strecura prin oblonul camerei lui Matei.

* * *

După ce amenințase toată ziua, furtuna s-a dezlănțuit în cele din urmă. Picăturile de ploaie gonite oblic de vântul puternic măturau aleile şi peluzele grădinii, aplecând până la pământ tijele de regina nopții şi trandafirii, în reverenţe adânci. Cristescu ar mai fi rămas acolo, în mijlocul fulgerelor, care sălbăticeau grădina scăldând-o în izbucniri scurte de lumină, ca sub sclipirea unor *blitz*-uri puternice, dar numără a treia sau a patra noapte în care lipsea de acasă. Şi, iarăşi, gândul bucătăriei triste, neospitaliere şi al dormitorului plin de reproşuri, de răutăţi îndelung mocnite şi chibzuite, îl întunecă. Cu un oftat, se avântă sub torentul de ploaie. Văzând lumină la ferestrele lui Vasile, se răzgândi şi se întoarse.

Bătu în uşă, dar, probabil din cauza tunetelor, nu se făcuse auzit. Apăsă pe clanţă. Pe un colţ de masă aşternută cu ziare, Vasile, cu cotul sprijinit în genunchi, mânca dintr-o cutie de conserve cu capacul deschis doar pe jumătate. Alături, nişte mezeluri şi câteva fire de ceapă verde.

Când îl văzu pe Cristescu, sări speriat şi se împletici în gesturi mărunte, neştiind ce să facă mai întâi. Acoperi masa cu un ştergar şi întinse pătura bine peste patul cazon, cu gratii de fier. Şterse cu palma un scaun şi îl pofti pe maior să şadă, încurcându-se într-un noian de scuze.

Gospodăria lui moş Vasile era modestă. Lucrurile, puţine, erau aşezate după o simetrie strictă, rigidă, fiecare la locul său bine chibzuit. Deasupra unei velinţe bătută în perete, se aflau două icoane: Fecioara cu pruncul şi Sfântul Vasile. Dedesubt, ardea o candelă. Pe o policioară, meşterită probabil chiar de bătrân, săculeţe din cârpă, cu seminţe de flori şi câteva cărţi: o Biblie ferfeniţită, o broşură subţire cu coperţi cafenii: „Cum să stârpim filoxera“, o carte de vise şi, spre surpriza maiorului, „Contele de Monte Cristo“.

Cristescu îşi scoase o ţigară şi Vasile se grăbi să i-o aprindă, scăpărând un chibrit. Deşi mâinile erau curate, unghiile păstrau o dungă albăstruie, aproape neagră, care

intrase adânc în carne. Se lăsă pe marginea patului, stingherit, de parcă n-ar fi fost la el acasă.

— Ce se aude, moş Vasile? întrebă Cristescu pe un ton jovial.

Omul îi ocolea privirea, încă jenat de cele petrecute în cursul după-amiezii, şi maiorul se întrebă dacă procedase oare cu tact venind să-l vadă.

Vasile oftă adânc.

— Ai necazuri!

— De, ca omul…

— Tocmai azi, când te-ai îmbogăţit? Sau nu ştii că Grigore Lupaşcu te-a trecut în testament?

— Ba da, mi-a spus avocatul.

Vasile vorbea puţin, scotea cu greutate cuvintele şi îşi pierduse aerul acela cumpănit de înţelepciune simplă, firească, care îi plăcea atât de mult lui Cristescu. Se ridică şi deschise larg ferestrele. Ploaia continua neostenită şi picături mari aduse de vânt intrau în casă, lăţindu-se pe duşumea şi udând covorul de iută. Furtuna izbea geamurile, dar Vasile, cu figura tulburată, părea că nu bagă de seamă, ori că nu-i pasă.

— Ce ai de gând să faci cu banii? întrebă Cristescu încercând să dea o turnură mai veselă discuţiei.

Vasile îşi ţuguie buza de jos, arătând prin aceasta că nu s-a gândit încă. Se părea că aerul curat care pătrundea în casă îl înviorase.

— Ştiu şi eu…? Poate că mă duc la un neam de al meu, tocmai la Vidin – nu l-am văzut de vreo şaisprezece ani – poate îmi cumpăr un palton, că pe ăsta vechi îl am cam de multişor. I-o fi ajungând şi lui, săracul. Poate iau un televizor de ocazie, aşa, mai ieftin… să-mi mai umple pustiul, şi oftă iar. E greu când eşti singur. Ziua te mai iei cu treburi, cu una, cu alta, afară-i soare, uiţi. Dar seara… mai ales de când s-a dus şi don’ Grigore…

— Ţinea mult la dumneata, remarcă maiorul.

— Ştiu eu? Poate c-o fi ţinut. Avea şi dânsul necazuri şi apoi, seara, sub castani, în timp ce udam florile, mai răbufnea. Săracul! Până şi în ultima zi s-a supărat rău.

— Pe cine?

— Ia, pe alde domnişorul Matei…

— De ce?

— Nu ştiu. „Canalie, mi-e ruşine că eşti fiul meu! Canalie!“. „Ieşit din augustele dumitale mădulare, papa“, spunea fiu-său. „Ieşi afară!“ Chiar aşa a strigat don’ Grigore, „ieşi afară“. Mai încolo, nu ştiu ce-a fost. N-am băgat în seamă. Se ocărau toată ziua… Toţi…

— Dar cu dumneata ce avea azi Matei?

— Tot pentru bolovanii ăia, bătu-i-ar sfântul… Uite aşa, din senin, am înghiţit a doua papară. I-oţi fi zis dumneavoastră ceva, că din spion şi ticălos nu mă scotea. „Te-a ţinut bătrânul de milă şi acuma scoţi colţii?“.

Vasile întoarse capul de parcă ceva i-ar fi atras atenţia în spate. Era din nou tulburat şi nu se putea uita în ochii lui Cristescu.

— De ce nu te muţi, moş Vasile? Nu-i de dumneata aici. Acuma ai ceva bani, poţi să vinzi şi căsuţa asta…

— Unde să mă duc?

Întrebarea izbucnise cu o tristeţe dureroasă, mocnită, arătând că ideea nu era nouă şi că omul se gândise încă de mult la aceasta şi că, poate, se resemnase.

— N-am pe nimeni. De aş umbla ţara asta palmă cu palmă şi tot n-aş găsit pe cineva să-i pese de mine.

— Peste tot sunt oameni, observă impresionat Cristescu

— Străini, toţi sunt străini. De aş fi fost mai tânăr oleacă, poate-mi căutam o muiere, aşa, de seama mea. Dar acum, cine are nevoie de o mână de oase bătrâne?

Se ridică şi se sprijini de pervazul ferestrei. Pe podea se făcuse o baltă mare, iar Vasile intră cu picioarele în apă fără să se sinchisească. Ploaia îi uda obrazul ridicat în sus spre cer. Observă ţigara strânsă între degete şi o aruncă. Se aşează din nou pe pat.

— Dar ăştia cine sunt? Nu ţi-s neamuri? întrebă maiorul, arătând un fel de tablou bătut într-un cui.

Pe o bucată de carton acoperită cu staniol, erau prinse mai multe fotografii, separate de distanţe egale.

— Eh, dădu din mână Vasile. Toţi oale şi ulcele. Care au murit pe front, care acasă, de boală, în patul lor, care Dumnezeu ştie pe unde-or mai fi. Pe ăla chipeşul, cu mustaţă, îl ţin de frumuseţe. Nu ştiu cine o fi. I-am găsit poza odată la Moşi şi l-am pus acolo sub sticlă, îmi place, are ochii buni, de miel. Câteodată, îl visez noaptea. Atunci, mă trezesc şi mă întreb aşa, de unul singur: „Pe unde oi fi, nenicule? Ce hram oi purta?“. Mă gândesc că, dacă l-aş întâlni, i-aş spune: „Ştii că eu te cunosc de mult? Am şi poza dumitale. O ţin acasă, sub icoane…“ S-ar mira al dracului mustăciosul meu, încheie bătrânul şi râse domol, dând din cap.

Cristescu îşi simţi inima strânsă. Îşi promise că, după ce totul se va termina, să vină măcar din când în când să-l vadă pe bătrân. Dar ştia că n-o va face şi deveni şi mai trist…

Afară, furtuna se mai domolise. Ploua mărunt, des, încăpăţânat. Ploaie de toamnă. Cristescu deschise umbrela şi se înfundă în întuneric. Îl văzu pe Vasile închizând fereastra şi, o clipă mai târziu, se stinse şi lumina.

În urma maiorului, portiţa de fier forjat scârţâi lung, ca un vaiet.

Capitolul XV

GINA LUPAŞCU TRANSMITE...

Gina Lupaşcu intră în restaurant dreaptă, cu mers de odaliscă, conştientă de covorul de capete întoarse lăsate în urmă. Purta o rochie de voal negru cu buline mari, albe, mai mult pretext decât veşmânt, oscilând între un doliu aproape abandonat şi rafinamentul blondei care-şi caută îndelung culorile.

Cei câţiva ospătari din local (se servea mai ales afară, în grădină) se înclinară omagial la trecerea ei.

De la o masă discretă pe colţ, se ridică avocatul Turcu şi făcu câţiva paşi în întâmpinare. Îi sărută mâna reţinând-o mult şi o ajută să ia loc.

Locotenentul Ciobanu binecuvânta seara incertă, noroasă, care alungase mulţi consumatori înăuntru. Se aşeză în apropierea celor doi. Un drapel suedez colora în albastru şi galben damascul feţei de masă. Acesta era şi motivul – îşi spuse Ciobanu – pentru care doamna Lupaşcu îi aruncă o privire iute, pătrunzătoare. Vrând să înlăture orice dubiu, locotenentul se grăbi să scoată un pachet de ţigări Carpaţi şi chemă chelnerul într-o românească neaoşă, cu un pocnit de degete şi mai neaoş. Într-adevăr, interesul Ginei Lupaşcu pentru „suedez“ scăzu considerabil şi nu se mai întoarse.

Ciobanu se uită prin localul renovat, văduvit de aerul acela poate sumbru, dar incontestabil plin de stil, care

făcea din *Athénée Palace*-ul de odinioară un restaurant deosebit. Mesele erau ocupate mai ales de străini, englezi, foarte preocupaţi de conţinutul farfuriilor din faţă, turnând cu aer concentrat sosuri din sticle cu conţinut întunecat, nemţi, cărora berea le colorase jovial tenurile albinoase (şi care, trântiţi pe scaune, priveau înduioşaţi după lentile groase), japonezi mărunţi, iutaci, pentru care cina reprezenta doar un prilej de a continua discuţii de afaceri, francezi tineri, nu frumoşi, dar plini de farmecul acela inefabil, fredonând odată cu orchestra *L'important c'est la rose.*

Gina Lupaşcu era adâncită în discuţia cu avocatul. Acesta explica ceva, ajutându-se, pentru a se face mai bine înţeles, de brichetă, pachetul de ţigări şi tacâmuri. Comandaseră Campari, iar doamna Lupaşcu abia îşi muia buzele în lichidul roşu, fixându-l pe avocat.

Afară, începuse furtuna. Consumatorii din grădină năvăliră gălăgioşi, grăbiţi să-şi găsească locuri şi comentând incidentul ca pe o aventură. Treptat, rumoarea scăzu.

La o masă vecină cu a lui Turcu, se aşeză în bărbat între două vârste.

„Ioan Iacob", îl recunoscu ofiţerul.

Privea distrat prin sală, ochii rătăcind expert de la o masă la alta, fără să caute pe cineva anume. Abia într-un târziu, păru s-o remarce pe doamna Lupaşcu. Îşi trecu palma peste obrazul bine ras cu o expresie de surpriză, pe care Ciobanu încercă s-o califice în van. Îşi mută scaunul, s-o poată privi mai lesne. Simţind mişcare în spate, femeia întoarse capul. Nu se salutară.

Luminile se stinseră în parte şi câteva perechi păşiră spre ringul de dans. Locotenentul avu impresia că Gina Lupaşcu, foarte atentă până atunci la ce spunea Pompiliu Turcu, începuse să-şi piardă răbdarea. Privea în limitele decenţei, dar destul de des, spre noul venit. Avocatul continua să vorbească, fără să bage de seamă. Băuse mult, iar capul

uscat, congestionat, era respingător. Sub diferite pretexte, atingea mâinile femeii care se apăra cu surâsuri cochete, dar, în fond, agasată. La un moment dat, se ridică şi, însoţită de Turcu, traversă localul, privind cu mină studiat indiferentă omagiile mute ale întregului salon. Rămăseseră pe masă ţigările şi brichete. Iacob zâmbea, sorbindu-şi coniacul cu înghiţituri lungi.

Când se întoarseră, Gina Lupaşcu arbora o expresie atât de anonimă, încât Ciobanu conchise că este imposibil să nu fi pus ceva la cale. Îşi aprinse o ţigară, apoi, cu un gest firesc, îşi scoase pudriera din poşetă şi se privi în oglinda rotundă. Bine crescut, Turcu îşi întoarse privirea, interesat brusc de eforturile cântăreţei de a se face auzită în competiţie cu saxofonul şi bateria.

Atent la Gina Lupaşcu, care manevra pudriera, observându-se din toate unghiurile, locotenentul remarcă pe oglinda interioară ceva scris cu un creion dermatograf. Parcă nişte cifre, dar nu era sigur. Mesajul era adresat lui Iacob, care, aşezat în spatele femeii, descifra cu uşurinţă însemnarea, notând-o pe o cutie de chibrituri. Gina închise pudriera şi îşi arătă dinţii sclipitori lui Turcu.

Iacob mai întârzie până îi făcu ospătarul socoteala şi părăsi restaurantul.

* * *

Peste pijama, Negoianu îşi trăsese un halat vechi de casă. Arăta tulburat, ca un om luat prin surprindere şi rămase în pragul uşii căutând un pretext convenabil ca să nu-l poftească pe Cristescu înăuntru.

— Închide uşa! Ce dracu’ mă ţii în curent! ţipă cineva din casă.

— Are dreptate, spuse maiorul şi se strecură pe lângă Negoianu.

La capătul culoarului, o femeie de vreo douăzeci şi opt de ani, îmbrăcată sumar, păzea cu mâinile în şolduri un ibric care fierbea pe reşoul electric:

— A, a venit lumina!

— Nu, draga mea, o corectă încurcat Negoianu. Dumnealui e maior… domnul maior Cristescu de la miliţie.

— Să fie sănătos. Şi ce treabă are cu tine? întrebă femeia fără să-l privească.

Androne Negoianu deschise uşa camerei.

— Vă rog să mă scuzaţi. Sunt în *néglijé* încă… dacă ştiam…

Luă un braţ de haine de pe o canapea şi-l invită pe Cristescu să ia loc. Se mişca prin odaie, fără rost, încercând să facă o ordine de circumstanţă, apoi se adresă femeii care rămăsese în vestibul:

— Dacă eşti gentilă, Margot, mai pune de o cafea.

— Fiica dumneavoastră? întrebă maiorul făcând un gest cu capul în direcţia uşii.

— E protejata mea… Margot, vreau să spun domnişoara Margareta Cristică. Un copil încă… E funcţionară, dar azi n-are *bureau*.

— Aha!

Bătrânul se apropie de vitrină, scoase o tavă şi câteva ceşti.

Maiorul era convins că încă nu văzuse atâtea lucruri înghesuite într-o singură cameră. Scaune *Aubusson,* jilţuri englezeşti, un pian cu coadă plin cu cărţi, o masă lungă florentină, un pat dublu dintr-o garnitură *Empire,* oglinzi, bibelouri, sfeşnice, vreo cinci pendule, zeci de tablouri, toate claie peste grămadă, dădeau locuinţei un aspect halucinant.

Margot intră aducând ibricul.

— Ai pregătit ceştile, papa?

Cristescu o observă cu atenţie. Era o brună ciolănoasă, cu faţa lungă şi o lăcomie în priviri care îi dădea un aer

flămând. Când râdea, buzele se ridicau mult deasupra dinţilor, lăsând să se vadă gingiile vinete.

Turnă cafeaua şi se trânti pe un fotoliu expunându-şi picioarele osoase cu fluiere ascuţite. Îşi aprinse o ţigară ieftină, având grijă mai întâi s-o umezească, sorbi cu zgomot din ceaşcă, apoi se adresă maiorului:

— Dă-i drumul, şefule!

Negoianu, vizibil jenat, încercă să atenueze vulgaritatea femeii, zâmbind înţelegător:

— Tinerii de azi sunt impetuoşi…

— Aş fi vrut să discut cu dumneavoastră, spuse plictisit maiorul.

— A, de ce? N-am secrete faţă de Margot. Trebuie să ştiţi că e la curent cu drama familiei Lupaşcu.

— Vrei să spui cu bafta care a dat peste capul lor.

— *Mais voyons, ma petite…* o scăpă pe franţuzeşte Negoianu, consternat. Cum poţi vorbi aşa? Ca şi cum cineva s-ar bucura de o nenorocire oribilă…

— Ei, hai, nu te preface că nu ştii, se enervă Margot Cristică. Matei – pardon, povră Matio – îl persifla pe Androne înclinându-se ironic, blazatul ăla pervers şi cu madam Gina, bestia ailaltă, îşi smulg părul de durere…

Râse ostentativ, distinct: Ha, ha, ha.

— Zi mai bine că abia au aşteptat să dea iama la puşculiţa babacului. Nu m-aş mira să fie acolo o cooperativă. „Iau eu jumate, ia şi tu, neică, tot atâta, şi-i facem de petrecanie.“ Pui un pariu cu mine că aşa e?

Androne Negoianu mângâia în neştire brocartul vechi care acoperea masa, în timp ce faţa aplecată tresărea ciudat, mimând avalanşa de gânduri şi sentimente contradictorii care-l copleşeau.

Margot se ridică şi începu să trebăluiască prin casă, dând a înţelege că, în ceea ce o priveşte, lucrurile sunt limpezi. Luă de pe o măsuţă scundă un tranzistor, nu mai mare decât un pachet de ţigări, şi-l deschise. Îl orienta spre

fereastră, în aşa fel încât vocea crainicului inundă încăperea.

— Marg… Îndrăzni cu voce groasă Negoianu. Dar o privire iute a femeii îl aduse la tăcere.

— Japonez? întrebă Cristescu ridicându-se şi arătând spre aparat.

— Da, îngăimă bătrânul cu capul lăsat. Aţi şi plecat? Nici măcar nu v-aţi băut cafeaua. Este excelentă, o cumpăr tocmai de la Unic.

— Altă dată. Găsim noi o ocazie, se eschivă maiorul.

Ieşi condus de Androne Negoianu. Parcă ar mai fi vrut să-i spună ceva, dar, din pragul camerei, femeia, fără să se sfiască, îl supraveghea. Cristescu ar fi putut jura că în urma lui izbucnise un scandal.

În uşa blocului, se opri fulgerat de un gând: *„La urma urmei, defecţiunea tehnică din timpul concertului se putea intercepta şi de la un aparat cu tranzistori, urcând scara spre biroul lui Grigore Lupaşcu“.*

* * *

— S-au cam încurcat iţele!

Maiorul îşi căuta o poziţie comodă pe scaunul din spatele biroului.

Locotenentul Azimioară numără cu coada ochiului pachetele de ţigări aşezate pe marginea mesei alături de blocnotesul deschis şi gândi că discuţia va dura mai mult decât cele „zece, maximum cinsprezece minute“, anunţate de Cristescu.

— Mă urmăreşti? vru să se asigure acesta. Consider că, dintr-un anumit punct de vedere, ne-am împotmolit. Ne aflăm în posesia unui material vast, pe care nu reuşim să-l diferenţiem. E ca o masă amorfă căreia caut în zadar să-i descopăr fisurile. Sau sunt prea multe şi de aceea nu

izbutesc să le singularizez valoric, eliminând ceea ce e lipsit de semnificaţie.

— La ce vă referiţi?

Cristescu se opri descumpănit, dar Azimioară ştia că maiorul, în fond, îşi caută ideile.

— Ce mă derutează este că fiecare dintre protagoniştii dramei e, într-o măsură mai mare sau mai mică, suspect. Aş zice nepermis de suspect, dacă mă înţelegi. Fiecare l-ar fi putut ucide pe Grigore Lupaşcu, crima având o raţiune din punctul de vedere al fiecăruia. Mai mult, cei cinci eventuali asasini comit înainte sau după crimă greşeli grosolane care, puse alături de asasinatul în sine, extrem de abil, mă pun pe gânduri.

— Pomeniţi de cinci eventuali asasini. Pe cine excludeţi, de fapt?

— Parcă am mai discutat despre asta. Sunt excluşi de la bun început toţi cei care nu se aflau în casă. Este un raţionament obligatoriu. Atâta timp cât accept ca adevăr axiomatic faptul că profesorul Lupaşcu nu putea fi omorât decât de cineva aflat în interiorul locuinţei. Gândeşti altfel?

Azimioară scutură din cap.

— Nu, dar au apărut totuşi, pe parcurs, indivizi pe care nu-i putem ignora: avocatul, şi mai ales omul de la Zig-Zag, ca să folosesc expresia lui Ciobanu, acel Ioan Iacob.

— Vezi?! exclamă Cristescu. Tocmai despre asta vorbeam. Ei reprezintă unul dintre elementele derutante care ne împiedică să aflăm adevărul. Participarea lor la asasinarea profesorului este pentru moment subsidiară. Obiectivul nostru principal rămâne acel „cine a ucis, cine a înfăşurat laţul de gâtul victimei“.

— Nu e imposibil totuşi ca prin ei să ajungem la autor, sugeră Azimioară.

— De acord, dar numai în măsura în care ne oferă un indiciu minim. Ce-i poţi reproşa avocatului Turcu în afara unei etici profesionale nu prea generoase şi a faptului că se bucură, ori s-a bucurat de favorurile doamnei Lupaşcu? Ce-i

poţi reproşa lui Ioan Iacob? Că-i procură morfină lui Matei? Că primeşte prin intermediul unei oglinzi un mesaj de la Gina? Sau că Artemiza Iacob îl suspectează ca pe un prezumtiv asasin? Evident, sunt elemente care trebuie ţinute în evidenţă, dar care ne îndepărtează de obiectivul cercetărilor noastre. Înţelegi? Nu vreau să bagatelizez, dar am senzaţia unui complot ciudat de împrejurări, menit să ne pună pe piste false. Convingerea mea este că toate acestea au o legătură *formală* cu crima, fără să ţină însă de *esenţa* sa.

— Datorită acestor împrejurări, am determinat mai precis mobilurile eventualilor criminali, constată Azimioară.

— Perfect adevărat. Am stabilit că Iacob îi procură morfină lui Matei, explicând astfel pentru moment motivul secetei sale financiare. Dar atât. Bani ştiam că-i trebuie din prima zi de anchetă. Problema e „l-a ucis oare Matei pe taică-său, împins de viciu?“.

— Până una alta, ştim că a furat. A sustras cele cinci monede pe care le-a ascuns în interiorul bolovanilor, aşteptând un moment prielnic ca să le comercializeze.

— Da, dar a furat şi Gina. Desenul lui Ingres găsit la Oprea a fost sustras în mod categoric cu consimţământul ei. Mai mult, înlocuirea lui cu o copie, bună sau proastă, demonstrează premeditarea şi faptul că nu cunoştea conţinutul noului testament.

— Asta ar disculpa-o, constată locotenentul. Ce sens avea să subtilizeze desenul pregătind o copie, atunci când intenţiona să-şi omoare soţul?

— Îţi imaginezi poate că pe un colecţionar ca Grigore Lupaşcu l-ar fi putut păcăli o reproducere grosolană?

— Atunci, pe cine trebuia să înşele?

— Nu ştiu. Poate că pe Ana Dogaru sau chiar pe Matei, veşnic beat, ori ameţit de morfină. În definitiv, mai degrabă îţi atrage atenţia o ramă goală decât o reproducere care, cel puţin superficial, aduce cu originalul. Şi nu ştim nici timpul – număr de zile sau ore – în care tabloul trebuia să

induce în eroare. Se impune deci o concluzie: Gina Lupaşcu avea nevoie de bani, alţii decât cei pe care îi oferea zilnic profesorul, iar Oprea nu era străin de această situaţie. Nu ar fi devenit altfel complice la furt. Nu l-ar fi acceptat ea.

— Înseamnă că nu doamna Lupaşcu l-a ucis pe profesor. Îi voia banii, dar înţelegea să-i obţină pe alte căi decât grăbindu-i moartea.

— Depinde! Că nu cunoştea noile dispoziţii testamentare e clar; poate că asta explică şi avansurile făcute lui Turcu. În orice caz, ştia că la moartea lui Lupaşcu va moşteni, şi încă substanţial. Furtul desenului, în caz că ea e criminala, s-ar explica şi prin aceea că a vrut să-şi asigure proprietatea lui, indiferent de felul în care s-ar fi dispus prin testament.

— Deci, conchise Azimioară, situaţia în ansamblu s-ar prezenta în felul următor: Matei, morfinoman înveterat, îl fură pe taică-său, o şantajează pe Gina în legătură cu relaţiile ei extraconjugale – mă refer la notaţiile din agendă – şi scoate cât poate de la Ana Dogaru.

— Exact.

— Pe de altă parte, Gina Lupaşcu se lasă şantajată de fiul ei vitreg – acceptăm deocamdată ipoteza aceasta – conlucrează cu Oprea a cărui dispariţie ciudată în jurul orei crimei încearcă s-o justifice, îl face complice la furt şi comunică printr-un procedeu destul de abil cu furnizorul de morfină al lui Matei.

— Apropo, nu ţi se pare ciudat totuşi sistemul? În fond, cu un telefon se putea rezolva totul extrem de simplu. Asta, admiţând că se ferea de Turcu.

— Poate că aşa e jocul. Oamenii înţeleg să-şi ia toate măsurile de precauţie. Morfina nu e un fleac, opina locotenentul.

— Da, dar nu Gina e cea care o consumă. Şi dacă poţi comunica că la o anumită oră te afli într-un anumit loc, de ce n-ai comunica, într-o formă camuflată firește, şi ceea ce încape pe suprafaţa redusă a unei oglinjoare?

— Atunci?

— Trebuie discutat cu Iacob. Locotenentul Ciobanu l-a văzut aşteptându-l pe Oprea după un meci şi plecând apoi împreună. Înseamnă că, exceptându-l pe Negoianu, toţi suspecţii care se aflau în casă în noaptea crimei ţin legătura cu Ioan Iacob. Altceva?

— Rămâne nerezolvată, de asemenea, sustragerea primului testament din dormitorul Ginei Lupaşcu.

— Da, aprobă maiorul deschizând un nou pachet de ţigări. Ţi-aminteşti, n-am găsit nici un fel de urme pe scrin, afară de amprentele Ginei. S-a lucrat cu mănuşi, precauţie curioasă faţă de felul brutal în care s-a forţat scrinul.

— Spărgătorul era atent să nu lase urme, nu să menajeze mobila.

— Poate ai dreptate… admise Cristescu. Există totuşi o inadvertenţă. Dacă cel care a lovit-o pe Gina, pentru ca să poată fura testamentul, este în acelaşi timp şi autorul crimei, lucrurile devin mai greu de înţeles din punct de vedere psihologic. Am să-ţi dau un exemplu. Îl vezi pe Grigore Lupaşcu, colecţionar notoriu, îndrăgostit de obiecte de artă, aruncând un tablou, chiar dacă nu-i Ingres, la coşul de gunoi? Există un *modus operandi,* mă refer aici la un anumit aspect al noţiunii, care intră în sângele infractorului, ţinând de substanţa lui intimă. Nu poţi comite o crimă lucrând, hai să zicem, curat, ţinând seama de toate amănuntele, evitând la maximum urmele, şi în acelaşi timp să forţezi grosolan cu un cuţit de bucătărie o broască nu prea complicată. Hotărât, cel care a furat primul testament a făcut-o ostentativ, atrăgându-mi brutal atenţia, şi aceasta cu intenţie evidentă.

— De ce?

— Ca să ne inducă în eroare. În ce sens, asta rămâne de văzut, spuse maiorul îngândurat.

— Aţi ocolit-o pe Ana Dogaru, remarcă Azimioară.

— În cazul ei, lucrurile sunt într-un fel limpezi. A reuşit să adune împotriva ei cele mai multe probe de ordin moral şi

material. Cu ea, munca noastră se desfăşoară, pe undeva, în sens invers. Încerc s-o disculp înlăturând tot ce este adiacent, parazit, artificial, ca să ajung la ceea ce nu se poate omite, la esenţă. Nu-mi place când prea multe indicii se concentrează asupra unui singur individ, în contextul unei crime care, în mod evident, nu este comisă de un diletant. Îmi dă senzaţia unui fascicul de lumină care mă orbeşte, pentru ca să nu văd nimic din ceea ce m-ar interesa în jur.

— Bine, dar toţi sunt suspecţi. Gina, Oprea, Matei au avut, slavă Domnului, motive să asasineze şi nici probele nu lipsesc, chiar dacă nu o avem încă pe cea de buzunar, care l-ar fi putut avertiza sus, în biroul profesorului, de incidentul intervenit în timpul concertului. Ar fi o fisură găsită unui alibi infailibil.

— Ar însemna că e un as. Ştii la ce mă gândesc? Uneori, îmi vine să cred că asasinul, sesizând ambianţa plină de suspiciuni, de grave dezacorduri din casa familiei Lupaşcu, a acţionat ştiindu-se adăpostit de atmosfera de neînţelegere în care fiecare poate deveni un suspect. Există un amănunt care nu încetează să mă frământe. Încerc să-i găsesc o explicaţie, dar n-am ajuns nici măcar la soluţii fanteziste.

— Vă gândiţi la cea de-a doua urmă de pe gâtul victimei…

— Da, confirmă maiorul. Dâra aceea roşie. Dacă i-aş determina cauza, misterul ar fi ca şi rezolvat. Mă simt incapabil să-i desluşesc sensul.

— Nodul gordian, zâmbi Azimioară. Nu avem decât să procedăm ca atare.

— Numai că eu nu sunt Machedon. Şi, în plus, povestea nu m-a convins niciodată. Am considerat-o totdeauna drept expresia furiei şi neputinţei împăratului în faţa complicatului nod.

— Devenind totuşi stăpânul Frigiei, aşa cum spune legenda, continuă surâzând locotenentul.

— Nu din cauza asta, te asigur.

— Cineva bătu în uşă. Apoi, intră locotenentul Ciobanu, agitat.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Cristescu, observându-i tulburarea.

— Tovarăşe maior, permiteţi-mi să raportez: Ioan Iacob a fost asasinat. Mort prin strangulare.

Capitolul XVI

LOGODNICA MORTULUI

Iacob zăcea pe covor. Observându-i poziţia, Cristescu bănui că moartea îl surprinsese cu spatele la uşă, traversând încăperea spre şifonier, ori poate spre fereastră. Cu oarecare surpriză, regăsi pe gâtul cadavrului cea de-a doua urmă, alta decât şanţul de strangulare, acea iritaţie a pielii ca o scrijelitură care îi dăduse atâta bătaie de cap la moartea lui Grigore Lupaşcu. Amănuntul i se păru plin de semnificaţii, indicând acelaşi mod de operare a crimei, ceea ce presupunea implicit existenţa unui autor comun.

Trecu în bucătăria strâmtă, neaerisită.

Cea care alarmase miliţia era amanta lui Iacob, Amalia Dragoman, funcţionară la o agenţie CEC de pe Calea Moşilor. Se întorsese din oraş şi descoperise cadavrul.

Stătea în bucătăria soioasă, plină de vase murdare şi cutii de conserve pe jumătate consumate, rotind speriată ochii de un verde limpede, transparent. Părul castaniu, lucios, cădea drept ca o masă metalică, învelindu-i umerii înguşti. Statura fragilă, picioarele bronzate, abia acoperite de fusta scurtă de in albastru, îi dădeau un aer de fetiţă.

— Dumneavoastră sunteţi Amalia Dragoman?

Fata încuviinţă, răsucindu-se neliniştită pe scaun.

— Locuiţi împreună cu Iacob?

— Nu, răspunse ea şi lăsă ochii-n jos. Vreau să spun că înnoptam uneori aici, dar, de fapt, stau în oraş împreună cu

o prietenă, colegă de birou.

— De când îl cunoaşteţi pe Ioan Iacob?

— De trei luni. A venit într-o seară la noi la agenţie să depună nişte bani. Era ora închiderii şi fetele n-au mai vrut să-l servească.

— Şi?

Fata ridică din umeri, lungindu-şi buza de jos.

— L-am servit eu. După aceea…

— Înţeleg, o opri maiorul. Ce aţi făcut azi după-amiază?

— Da… ne-am întors de la ştrand pe la trei şi jumătate.

— Aţi fost cu Iacob?

— Da, cu Jimmy. Ne-am culcat. La şase, ne-a trezit telefonul.

— Cine a sunat?

— Nu ştiu, n-am răspuns eu. Cred că era Matei Lupaşcu, un amic de al lui Jimmy, adăugă Amalia după câteva clipe.

— Ştiţi ce au discutat?

— Eram încă somnoroasă. La urmă, ştiu că Jimmy i-a spus: „Cu alţii, puişor. Nu mai ţine“. L-am întrebat parcă ce a vrut. A ridicat din umeri: „Fleacuri, păpuşico, nu-ţi bate capul“.

— Ce v-a determinat să credeţi că Matei Lupaşcu e cel care a telefonat?

Amalia Dragoman tăcu câteva clipe, răsucindu-şi pe deget o şuviţă lungă, cafenie.

— Telefonează întotdeauna la ora şase fix. Dar poate că n-a fost el.

— Bun, continuaţi vă rog.

— La şapte şi jumătate am plecat de acasă.

— Aveaţi treabă în oraş?

— Nu tocmai, deoarece nu prea ştiam ce să fac.

— N-aţi ieşit împreună?

— Nu.

— De ce?

— Jimmy mi-a spus să plec…

— V-aţi certat?

— Oh, nu… nu era prima dată. Din când în când, mă ruga să plec pentru o oră, două. La început, m-am enervat, credeam că aşteaptă altă femeie. Pe urmă, mi-am dat seama că din alte motive voia să rămână singur.

— Cum aţi dedus că nu era vorba despre întâlniri sentimentale?

Amalia Dragoman îşi arătă gropiţele cu un zâmbet strengăresc.

— Femeile nu fumează un pachet de Mărăşeşti în mai puţin de două ore şi nu beau vodcă cu cana.

— Aveţi dreptate, râse Cristescu. Înseamnă deci că era vizitat de una şi aceeaşi persoană. Un bărbat.

— N-am spus asta. Şi îşi scutură capul.

— Odată a venit o femeie, una bătrână, o vrăjitoare. Eu stăteam la pândă în gangul de vizavi şi am văzut-o bine.

— Cum arăta?

— V-am spus. Urâtă şi bătrână. A trecut chiar pe lângă mine. Bolborosea de una singură, ca o apucată.

— Aţi mai văzut şi alţi vizitatori?

— În urmă cu vreo două săptămâni. M-am întors acasă mai devreme decât stabilisem cu Jimmy. Ploua îngrozitor şi-mi uitasem fulgarinul aici. Când am intrat, am găsit un bărbat. Era îmbrăcat foarte elegant şi avea o groază de bijuterii: ceas de aur cu lanţ, două inele, butoni cu pietre, un ac de cravată…

— Ce vârstă avea?

— Nu prea sunt tare în aprecieri. I-aş fi dat orice vârstă între patruzeci şi şaizeci de ani. O mutră antipatică! S-a uitat urât la mine şi a ţipat la Jimmy: „Parcă era vorba să-ţi expediezi dulcineea“. Jimmy s-a scuzat în toate felurile. Îi spunea „sir“. Îi era teamă de el. L-am privit mai atentă. Nu credeam să existe cineva de care să-i fie frică lui Jimmy. Era atât de curajos! Tipul şi-a luat ţigările – fuma *Chesterfield* – şi a plecat. După aia, a început scandalul. Primul nostru scandal. „Să-mi faci figura, tocmai cu Barosanul!” Aşa-i zicea.

— N-aţi cerut nici o explicaţie?

— Am plâns mult, oftă Amalia Dragoman. După ce ne-am mai liniştit, Jimmy m-a luat în braţe şi mi-a spus că sunt lucruri care nu mă privesc, afaceri de-ale lui, şi că discreţia e prima condiţie a prosperităţii noastre financiare. Adăugă în şoaptă: urma să ne căsătorim.

— L-aţi mai văzut vreodată pe Barosanul?

— O singură dată la Capşa. Intrasem să-mi cumpăr alune. Era la o masă cu un bărbat. Din fericire, nu m-a observat.

— Cât de des trebuia să plecaţi de acasă?

— O dată, de două ori pe săptămână.

— Mda… Ce-aţi făcut ieri după şapte şi jumătate?

— M-am plimbat prin oraş. Mi-am cumpărat pe Lipscani nişte organdi pentru o rochiţă. Nu ştiam cum să-mi mai omor timpul. La Compescaria, m-am întâlnit cu o colegă şi am invitat-o la o ciocolată la Albina. La nouă şi jumătate, i-am telefonat lui Jimmy. N-a răspuns, şi am crezut că a ieşit. L-am luat pe 34. După aceea, ştiţi şi dumneavoastră…

— Aveţi idee la ce sumă se ridică depunerile CEC ale lui Iacob?

— Nu. Poate că-l nedreptăţesc, dar am impresia că se ferea de mine. Ştiu doar că avea mai multe carnete, dar nici unul nu depăşea 10 000 lei.

— Banii îi depunea personal, sau, să zicem, din comoditate, vi-i preda dumneavoastră, urmând să faceţi oficiul la agenţie?

— El îi depunea. Se folosea însă şi de alte agenţii.

— Nu v-aţi întrebat cum obţinea banii?

— L-am întrebat chiar pe el. Mi-a vorbit o seară întreagă despre curse şi pariuri, nişte chestii complicate care m-au plictisit. Mi-amintesc doar că m-am mirat: „Atunci, de ce nu joacă toată lumea la curse?“. „Ei, mi-a răspuns, pentru treaba asta îţi trebuie şi schepsis…“

— Barosanul juca la curse?

— Da. Odată a telefonat, dar Jimmy nu era acasă. L-am recunoscut după glas. Vorbeşte pe nas. „Comunică-i lui

Iacob să meargă pe Năluca“ „Cine-i ăsta, zic, un cal?“ „Nu, o iapă!“ A început să râdă, pe urmă a trântit telefonul.

— Când s-a întors Iacob, i-aţi transmis mesajul?

— Bineînţeles. Mi s-a părut neliniştit, şi-mi amintesc foarte bine că atunci mi-a spus un lucru ciudat.

— Ce anume?

— Lucram după-amiaza şi veneam acasă târziu. Jimmy m-a rugat că, atunci când intru pe strada Frumoasă, adică imediat ce dau colţul, să nu merg pe trotuar, ci prin mijlocul străzii, iar când ajung în faţa blocului, să-l fluier după un anumit semnal. Atunci, el cobora şi urcam scările împreună.

— V-a dat vreo explicaţie?

— Nu. Dar cred că îi era frică să nu mă omoare Barosanul…

* * *

Azimioară se uita curios la Cristescu, care se juca cu un şnur subţire de mătase de vreo douăzeci şi cinci de centimetri. Făcea diverse noduri, îl trecea printre degete, îl desfăcea şi o lua de la capăt. Părea stăpânit de un tic.

— Ce spune medicul legist?

— Moarte prin strangulare.

— Hm, mormăi maiorul. Asta ştiam şi noi.

— Raportul mai precizează că moartea a survenit în jurul orei 21.

— Da, asta e ceva. Deci cu o jumătate de oră înainte de a fi telefonat Amalia Dragoman. Altceva?

— Nimic special. Strangulare clasică, nici o zgârietură pe corpul victimei. Adică, aşa cum am presupus, dintr-un bun început, Iacob nu s-a luptat cu agresorul lui.

— A fost surprins ca şi Grigore Lupaşcu, medita Cristescu. Admiţând că ambele crime poartă semnătura aceluiaşi autor, înseamnă că trebuie căutat numitorul comun în cercul cunoştinţelor celor două victime, adică

cineva care să fi avut acces atât în casa profesorului, cât şi în cea a lui Iacob: deci Gina Lupaşcu, Dinu Oprea şi Ana Dogaru.

— Îl excludeţi pe Matei?

— Matei a fost ieri în delegaţie la Braşov. Cei de la gazetă au confirmat.

— Depinde la ce oră s-a întors…

— La ora 22:30, era în Bucureşti. Evident, trebuie verificat şi la Braşov, dar până atunci să acceptăm posibilitatea aceasta. Trebuia să predea un material la redacţie chiar aseară, indiferent de ora la care s-ar fi întors, iar Gina Lupaşcu – am telefonat azi de dimineaţă – pretinde că l-a auzit pe Matei întorcându-se acasă la ora 23.

— Totuşi, Amalia Dragoman afirmă că Matei a telefonat ieri la ora şase. Era deci în Bucureşti.

— Fata nu e sigură. Mi-a spus textual: „S-ar putea să nu fi fost Matei“. Cel mai ciudat mi se pare că Iacob a murit tocmai când ne hotărâsem să discutăm cu el. Cum s-ar zice, la ţanc. În sfârşit… ce ştii despre el?

Azimioară scotoci îndelung în pachetul de ţigări. Avea un obicei curios de a-l ţine cu toată mâna, în timp ce cu degetele de la cealaltă încerca să scoată o ţigară. În felul acesta, operaţia se solda totdeauna cu ruperea pachetului. Cristescu îl urmărea amuzat, continuând să se joace cu şnurul de mătase.

— Victima, începu locotenentul dregându-şi glasul, fiul colonelului de cavalerie Aristotel Iacob, s-a născut în anul 1928. În aprilie, împlinise patruzeci de ani. Puţin după moartea mamei, Ioana Iacob, într-un sanatoriu din Elveţia, colonelul s-a recăsătorit, fapt care a avut drept consecinţă înscrierea fiului ca elev intern la Liceul Gheorghe Lazăr. În anul 1947, intră la Politehnică. Se pare că bătrânul Iacob era mai interesat de soarta Ralucăi, rod al celei de-a doua căsătorii, element excepţional şi care a lăsat o impresie deosebită celor care au cunoscut-o. Relaţiile dintre Iacob şi noua familie a tatălui său devin cu timpul mai mult de ordin

formal. După moartea colonelului, victima îşi abandonează studiile şi, din acest moment, începe o viaţă dezordonată, trăind din expediente, frecventând mediile cele mai diverse. Pare ciudat, dar n-a fost niciodată încadrat.

— În consecinţă, suntem lipsiţi de orice relaţie oficială în ceea ce-l priveşte pe o perioadă de circa douăzeci de ani. Are antecedente penale?

— Nu. Iacob a fost genul de individ care a ştiut să se strecoare printre paragrafele Codului penal, fără să-şi descopere bateriile. De morfină a început să se ocupe în ultimii ani. În general, reuşea să-şi asigure, din punct de vedere financiar, coordonatele unei existenţe comode, fiind un cunoscut al hipodromului, amestecat în câteva scandaluri cu ocazia *derby*-urilor anuale, dar neputându-i-se reproşa nimic. Se şoptea că lucra cu doi din grupul jockeilor arestaţi şi condamnaţi în 1959. În ceea ce-l priveşte, urmărirea penală a încetat, din lipsă de probe. O altă sursă de venituri o reprezenta pocherul, jucat la sume fantastice, iar într-o vreme organizase chiar un tripou în locuinţa unui fost crupier la Cazinoul din Sinaia, Jean Florescu. Dispuneau de o ruletă de dimensiuni reduse şi jucau cărţi la vreo opt mese. Nu erau primiţi decât turişti străini, aduşi prin intermediul diferitelor femei. Evident, se juca pe valută, care apoi se schimba pe litoral, ori era „vândută“ amatorilor de la noi care plecau în străinătate.

— Cum naiba n-a fost depistat?

— Lucra totdeauna prin intermediari şi numai cu oameni absolut siguri, calculând mult înainte de a se băga într-o afacere. Când un proiect prezenta o fisură cât de mică, renunţa imediat. Asta i-a creat o oarecare faimă în rândul escrocilor din Bucureşti, consacrându-i o „firmă de seriozitate“. Astfel, participarea lui Iacob – Dama de pică – într-o combinaţie prezenta un titlu de garanţie.

— Dama de pică?

— I se spunea aşa, datorită preferinţei pentru femei cu ochi deschişi, albaştri sau verzi, legături care nu durau

niciodată mai mult de câteva luni. Poate încă o formă de manifestare a prudenţei care-l caracteriza. De morfină, aşa cum vă spuneam, s-a ocupat abia în ultimii ani. Comercializarea substanţei nu incumba riscuri. Viciul înrobeşte prea mult ca să mai încapă indiscreţii.

— De unde o procura?

— N-am aflat. Am presupus că furnizorul trebuie să fie un medic, soră ori asistent medical, în sfârşit cineva din personalul sanitar al vreunui spital. Din nefericire, n-am reperat o astfel de persoană printre cunoştinţele lui Iacob. Am impresia că victima a reprezentat un fel de nod unde se întâlneau toate firele. Lichidat, tot eşafodajul s-a surpat. Lipseşte punctul de sudură.

— Adică?

— Ciobanu a comunicat că, de dimineaţă, s-a telefonat la garsoniera lui Iacob de cel puţin zece ori, bărbaţi şi femei, folosind diverse parole, în genul: „Cumpăr un papagal stacojiu“, „Cât e ceasul la Manchester“, „Mi-e dor de Haiti“ etc., iar altul i-a fluierat vreo două minute aria lui Almaviva.

— Şi ce-a făcut Ciobanu?

— La început, derutat, a tăcut. După câteva apeluri, s-a dumirit şi a încercat să dea replica după cum îl tăia capul, căutând să fie cât mai „exotic“. De pildă, când i s-a comunicat „Cumpăr un papagal stacojiu“, Ciobanu a răspuns: „Vă stau la dispoziţie!“. Celălalt, nu s-a lăsat: „Altceva nu mai vindeţi?“. Pe bietul Ciobanu l-au trecut sudorile. „Da, zice“, „Vând şi un câine Dingo“. „Impostorule!“, a strigat vocea şi a închis. L-am întrebat ce i-a venit cu câinele Dingo. Mi-a răspuns candid: asta mi-a trecut prin minte.

— Mă întreb ce ar fi putut face, reflectă maiorul amuzat. În sfârşit, continuă…

— Se pare că în privinţa Ralucăi, sora defunctului, Artemiza Iacob n-a exagerat. Cele câteva persoane cu care am stat de vorbă, colegi, profesori şi asistenţi, nu găseau suficiente superlative pentru a o caracteriza. Mi-au pus la

dispoziţie o colecţie de întâmplări extraordinare, fiecare în parte demonstrând generozitatea, inteligenţa, memoria sau omenia Ralucăi.

— Mi-amintesc, interveni Cristescu, că Artemiza Iacob înclina spre o asasinare de ordin moral, adică fiică-sa – susţinea ea – ar fi fost împinsă, în sfârşit, determinată să se sinucidă. Ce spune dosarul?

— Acelaşi lucru, sinucidere. Şi, interesant, nu s-a stabilit nici un fel de corelaţie mai consistentă între victimă şi Ioan Iacob ori Matei Lupaşcu.

— Bătrâna pretinde că ambii ar fi fost în zilele acelea în Moldova.

— Nu ştiu de ce surse o fi dispunând, poate tot „eterice“, dar organele de anchetă au stabilit fără posibilitate de tăgadă că, în zilele acelea, Matei se afla trimis de gazetă la Timişoara, iar Iacob era într-o excursie de agrement la Soci, în Uniunea Sovietică.

— Curios! Atunci era în Timişoara, acum la Braşov. Care erau raporturile dintre Matei, Raluca şi Iacob?

— Nu le-am definit pe deplin. Că Raluca şi Matei erau logodiţi nu încape îndoială. În afară de informaţiile date de Artemiza Iacob şi a faptului că fata era văzută mereu în compania celor doi, n-am aflat nimic. Raluca Iacob era un om închis şi se pare că-i repugnau confidenţele. Cert este că, odată ce Matei Lupaşcu intrat în viaţa ei, aceasta a luat un alt făgaş.

— Spune-mi, vorbi maiorul visător, crezi că Raluca lua şi ea morfină?

— Posibil, deşi la autopsie nu au fost găsite pe corp semnele specifice ale inoculărilor.

— Eşti convins că există o legătură autentică între cele trei cazuri: Raluca – profesorul Lupaşcu – Iacob? Dar, mai ales, eşti convins că în toate cele trei cazuri avem de a face cu acelaşi autor moral, să zicem?

— Dacă v-aş spune da, mi-aţi cere să argumentez şi încă nu sunt în măsură s-o fac.

— Nu te eschiva, râse Cristescu. Deocamdată, nu trebuie să-mi argumentezi. Ce-ţi spune intuiţia?

— Spune da la toate întrebările dumneavoastră. Iar în altă ordine de idei, şi de astă dată pot argumenta, consider că a sosit momentul să-l luăm serios la întrebări pe ziarist.

— Poate că ai dreptate. Vreau însă să primesc mai întâi răspunsul de la Braşov. Apropo, ştii că Ana Dogaru a adresat o cerere Mitropoliei prin care solicită primirea ei într-o mănăstire din nordul Moldovei?

Ochii lui Azimioară, mici, înfundaţi în grăsime, începură să crească vertiginos. Îngăimă:

— Ce-i veni?

— Ştiu eu! zâmbi cu tâlc Cristescu. Poate că vrea să se căiască…

Capitolul XVII

DESTĂINUIRI

Vasile trebăluia prin grădină, adunând uscăturile dintr-un răsad de stânjenei. Mai încolo, pe bancă, Dinu Oprea, privindu-şi din când în când ceasul, urmărea activitatea bătrânului cu un aer apatic şi cu o nuanţă imperceptibilă de dispreţ.

Cristescu, dând bineţe, luă loc alături, spre vădita neplăcere a rugbistului, care se dădu la o parte, lăsând să se înţeleagă că simpla prezenţă a maiorului îl indispune. Plin de bun simţ, Vasile îşi luă uneltele şi se îndepărtă, dispărând după colţul casei.

— Nu v-am mai văzut de mult, spuse Cristescu pe un ton uşor îngrijorat, făcând abstracţie de scena petrecută în garsoniera lui Oprea.

— Oţi fi uitat unde stau, sugeră ironic tânărul.

— Deloc! Mă întrebam doar unde dormiţi de câtva timp.

— Ia ghici!

— De ce să ghicesc, când dumneavoastră, care aţi dovedit totdeauna multă înţelegere, ne-o veţi spune singur.

Oprea rămase o clipă descumpănit:

— Uite, tovarăşul, povestea asta a început să mă cam piseze.

— Şi pe mine, oftă sincer Cristescu.

— Degeaba faci mata pe glumeţu’ acum, că nu ţine. Pe partea ailaltă, fiindcă eşti curios, am să-ţi spun că de o

săptămână sunt în cantonament. Dar asta e o chestie de care, pesemne, grăsanul dumitale n-a auzit.

— Când a încetat cantonamentul?

— Ieri-seară am avut meci în nocturnă, pe Republicii. Scrie şi în Sportul.

— Între ce ore?

— Între orele 20 şi 22.

— Dar pe la ora 21, ce făceaţi?

— Colţunaşi: eram la meci!

— Ia mai gândiţi-vă. Aţi putea avea remuşcări dacă, din grabă bineînţeles, aţi omite câte ceva.

— Ăsta-i păcatul dumitale, dom'le! Trebuie să-ţi repete omul de o mie de ori acelaşi lucru şi tot nu înţelegi. Meciul s-a terminat la zece şi după aia am făcut un chef cu băieţii la *Mon Jardin*.

— La mijlocul primei reprize, aţi fost eliminat de pe teren, pentru atitudine ireverenţioasă faţă de arbitru. Scrie şi în Sportul, adăugă mieros maiorul. La pauză aţi plecat. Deci, în acest răstimp, vreau să spun 20:45-22:30, vă rog să aveţi amabilitatea să-mi spuneţi ce aţi făcut?

— L-am omorât pe tata! rânji Oprea.

— Poate şi pe el.

— Şi pe mai cine încă?

— Pe Ioan Iacob, de pildă.

— Cine-i ăsta? Vreun cumnat de al lui Tom Jones?

— Nu. Furnizorul de morfină al lui Matei.

— Degeaba, se impacientă rugbistul. Nu face parte din jumătatea mea de Bucureşti… Şi, la urma urmelor, de ce să-l fi omorât?

— Asta ne-o veţi spune, poate, dumneavoastră.

Dinu Oprea îşi bătu palmele de genunchi, cu falsă uimire.

— Ca să vezi, fratele meu, ce căpcăun mi-eram! Achitai doi în mai puţin de zece zile!

— Nici zece zile nu sunt de când victima, Ioan Iacob, v-a aşteptat după un antrenament şi aţi plecat împreună.

— Ei, bravo! Să fii mata sănătos câţi microbişti nu mă aşteaptă. Da’, ce-s carte de telefon, să le ştiu numele la toţi?

— Domnule Oprea, spuse maiorul, situaţia se prezintă în felul următor: în noaptea asasinării lui Grigore Lupaşcu, dumneavoastră n-aţi putut să vă motivaţi dispariţia şi nici să justificaţi felul în care v-aţi petrecut acel sfert de ceas. Primo! Secundo, tabloul lui Ingres, sustras din casa familiei Lupaşcu, a fost descoperit în locuinţa dumneavoastră. Înainte de aceasta însă, aţi încercat să-l comercializaţi prin intermediul lui Iacob, cunoscut mijlocitor pentru astfel de tranzacţii. Intenţiile dumneavoastră faţă de tablou le-aţi enunţat în mod public. Este o situaţie care, în orice caz, trebuie limpezită. L-aţi sustras dumneavoastră sau…

— Mi l-a încredinţat spre păstrare doamna Lupaşcu.

— Interesant fel de a defini un furt.

— N-aveţi decât s-o întrebaţi, răspunse Oprea, în sfârşit obligat de reverenţa constantă a maiorului.

— De ce vi l-a încredinţat?

— Asta o priveşte. Nu este obligată să se justifice faţă de mine. Dumneavoastră însă, completă el ironic, aveţi alte drepturi.

— Rămâne de văzut…

— …iar chestia cu vânzarea tabloului prin Iacob vă aparţine. Nu l-am cunoscut pe individ.

— Să trecem peste asta, deocamdată. Ce aţi făcut în seara asasinării lui Iacob?

— V-am mai spus…

— Nu vi se pare ciudat cum se repetă mişcarea din noaptea primei crime? Numai că, de data aceasta, nu puteţi justifica un interval de o oră şi patruzeci şi cinci de minute. Subalternul meu, care vă e antipatic, ar spune că nu-mi rămâne decât să solicit emiterea unui mandat de arestare.

— Este o intimidare!

— Nu, domnule Oprea, şi vă rog să mă credeţi, regret din suflet că lucrurile stau aşa. Este doar o trecere în revistă a situaţiei cât se poate de obiectivă.

— Prezumţii…

— Pe care dumneavoastră aveţi obligaţia să le spulberaţi.

— Pardon! Pe care dumneavoastră aveţi obligaţia să le probaţi.

Cristescu făcu un gest de oboseală;

— Revenim în mod inutil la vechile clişee din prima noastră discuţie. „Dovedeşte“, „probează“… Dumneavoastră, domnule Oprea, vă scapă un lucru elementar. Aveţi o obligaţie legală şi morală de a ne ajuta. Dar, trecând peste acestea, aveţi cel puţin obligaţia să vă ajutaţi pe dumneavoastră înşivă. Nu vreţi s-o faceţi şi, vă rog să mă credeţi, nu-i în detrimentul meu. Ascultaţi-mi sfatul, mai spuse scrutând mina parcă impresionată a sportivului: revizuiţi-vă scrupulele şi mai reflectaţi. Aveţi grijă doar să nu fie prea târziu.

* * *

Pe Vasile, îl găsi în spatele casei umplând nişte ghivece cu pământ. Florile, pansele de toate culorile, le lua de alături, dintr-un lighean.

— De ce ai plecat, moş Vasile?

— Ei şi dumneata, zâmbi bătrânul ridicându-se şi ştergându-şi mâinile. Mi-am zis că nu se cade să mă bag aşa în sufletul oamenilor. Or fi având vreo vorbă şi eu stau popândău pe capul lor. Aşa că m-am dus dintr-acolo şi m-am apucat de treabă. Iacă astea, arătă el ghivecele, sunt pentru mormântul lui don’ Grigore…

— Altfel ce mai zici? întrebă Cristescu într-o doară, sprijinit de gardul acoperit cu iederă.

— Ce să zic? îşi ridică a nedumerire sprâncenele. Poate că-ţi vrea să spun ceva anume…

O undă de şiretenie îi luci în ochi şi, zâmbind, începu să se caute prin buzunare.

— Acum ştiu! Aşa-i că asta căutaţi? întrebă el şi scoase şnurul de mătase. L-am găsit ieri, când trebăluiam prin casă. Mai spre seară, plecaseră toţi în oraş... şi ce mi-am zis! Ia să dau eu o măturǎ, că cine ştie când îi mai prind duşi pe toţi. De când cu nenorocirea... casa asta, mă iertaţi, tovarăşu' maior, e cu dosu-n sus. Chefuiesc toată noaptea şi p-ormă dorm până în prânz.

— La ce oră spui că au plecat?

— Păi, cam pe la şapte-opt, că nu s-au dus toţi odată. Întâi bătrâna...

— A spus ceva?

— Nu, asta de la o vreme, Doamne, iartă-mă, a bolunzit. Pe la icoane ce mai dondăne, că încolo parcă i-a luat Dumnezeu graiul. N-a trecut mult şi a plecat şi coniţa Gina cu domnul Androne.

— Şi Matei?

— Pe dumnealui nu l-am văzut ieri toată ziua.

— Când s-au întors?

— Asta n-am de unde să ştiu, că eu m-am culcat puţin după zece. Aşa am apucat de la biata mamă-mea, fie-i ţărâna uşoară: culcatul devreme şi sculatul de dimineaţă. Da' până la zece nu s-a întors nici unul, asta e sigur.

— Vasile! Vasileee... se auzi vocea iritată a doamnei Lupaşcu.

Bătrânul, fâstâcit, fugi degrabă, fără să mai spună o vorbă. Maiorul o luă agale pe urmele lui. La uşa de la intrare, Gina Lupaşcu, întoarsă din oraş, gesticula nervoasă, făcându-i, după toate semnele, observaţii omului de serviciu.

— Nu e vinovat, doamnă, spuse Cristescu salutând. Eu l-am reţinut...

Profitând de intervenţia maiorului, Vasile se furişă dispărând în spatele casei.

— ...mă plictiseam. Un timp i-am ţinut de urât domnului Oprea, care, mărturisesc, e un interlocutor foarte agreabil. Văd că nu v-a aşteptat.

— Ei, şi?

— V-am informat doar.

— Sunteţi amabil, observă ironic doamna Lupaşcu.

— Mă străduiesc.

— Bănuiesc că iar vreţi să-mi puneţi „câteva“ întrebări…

— Totdeauna v-am apreciat perspicacitatea. Şi de astă dată aţi ghicit!

Femeia ridică din umeri şi deschise uşa. Intrară în sufragerie. Pe servantă, pahare murdare, sticle de alcool începute. Gina Lupaşcu îşi umplu un pahar cu coniac şi-l bău scurt, dintr-o înghiţitură. Îşi aprinse o ţigară.

— Nu vă mai întreb dacă luaţi ceva. Prea m-aţi refuzat în mod constant.

— Culmea, surâse Cristescu, acum nu v-aş fi refuzat.

Doamna Lupaşcu părea sincer surprinsă.

— Sărbătoriţi vreun eveniment?

— Poate.

— Sau anticipaţi rezolvarea… unor evenimente?

— Cum aţi ghicit?

— …Ori, pur şi simplu azi nu sunteţi în exerciţiul funcţiunii?

— Dumneavoastră cum v-ar conveni?

— Încă n-aţi băgat de seamă că sunt invulnerabilă? râse femeia, acceptând jocul maiorului. Foarte trist! Ce vreţi să luaţi?

— Coniac.

Gina Lupaşcu se întoarse la servantă, căutând alt pahar.

— Cu zahăr?

— Mulţumesc, fără.

Întinse paharul lui Cristescu, arătând spre copia după Ingres.

— Ar fi timpul să mi-l restituiţi…

— Aveţi – ca să mă exprim decent – mult curaj, doamnă. Şi nu e prima dată când o constat.

Ochii Ginei Lupaşcu se îngustară. Două lumini verzi ascunse de gene groase, negre.

— Probabil că avem noţiuni diferite despre curaj. În fond, nu cer decât restituirea unui obiect care-mi aparţine.

— Un obiect sustras într-un moment în care nu ştiaţi că vă aparţine. Ceea ce – iertaţi-mi duritatea expresei – tot furt se numeşte.

— Tabloul mi-a fost lăsat prin testament.

— Dar dumneavoastră nu-i cunoşteaţi conţinutul. Altfel, toată înscenarea ar fi fost absurdă.

— La urma urmelor, nu-mi pasă. Oricum, tabloul e al meu.

— În locul dumneavoastră, stimată doamnă, aş fi avut elementara prudenţă de a mă sfătui, în prealabil, cu avocatul Turcu. El v-ar fi informat ce se întâmplă cu moştenitorii care fură din masa succesorală un obiect, şi mai ales ce soartă are obiectul chiar dacă acesta fusese legat în mod expres celui care a sustras.

— Spuneţi-mi dumneavoastră…

— Serviciile domnului Turcu sunt mai calificate… Sunt convins – în lumina probităţii sale profesionale – că e gata oricând să vă ofere serviciile.

— Mă mulţumesc şi cu ale dumneavoastră.

— Stimată doamnă, cred că Ingres-ul v-a scăpat printre degete.

— În favoarea cui? întrebă Gina Lupaşcu, aplecându-se spre maior încordată ca un arc.

— În favoarea fiului dumneavoastră. Aceasta este sancţiunea succesorilor grăbiţi.

— Matei! scrâşni ea cu dispreţ. La urma urmelor, pot dovedi că am… În sfârşit, că am pus bine desenul, temporar desigur, tocmai ca să nu existe surprize. Cu Matei, mai ales, te poţi aştepta la orice.

— Cred că v-ar veni foarte greu s-o faceţi. Chiar bucurându-vă de asistenţa competentă a domnului Pompiliu Sebastian Augustin Turcu.

Gina Lupaşcu îşi turnă din nou un pahar. Rămase o clipă pe gânduri, sorbi încet coniacul, apoi, cuprinsă de o

hotărâre bruscă, îşi scutură umerii descotorosindu-se de buclele care-i cădeau pe obraji.

— Să dăm cărţile pe faţă, domnule maior.

— Nici eu nu doresc altceva.

— Nimeni nu ştia de istoria aceasta în afară de dumneavoastră şi de Dinu, care îmi este devotat. Ana şi Matei n-au observat încă. Aţi putea s-o uitaţi dacă – să zicem – aş răspunde la câteva întrebări?

Cristescu o privi cu o vădită curiozitate.

— Târgul pe care mi-l propuneţi este foarte tentant. Dar n--aş vrea să vă induc în eroare. În primul rând, Matei ştie despre dispariţia tabloului şi nu mă îndoiesc că a informat-o şi pe Ana Dogaru.

— Nu mi-au spus nimic.

— Probabil, pun ceva la cale. În al doilea rând, nu vă pot promite – ca preţ al sincerităţii dumneavoastră – muşamalizarea.

— Mai gândiţi-vă totuşi, zâmbi Gina, privindu-l lung. Se săltă puţin pe scaun şi se aplecă după brichetă, înainte ca maiorul să-i fi sesizat intenţia. Bustul adânc decoltat, strâns în mătase neagră, îi atinse în treacăt mâna pornită în gest reflex tot spre brichetă.

Cristescu îşi făcu de lucru cu pachetul de ţigări.

— Mă gândeam că, poate, totuşi veţi uita… reluă visătoare Gina Lupaşcu, sesizând jena maiorului. Deşi oamenii singuri uită mai greu… Pot fi însă ajutaţi…

— De ce singur? se miră Cristescu privindu-şi instinctiv inelarul stâng.

— O, râse doamna Lupaşcu. Nu la astfel de companii mă gândeam şi nici la locotenentul dumneavoastră, acel Sancho Panza cu aere teribile, care vă însoţeşte ca o umbră. Aici, spuse ea şi se aplecă din nou spre maior, arătându-şi inima, aici sunteţi singur. De ce vă trageţi înapoi? Vă e frică de mine? întrebă ea şi râse cald, senzual.

Cristescu, ocolindu-i verdele fosforescent din ochi, spuse încet:

— Ca să vă previn eventuale păreri de rău, trebuie să vă amintesc, doamnă, că între noi nu pot exista tranzacţii. De altfel, sunt convins, adăugă el cu amabilitate, că nici dumneavoastră nu v-aţi gândit serios la un asemenea compromis.

Femeia se lăsă pe spătarul scaunului şi, ducând paharul la gură, spuse:

— *A bon entendeur salut!* Curios, remarcă după o pauză, cu oarecare dispreţ, n-aş fi zis că sunteţi un iezuit. În fond, vă priveşte.

Apoi, consultându-şi ceasul cu chenar de smaragde mici, zise:

— Voiam sa ies…

— N-o să vă împiedic. O singură întrebare: unde aţi fost aseară?

— Aseară… aseară… Da, aveţi dreptate. Am ieşit cu Androne, mai exact, m-a condus o bucată de drum şi ne-am despărţit la Unic, pe Magheru. Vă interesează şi ora, nu-i aşa? Cred că era opt.

— Când aţi plecat de acasă sau când v-aţi despărţit de Androne Negoianu?

— Mi-e foarte greu să precizez. N-aveam un *rendez-vous* fixat în oraş, aşa că nu mă pot orienta. Ieşisem să fac unele cumpărături.

— Cea mai mare parte a magazinelor se închid la ora 20:30.

— Depinde! Eva, de exemplu, se închide la ora 21. Răspundea cu o docilitate şi cu o amabilitate plină de francheţe care nu-i scăpară maiorului. Era aproape convingătoare…

— Aşadar, aţi fost la Eva?

— Am trecut, mai bine zis, mi-era în drum. Ţinta era Leonida. Mi se isprăvise provizia de Nes. Afară de asta, îmi telefonase o prietenă că s-au adus sardine Robert. Spre surpriza mea, am găsit şi cutii de ananas. Asta, pentru că vă interesează amănuntele…

— Chiar vă rog, o invită Cristescu.

— Păi, cam asta-i tot, conchise doamna Lupaşcu punându-şi palmele pe faţa de masă.

— Vreţi să spuneţi că, imediat ce aţi terminat cumpărăturile, v-aţi întors acasă?

— Da.

— La ce oră, desigur cu aproximaţie, se grăbi maiorul să specifice pentru a evita noi eschive.

— Zece, zece fără ceva, poate mai mult…

— Bănuiesc că aţi avut ceva de furcă la Leonida. Se înghesuia lumea la Nes şi ananas.

— Îhî, încuviinţă Gina Lupaşcu din cap, cu un aer copilăresc. Era o coadă teribilă.

— La care aţi stat circa două ceasuri şi jumătate.

— Cam aşa. Aţi socotit bine.

Maiorul crezu că sesizează intenţia Ginei Lupaşcu. Ducea o luptă piezişă, sistematică, de a-l scoate din sărite, de a-l face să-şi piardă cumpătul, fără a-i putea reproşa ceva. Părea întruchiparea bunei-credinţe, gata să-i răspundă cu sinceritate şi plină de zel la orice întrebare. Cristescu realiza că împrejurările oferă Ginei Lupaşcu o partitură generoasă de-a lungul căreia ea se putea desfăşura amplu; de la candoarea cu guleraş alb şi numărul matricol pe braţ până la cinismul dur, necamuflat, de la tandreţea sinuoasă, dar decentă a glasului şi a privirilor voalate, până la licitarea fără jenă, în piaţa publică, a trupului tulburător.

Arbora în aceste clipe o bunăvoinţă deconcertantă cu nedumeriri graţioase, iar perversitatea jocului consta în aceea că femeia ştia precis că maiorul sesizează nuanţele, dar continua conştientă că acesta nu poate reacţiona, că trebuie să accepte convenţional situaţia. Nu poţi imputa nimănui că a stat la coadă pentru ananas, ori pentru telemea, cinci minute sau o oră şi jumătate, şi nu te poţi supăra că nu ştie la ce oră s-a întors, mai cu seamă când îl vezi că, plin de amabilitate, încearcă totuşi să-şi amintească, chiar dacă amabilitatea este simulată. Un astfel de

interlocutor îţi impune deliberat căi lăturalnice, determinând situaţii trucate la care eşti obligat să recurgi pentru a menţine echilibrul discuţiei.

— Trebuie să vă fac o destăinuire, doamnă, spuse Cristescu deschizându-şi blocnotesul. De la bun început, am fost impresionat de sinceritatea cu care aţi înţeles să răspundeţi anchetei noastre, de spontaneitatea declaraţiilor dumneavoastră.

Doamna Lupaşcu, retrasă în colţul mesei, stătea cu ochii plecaţi, fulgerându-l rar cu câte o privire. Era ca o pisică galbenă, uriaşă, la pândă.

— Şi nu m-am îndoit niciodată, continuă Cristescu, că toate afirmaţiile dumneavoastră se încadrează perfect în limitele adevărului. Căutaţi o ţigară? Poftiţi!... De aceea sunt surprins neplăcut de un amănunt strecurat în raportul colaboratorului meu în ceea ce vă priveşte.

Femeia fuma, trimiţând fumul ostentativ în direcţia maiorului.

— Raportul precizează că ieri-seara, în jurul orei 20,45, aţi fost văzută trecând pe strada Frumoasă. Evident, şi noi suntem oameni, avem păcate. Totuşi, acest gen de improvizaţii nu poate fi tolerat. Mă întreb – adăugă zâmbind – cum aţi reuşit să vă atrageţi antipatia locotenentului Azimioară în aşa măsură, încât acesta să-mi furnizeze date eronate.

Strivind ţigara abia începută, femeia râse nervos:

— Cu alte cuvinte, luaţi drept bun ceea ce afirm eu.

— Tot ce afirmaţi dumneavoastră.

— Nu trebuie să vă blamaţi colaboratorul. Nu s-a înşelat. Mi s-a părut un detaliu nesemnificativ. Înainte de a merge acasă, am intrat la una dintre croitoresele mele.

Cristescu clătină din cap cu un aer înţelegător.

— Încă o dată, am avut dreptate să nu mă îndoiesc de buna dumneavoastră credinţă. Culmea e că de astă dată cel care s-a înşelat am fost eu.

Îşi consultă carnetul cu însemnări:

— Precizarea nu se referea la dumneavoastră, vreau să spun că nu dumneavoastră aţi fost văzută pe strada unde s-a comis o crimă, ci altcineva. Vă rog să mă scuzaţi… Dar dacă recunoaşteţi…

Paharul cu coniac se sparse între degetele doamnei Lupaşcu.

* * *

Maiorul Cristescu lăsă stiloul să cadă pe masă. Parcurse paginile scrise mărunt, le înmâna ofiţerului de serviciu, apoi, deschizând dictafonul, ordonă:

— Să intre.

Silueta zveltă a rugbistului se ivi în prag. Cercetă îndelung covoarele, draperiile, mobilierul şi, descoperindu-l în sfârşit pe Cristescu, schiţă un gest vag de salut.

— M-ai cam ţinut pe la uşi, şefule, şi, crede-mă, nu-s deloc obişnuit. Tocmai mă pregăteam să plec.

Maiorul îl invită să ia loc.

— Vă rog să mă scuzaţi. Ştiţi desigur că pentru dumneavoastră personal am toată consideraţia. Din păcate, anumite obligaţii de serviciu m-au împiedicat să vă primesc imediat. Pepsi? Citronadă? Cafea?

— Citronadă.

Cristescu comandă femeii de serviciu, apoi se întoarse spre Dinu Oprea.

— Ce mai faceţi?

— Te interesează pe dumneata ce fac eu, cum mă interesează pe mine evoluţia apiculturii în ultimii douăzeci de ani!

— Eroare. Mă interesează în mod deosebit tot ce faceţi dumneavoastră… În ultimul timp.

— Aha!

— De altfel, nu-i o noutate pentru nimeni, cu atât mai puţin pentru dumneavoastră.

Excesul de reverenţe îşi făcu din nou efectul: Dinu Oprea se ridică iritat.

— Ce dracu', domnule, cu dumneata nu se poate vorbi serios?

— Adică!

— Adică… În sfârşit, nu are importanţă. Prost îs eu că nu-mi văd de treabă. Aşa-i dacă nu stau în banca mea.

— Nu înţeleg.

— Mi-aţi spus azi-dimineaţă că am anumite obligaţii, ca să zic aşa… morale… că, mă rog, trebuie să vă ajut…

— A! făcu maiorul plăcut surprins. Aţi venit să mă ajutaţi!

— Închipuiţi-vă.

— Ia te uită, ia te uită! Şi eu care tocmai mă întrebam cărui fapt să atribui plăcuta dumneavoastră vizită. Atunci, totul e în ordine.

— Aia e, că nu e în ordine! Nu e deloc în ordine, repetă rugbistul.

Cristescu se aplecă înainte, vădit interesat.

— S-a întâmplat ceva?

— În primul rând, vreau să se ştie că e pentru prima oară în viaţa mea când umblu cu turnătorii: sunt sportiv…

Trăsăturile maiorului se înăspriră. Meditä câteva clipe apoi spuse:

— Dacă ajutorul pe care mi-l propuneţi v-ar prilejui eventuale remuşcări – şi e cazul să adaug că, aşa cum vă cunosc, eventualitatea devine certitudine – considerăm discuţia încheiată.

— Mă gândesc că, pe de altă parte, informaţiile mele ar putea duce la prinderea asasinului.

Cristescu ridică din sprâncene cu sensul „Şi asta e adevărat".

— Hotărâţi-vă.

Dinu Oprea se foi negăsindu-şi locul, apoi spuse:

— Cu câteva ore înaintea crimei, am asistat la o scenă tare între Iacob şi… cine credeţi?

— Mă faceţi curios. Asta nu mă împiedică să remarc că v-aţi amintit de victimă. Felicitările mele.

— Ei, şi dumneavoastră…

Zâmbetul de „băiat bun“ îi răsări în colţul gurii, dar se stinse repede.

— L-am văzut pe Iacob cu Negoianu.

Maiorul fluieră încetişor. Încurajat, sportivul continuă:

— Ieri, înainte de meci, am plecat din cantonament mai devreme.

— Când aţi plecat?

— Dimineaţa pe la opt jumătate-nouă… Am luat la Turn o cafea şi, de ce să mint, m-am încurcat cu o japiţă. Înţelegeţi…

Cristescu zâmbi neutru.

— Un coniac, o cafea, pe urmă am invitat-o la mine în garsonieră să-i arăt discoteca. Şaptesprezece ani, domnule, dar…

Maiorul îşi plecă privirea. Dinu Oprea sesiză că nu are sens să continue.

— În sfârşit, i-am făcut vânt şi nu ştiu cum mi-am aruncat ochii pe fereastră. Vizavi de mine, dacă vă amintiţi, se sapă fundamentul pentru un bloc nou.

— Mi-amintesc.

— Dincolo de şantier e o stradă.

— Doinaşului!

— Exact. Strada Doinaşului. Pe acolo l-am văzut, Iacob dădea din mâini a lehamite, în vreme ce Negoianu îi turuia ceva.

— Când s-a întâmplat asta?

— Păi, nu v-am spus?

— Ora!

— A, pe la unsprezece, unsprezece şi jumătate.

— Mda, făcu Cristescu, notându-şi într-un carnet. Continuaţi.

— La un moment dat, Negoianu l-a luat pe Iacob de guler şi a început să-l scuture. Celălalt s-a smuls din mâinile lui, i-

a tras două perechi de palme şi l-a lăsat ţuţ în mijlocul drumului.

— Interesant. Pe urmă?

— Pe urmă, bătrânul a aşteptat ca Iacob să se depărteze şi a pornit pe urmele lui, strecurându-se printre materialele de pe şantier. Asta a fost tot!

— Trebuie să recunosc că relatarea dumneavoastră este deosebit de interesantă. Dar, apropo, nu v-a surprins faptul că victima şi Androne Negoianu se cunoşteau?

— De ce să mă surprindă?

— Oricum, fac parte din două lumi diferite. Ioan Iacob şi-a clădit existenţa pe speculaţii şi riscuri, flirtând în permanenţă cu articolele Codului penal. Androne Negoianu se află la antipod: un burghez resemnat cu tabieturi şi amintiri.

Dinu Oprea izbucni în râs:

— Burghez, ai? Resemnat, ai? izbucni el şi râse din nou îndelung.

Maiorul aşteptă să se potolească, apoi zise:

— Aşadar, blajinul şi cumsecadele domn Negoianu nu-i chiar inofensiv…

— Ăsta-i mâţă blândă, ascultaţi-mă pe mine! Aşa cât îl vezi de prăpădit – povră anfant, mon die, je vu pri[{3}], dar fără un sutar nu-ţi vinde gramul de aur să-l tai… Gobseţ[{4}], vorba aia!

Maiorul încruntă sprâncenele.

— Păi, ce credeţi, reluă Dinu Oprea, că învârtea ’mnealui cu Iacob? Bijuterii, cocoşei şi alte alea… Că are casa plină. Stă zăvorât toată ziulica şi nu primeşte pe nimeni.

— Se pare că mai face unele excepţii… cu femeile de pildă.

— Ăla?

Dinu Oprea râse cu lacrimi.

— Femei la ăla? Hai să fim serioşi! Păi, pentru treaba asta…

— Şi totuşi, interveni repede maiorul, vizitându-l odată, mi-a prezentat prietena sau logodnica. Margareta…

— Una ciolănoasă rău?

— Aproximativ.

— Riţa Cristică?

— Întocmai. O cunoaşteţi?

Hohote lungi de râs zguduiră din nou încăperea.

— Fomista? Fata lui Lică Chioru'? Păi, cine n-o cunoaşte? Riţa Cristică, zisă Cala?

— Cala, de la floarea de cală?

— Nu, frate. Cala de la cal. Formidabil! Ei, nu, că asta e o bombă! Riţa fripturista, logodnica lui Negoianu!? A încăput pe mâini bune! Barem acum ştiu că are cine să-l răzbune pe bietul Iacob…

— Trebuie să înţeleg că, după dumneavoastră, Negoianu ar fi asasinul…

— Cam aşa ceva.

— Motivul?

Sportivul cercetă iute încăperea şi şopti apăsat:

— Cocoşei…

Cristescu îl privi nedumerit.

— Să zicem că cineva îmi pasează o duzină de galbeni ca să-i transform în arginţi şi, când să-şi ia partea, mă fac că plouă. Poate să mă reclame? Nu poate! Ce-i mai rămâne? Laţul!… Mă urmăreşte, îmi pune laţul după gât şi…

— De unde ştiţi cum a fost ucis Ioan Iacob?

Dinu Oprea răspunse imediat:

— Ştiu cum a fost ucis profesorul Grigore Lupaşcu. Toată lumea ştie, completă după o pauză, privind cu tâlc şnurul de mătase de pe birou.

— E o aluzie?

— E o constatare.

— Mi-amintesc că, în noaptea primei crime, singurul dintre cei prezenţi în casa profesorului care şi-a justificat în mod logic cum şi-a petrecut timpul la ora când se comitea

asasinatul, cu alte cuvinte singurul care avea un alibi perfect a fost totuşi Androne Negoianu.

— Prea perfect, sugeră Dinu Oprea. Mă şi mir că nu v-a sărit în ochi! Dar, în sfârşit, asta e treaba dumneavoastră.

— Ce motiv avea să-l ucidă? Erau prieteni de peste patruzeci de ani.

— Banul e ochiul dracului, domnule maior! Ştiţi ce i-a lăsat Grigore Lupaşcu moştenire?

— O colecţie de stampe japoneze.

— Ştiţi cât se ia în străinătate pentru o asemenea drăcie? O avere.

Maiorul îl privi în ochi, îşi aprinse o ţigară, apoi se ridică măsurând biroul în lung şi lat.

— Mda, făcu el într-un târziu. Să recapitulăm. Aşadar, ieri, între orele unsprezece-unsprezece şi jumătate, vă aflaţi în garsoniera dumneavoastră.

— Exact.

— Întâmplător, v-aţi aruncat privirea pe fereastră şi i-aţi văzut pe Androne Negoianu şi Ioan Iacob discutând aprins.

— Exact.

— A urmat scena cu palmele.

— Întocmai. Rămas singur, Negoianu a aşteptat ca celălalt să se depărteze şi a pornit pe furiş în urmărirea lui. Asta-i tot.

— Chiar tot?

— Cum adică „chiar tot“?

— Îmi permit să vă amintesc că s-a mai întâmplat să omiteţi câte ceva. Din grabă, fireşte.

— Fireşte… se mai întâmplă.

— De aceea, repet întrebarea. Nu mai aveţi nimic de adăugat?

Oprea îşi ţuguie buzele privind concentrat printre arabescurile covorului, apoi ridică din umeri.

— Nu.

— Şi, totuşi, aţi omis din nou ceva…

— Serios?

— Aţi spus că într-o săptămână, timp în care dumneavoastră v-aţi aflat în cantonament, se pot ridica trei etaje la blocul care desparte garsoniera dumneavoastră de strada Doinaşului. În felul acesta, s-a creat un paravan care v-a împiedicat să asistaţi la scena „tare“ dintre Iacob şi Negoianu…

Degetele sportivului strângeau crispate braţele fotoliului.

— Glumiţi…

— Asta înseamnă că cel puţin de astă dată n-aţi condus nici o „japiţă“ în garsonieră.

— Dacă nu credeţi… Mă rog.

— Nu aţi condus pe nimeni, reluă maiorul, pentru simplul motiv că nu aţi trecut pe acasă de o săptămână. Altminteri, nu comiteaţi asemenea erori. Mă gândesc, domnule Oprea, ce greu o să suportaţi mustrările de conştiinţă de care pomeneaţi adineauri, după ce aţi încercat să îndreptaţi bănuielile asupra bătrânului Negoianu. Mă gândesc, de asemenea, cât de sportiv e gestul dumneavoastră…

Dinu Oprea se ridică gesticulând:

— Eu… cum să vă spun… a fost o glumă…

Cristescu îl privi lung. Degetele sale continuau să răsucească şnurul de mătase:

— Bineînţeles că a fost o glumă. Aşa am luat-o şi eu…

* * *

— Deci, nu-l cunoaşteţi pe Ioan Iacob!

Se afla din nou în casa Lupaşcu.

— Scrie în agenda dumneavoastră că trebuie să-i cunosc pe toţi escrocii din Bucureşti?

Gina Lupaşcu încerca să-şi dezmorţească degetele rănite, pansate strâns.

— Calificându-l drept escroc, rezultă implicit că persoana nu vă e străină, deduse maiorul.

Femeia îşi strâmbă gura plictisită.

— Mă gândeam la cunoştinţele dumneavoastră, de regulă indivizi certaţi cu legea. N-are sens să vă explic eu acuma lucrurile astea.

— Printre cunoştinţele mele, se află şi domnul Dinu Oprea sau… în sfârşit… Reţin precizarea. Este un criteriu interesant de clasificare.

Se apropie de fereastră. Îl văzu pe Vasile la portiţa de fier forjat, stând de vorbă cu o femeie voinică, o vecină probabil. Păreau adânciţi într-una dintre convorbirile acelea nesfârşite, pe teme gospodăreşti, aşa cum obişnuiesc oamenii la ţară, ieşiţi în faptul serii la gard, portiţa îndeplinind oficiul de cafenea.

În curând, grupul se completă cu încă două-trei cumetre din cartier. Râdeau ducând mâinile la gură, strângându-şi mereu şi inutil broboadele. Vasile vorbea în felul lui, fără gesturi, stârnind veselia femeilor. Odată cu întunericul se vor împrăştia pe la casele lor. Servind cina fierbinte bărbaţilor obosiţi, vor comenta ca pe un gând răzleţ, cu un rest de zâmbet stăruind pe feţele roşcovane:

„Alde Vasile, de la Lupaşti, spunea…“

— M-aţi uitat?

Cristescu se întoarse. Gina Lupaşcu, picior peste picior, se juca răsucindu-şi părul pe degete.

— …nu de alta, dar începusem să mă plictisesc.

— În urmă cu câteva seri, vorbi maiorul cu vocea aceea specifică, venită parcă din depărtări, aţi fost văzută în compania avocatului Turcu la restaurantul Athenee Palace. „Tandră companie“, mi se relata…

— Nu permit nimănui să se amestece în viaţa mea particulară, izbucni femeia.

Cristescu o privi surprins.

— Nu vi s-a reproşat nimic, doamna.

— Nu sunt dispusă să îngădui nici un fel de comentarii libidinoase.

— Aveţi dreptate. Voi face observaţiile cuvenite pentru acea „tandră companie…“ Eraţi deci împreună cu avocatul

Pompiliu Turcu. Sau contestaţi?

— De ce să contest? Care era crima? Că am ieşit într-o seară împreună cu un prieten al familiei, vechi de peste cincisprezece ani?

— Nu, doamnă, ce mă amuză este că dumneavoastră vedeţi doar crime în jur.

— Iar pe mine mă amuză felul desăvârşit în care ştiţi să îndulciţi iscodirile dumneavoastră jenante. Spionajul cu urechea lipită de uşi închise se numeşte „raport“, „relatare“ sau impersonalul „aţi fost văzută“…

— Şi totuşi, oftă maiorul, realmente „aţi fost văzută“ comunicând în aceeaşi seară cu Ioan Iacob prin intermediul oglinzii de la pudrieră. Chiar dacă „prietenul familiei“ n-a observat manevra.

— Şi ce-i cu asta?

— E adevărat sau nu? întrebă blând Cristescu.

— E adevărat!

— Deci l-aţi cunoscut pe Iacob.

— Nu făcusem corelaţia între nume şi individ. Numele nu-mi spunea nimic.

— Atât de mulţi – ca să folosesc expresia dumneavoastră – indivizi cunoaşteţi?

— Întrebarea e în interesul anchetei?

— Prin analogie, da. Zece cazuri asemănătoare prezintă autenticitatea celui de al unsprezecelea. Ce i-aţi comunicat lui Iacob prin oglindă?

— Asta nu vi s-a „relatat“?

— Să zicem că nu.

— Ei, bine, îi dădeam o întâlnire.

— Ce fel de întâlnire?

— O întâlnire amoroasă. Îmi plăcuse şi mă plăcuse – lucrurile acestea se simt – şi ne împiedica manechinul ăla cretin.

— Vreţi să spuneţi „vechiul prieten al familiei“, avocatul Turcu.

— Aţi ghicit, îl persifla Gina Lupaşcu.

— Şi ce era scris pe oglindă? Ştiţi, mă gândesc la ce poate încăpea pe o suprafaţă atât de redusă. M-ar interesa din punct de vedere tehnic.

— Era numărul meu de telefon, scris cu creion dermatograf.

— Da, da… Extrem de ingenios. Ar fi trebuit să-mi treacă prin minte. În consecinţă, l-aţi vizitat ulterior la locuinţa lui din Frumoasei.

— Şi asta vi s-a „raportat“?

— Nu. Aţi fost văzută de logodnica lui, improviză Cristescu.

— A, maimuţa aia mică de la CEC?

— Mai grav este, spuse încet maiorul, că aţi trecut aseară pe la victimă.

Strecurase intenţionat cuvântul „victimă“, urmărind reacţia Ginei Lupaşcu. Dar aceasta parcă nu băgase de seamă.

— N-am urcat sus.

— De ce?

— Pentru că nu aranjasem să ne vedem. Ştiam că nu locuieşte singur şi deci vizitele inopinate erau indezirabile.

— Ce-aţi căutat totuşi pe strada victimei?

— Folosiţi a doua oară termenul „victimă“. Ce trebuie să înţeleg?

— Că Ioan Iacob, ca şi soţul dumneavoastră, a fost asasinat.

Femeia apucă paharul cu mâini nesigure. Şopti înainte de a-l goli:

— Bietul Ioan, era o mică canalie, dar avea *charme*… Credeţi că pe el tot eu l-am asasinat?

— Cum adică „tot eu“?

— Păi, asta a părerea dumneavoastră. Sau, în sfârşit, pe aici vă învârtiţi. Femeia vampir care ucide: întâi soţul, apoi amantul.

— Deşi am reţinut limitele până la care îmi permiteţi să duc ancheta, mă văd totuşi nevoit să întreb: care dintre ei?

— Jimmy Iacob.

— Aha! Nu ştiu dacă vă daţi seama, dar ora este foarte înaintată, iar dumneavoastră sunteţi, probabil, aşteptată în oraş.

— Nu mă mai aşteaptă nimeni. În fond, ar trebui să vă simţiţi flatat, am preferat compania dumneavoastră oricărei alteia.

— Vă mulţumesc, se înclină Cristescu. Să lăsăm deci vampirii – nu setea de sânge a pus capăt vieţii celor doi, ci altele, mult mai concrete – şi să precizăm un lucru. Ce aţi căutat aseară pe strada Frumoasă?

— V-am spus. Mergeam la croitoreasă.

— Pentru Dumnezeu, doamnă! Găsiţi ceva mai inteligent. Aţi stat la coadă două ore, pe urmă v-aţi răzgândit şi aţi ales varianta croitoresei pe care, probabil, n-aţi găsit-o acasă.

— Exact. Cum aţi ghicit? simula doamna Lupaşcu surpriza.

Apoi, revenind la un ton firesc:

— Iertaţi-mă, domnule maior. Povestea cu croitoreasa este – în sfârşit – o improvizaţie.

— Atunci?

— Faptul că am trecut pe Frumoasei a fost o simplă coincidenţă.

— Cum, doamnă? Locuiţi în cealaltă parte a Bucureştiului şi un astfel de ocol, nejustificat, este o simplă coincidenţă?

— Da, zâmbi ea. Mă plimbam… n-aveam chef să mă întorc acasă, îngăimă apoi femeia, abia şoptit. Mă simţeam singură… Singură de tot ca în aceste clipe…

Gina Lupaşcu îşi puse mâna peste a maiorului. Cristescu simţi degetele fierbinţi căutându-i încheietura, sub manşetă, şi îl copleşi un val de căldură. Cu gesturi mici, delicate, se degajă din strânsoarea femeii.

Doamna Lupaşcu îl privi mult, cu o curiozitate vie. După un timp, spuse:

— Astă seară mi-aţi făcut anumite confesiuni. Vă fac şi eu la rândul meu o mărturisire în ceea ce vă priveşte.

— Nu merit, doamnă, atâta osteneală.

— Ba da. Sunteţi primul detectiv în carne şi oase pe care îl cunosc…

— Rugaţi-vă lui Dumnezeu să nu-l cunoaşteţi şi pe al doilea, râse Cristescu.

— …dar, dacă literatura nu este sută la sută ficţiune, se pot trage totuşi unele concluzii valabile. Dacă aţi trece în revistă doar câţiva dintre poliţiştii celebri, de la Hercule Poirot, geniul ridicul şi infatuat, la comisarul Maigret, burghezul cumsecade plin de bun simţ, sau de la Abatele Brown, misionarul cu har, până la James Bond, bărbatul superlativ, aţi remarca că, în ciuda tipologiei diferite, nici unul nu este insensibil anumitor farmece, glezne fine de exemplu, ori să zicem o talie cambrată.

— Eu nu semăn cu nici unul dintre aceştia, surâse maiorul. Nu îndrăznesc să mă asemui lor.

— Părerea mea este alta, domnule maior, spuse Gina Lupaşcu cu o expresie de răutate înfiptă în ochi şi în colţurile gurii. Dumneavoastră ori vă iubiţi prea mult soţia, ori poate n-o iubiţi nici pe ea. N-o puteţi iubi… Trebuie să vă traduc?

— Stimată doamnă, spuse Cristescu amuzat, la vârsta noastră – deoarece fiecare dintre noi avem ceva ani la activ – problema aceasta este cu totul subsidiară. Nici măcar nu merită să fie discutată.

Palidă, Gina Lupaşcu se ridică, îndreptându-se spre dormitor. Se opri cu mâna pe clanţă şi rămase câteva clipe aşa, cu spatele la maior. Apoi, se întoarse arborând spre surprinderea acestuia cel mai fermecător surâs. Rostise cu voce calmă:

— Suntem chit, domnule maior.

Capitolul XVIII

ATENTATUL

Locotenentul Azimioară se întorcea acasă, cu mers agale, savurând în preajma curţilor cu vegetaţie bogată, înghesuite pe câţiva metri pătraţi, aroma umedă a florilor proaspăt udate. Locuia lângă Mitropolie pe o străduţă liniştită, vecină cu Enăchiţă Văcărescu, unde, după ora nouă jumătate seara, rar se rătăceau trecători.

Nu se grăbea. Doamna Azimioară şi copiii erau în vacanţă, la Sinaia. Nu-l aştepta nimeni. Preconiza o seară de delicii personale, orientată pe coordonate constante: duşul, frigiderul şi biliardul…

Mişcarea fu fulgerătoare, de aceea nu sesiză decât târziu silueta desprinsă din umbră care îl izbi o dată, poate de două ori. Se rostogoli moale pe caldarâmul cald.

Un automobil mic, cu farurile stinse, venea încet de după colţ.

Se trezi în întuneric. Vru să se mişte, dar durerea de cap violentă, atât de violentă, încât încercă o senzaţie acută de greaţă, îl imobiliza. Probabil de aceea nici nu-l legaseră. „S-ar zice că ştiu ceva meserie“, reflectă locotenentul şi întinse mâna cu prudenţă, pipăind în jur. Simţi ţesătura deasă, moale, a unui covor persan. În principiu deci, se afla acasă la cineva, în locuinţa cuiva. Continuă investigaţiile, ridicând mâna la oarecare înălţime, întâlni un obiect rece cu forme curbe. „Marmoră? Bronz? Nu, mai degrabă ipsos“, îşi zise,

judecând după praful rămas pe degete şi suprafaţa granuloasă a obiectului. Mâna aluneca, căutând mereu. Descoperi o cavitate. Simţi sub degete orificiile unui disc. Le numără: zece. Se afla în garsoniera lui Dinu Oprea. Lângă el, trupul femeii de ghips care camufla în pântec aparatul telefonic… îşi retrase mâna la timp.

Un jet de lumină ţâşni din întuneric, orbindu-l. Durerea se zvârcoli prinzându-i ceafa într-o menghine. Gemu. O voce puternică, nefiresc de puternică, umplu încăperea.

— Bună seara, domnule locotenent.

Azimioară avu senzaţia că până şi pereţii vibrează, glasul ricoşând, dureros, pe frunte.

„De ce urlă? Numai de n-ar ţipa!“.

— Vă rog să scuzaţi procedeul brutal. Puneţi-l pe seama nerăbdării de a vă avea ca interlocutor şi vă veţi simţi mai bine.

În ciuda formulărilor, vocea era caldă, lipsită de orice inflexiuni ironice. Delectarea era, probabil, interioară, atingând valori care depăşeau satisfacţiile minore, obţinute cu mijloace ieftine.

Glasul, conchise Azimioară, după intensitatea constantă, era amplificat de un *haut-parleur*. Astfel, regia era mai spectaculoasă şi, în acelaşi timp, rezonanţele deformate erau greu de identificat. Un fapt era cert: vorbea un bărbat.

În cameră, plutea un parfum greu, dulceag, care i se păru că-l recunoaşte senzorial, fără a putea însă preciza persoana căreia îi aparţinea. Încercă să-şi amintească.

— Mă urmăriţi? se asigură necunoscutul.

— Îmi dau osteneala, răspunse Azimioară şi, după o pauză, adăugă: dacă ai mata amabilitatea, stinge te rog drăcia aia. Mă supără la ochi.

Spre surpriza locotenentului, lumina pieri topindu-se în întuneric.

— Sunt un om înţelegător, constată glasul. Aş vrea să pot afirma acelaşi lucru şi despre dumneavoastră.

— Cu plăcere… spuse Azimioară, care avea un anumit simţ al umorului.

Cineva, parcă o femeie, chicoti.

— Este o chestiune de detaliu…. Un amănunt mărunt care nu vă va ridica probleme de conştiinţă.

— Nu chiar atât de minor, reflectă Azimioară cu voce tare, dacă ar fi să mă iau după eforturile depuse pentru crearea unei ambianţe propice.

— Totul e relativ, domnule locotenent, iar esenţialul e o noţiune subiectivă. Dar, violăm un tărâm pe care alţii au menirea să-l defrişeze.

„Hm“, gândi Azimioară, „nu prea e stilul lui Oprea. Dar mai ştii…“

— Poate îmi spuneţi cu cine am onoarea…

— Deşi detest argoul, prietenii continuă să-mi zică Barosanul. Celălalt nume aflaţi-l dumneavoastră. Nu e greu. L-aţi pronunţat de câteva ori… Şi acum, vă rog să fiţi atent.

Conul de lumină se aprinse din nou, nemilos.

— Ce semnificaţie are şnurul de mătase de care maiorul Cristescu nu se desparte în ultima vreme?

— De ce nu-l întrebaţi pe el?

Scrâşni din dinţi, încercând să-şi stăpânească durerile.

— Vă întreb pe dumneavoastră.

— Habar n-am!

— Glumiţi. În calitate de colaborator apropiat al domniei sale, este imposibil să nu vă fi împărtăşit sensul şnurului.

— O fi omis.

— Îmi permit, continuă glasul, să vă atrag atenţia asupra situaţiei dumneavoastră, mai degrabă critică. Nu-mi plac ameninţările, dar ţin să-mi avertizez adversarii, încăpăţânarea poate avea consecinţe neplăcute.

— E trist, realiză Azimioară, dar ce pot să fac?

— Pentru ultima oară: care este semnificaţia şnurului de mătase?

Ceva în vocea necunoscutului îl făcu să deschidă ochii. Ţeava unui revolver era îndreptată spre el. Strigă:

— Nu trage!

— Vă ascult.

— Nu ştiu, propriu-zis…

— Mă faceţi să-mi pierd răbdarea, domnule Azimioară, zise nervos necunoscutul şi răsuci revolverul cu o mişcare expertă.

După perdeaua de lumină, locotenentul nu putea descifra chipul necunoscutului. Nici măcar silueta. Doar parfumul acela stăruia în reverberaţii insinuante, concret, aproape palpabil.

— Ei?

— Maiorul, începu locotenentul, verifică, mai bine zis încearcă să verifice o ipoteză.

— Despre ce este vorba?

— Dat fiind că pe gâtul lui Grigore Lupaşcu au fost găsite două urme, improviza Azimioară, în mod logic consideră că au existat două laţuri. De unde concluzia că au fost doi asasini.

— Pe cine vreţi să adormiţi cu povestea aceasta? Revolverul apăru din nou. Locotenentul ştia că nu va trage, altfel, măsurile de precauţie excesive ar fi fost ridicole. Necunoscutul vroia să creeze impresia falsă că-i va cruţa viaţa ca preţ al divulgării unor secrete profesionale. În realitate, dacă moartea lui Azimioară l-ar fi avantajat, atunci soarta acestuia ar fi fost pecetluită, indiferent dacă accepta să vorbească sau nu. Şi atunci, camuflajul acesta cumva teatral nu şi-ar mai fi avut rostul. Locotenentul accepta însă comedia, pentru că voia – câştigând timp – să-şi definească anumite impresii, deocamdată incerte. Spuse cu un aer neputincios:

— Totuşi, aşa stau lucrurile…

— Dacă varianta pe care mi-aţi servit-o ar corespunde cât de cât adevărului, maiorul Cristescu ar folosi în bizarele sale exerciţii două şnururi şi nu unul.

— Nu ştiu! Nu mi-a zis! N-am îndrăznit să-l întreb. Sunt totuşi subaltern… V-aş spune, credeţi-mă.

— Să zicem că vă cred. Şi apoi? Ce fac cu dumneavoastră?

— Uit tot ce s-a întâmplat, promise Azimioară.

— Sunteţi convins?

— Nu-i pot raporta că cineva m-a doborât ca pe un copil.

— Domnule locotenent, la urma urmei, nu eu risc. După cum aţi observat, mi-am luat toate măsurile ca să nu fiu recunoscut. În schimb, dumneavoastră puteţi avea destule necazuri… Se întâmplă zilnic atâtea accidente ale căror autori rămân neidentificaţi… Sugeraţi-i maiorului Cristescu – fireşte, în mod abil – să lase lucrurile aşa cum sunt.

Azimioară încercă să se ridice în capul oaselor, gest pe care celălalt îl interpretă, probabil, greşit, pentru că lumina se stinse imediat. Auzi detunătura şi simţi simultan aceeaşi durere sfâşietoare, insuportabilă, la cap.

Hohote de râs puternice, stridente, altele senzuale, din piept, un gângurit indecent pe care-l cunoştea, o senzaţie copleşitoare de galben… culoarea galben – de ce galben? — se pierdură departe în negură. Însoţeau un chip îmbrăţişat de şerpi groşi strălucitori, şerpi de aur, un chip neliniştit ca oglinda unei ape, chipul Ginei Lupaşcu.

— Şi? întrebă maiorul curios.

— M-am trezit azi-dimineaţă viu şi nevătămat, învelit cu grijă în patul meu. Dacă nu m-ar durea capul, aş zice că am visat. Pe masă, am găsit biletul acesta.

Şi Azimioară întinse o bucată de hârtie. Cu litere decupate din ziare, erau înşirate câteva cuvinte:

„Nu cred că e cazul să vă solicit discreţia. Altfel, data viitoare… nu mă mai joc!“

— N-am ce spune, comentă Cristescu, tipul e reverenţios.

Locotenentul se strâmbă imperceptibil şi-şi pipăi ceafa. Maiorul îl privi cu compasiune:

— Îmi închipui că te doare. Lovitura e eficace şi, după cât se vede, a fost aplicată de o mână expertă.

— Aceeaşi lovitură pe care a suferit-e Gina Lupaşcu în noaptea în care i-a fost sustras testamentul.

— Aparent, constată maiorul, ar fi un nonsens. Spui că aseară ai recunoscut mirosul şi parfumul ei.

— Categoric. Parfumul acela greu, destul de rar. M-a obsedat tot timpul. Nu ştiam de unde să-l iau. Doar după ce m-au lovit a doua oară…

— Spui „m-au lovit“. Eşti convins că erau mai multe persoane?

Locotenentul făcu ochii mari.

— I-am auzit râsul… L-aş recunoaşte şi peste zece ani, având de ales între alte o mie de râsete. De altfel, aşa am şi identificat parfumul, prin corelaţie.

— În cazul acesta, nu ţi se pare că doamna Lupaşcu a comis o imprudenţă gratuită, lăsându-se pradă unui acces de ilaritate?

— Probabil, şi-a imaginat – opina Azimioară – că mi-am pierdut cunoştinţa.

— Bun. Atunci, cine a lovit-o pe Gina?

— M-am gândit şi la ipoteza aceasta. E posibil ca, pur şi simplu, să nu fi fost lovită, acuzând dureri inexistente, imposibil de controlat şi spărgând singură scrinul, ori să fi acceptat să fie lovită pentru tentă de autenticitate.

— Te contrazici. Nimeni nu acceptă un astfel de tratament, când consecinţele pot fi jucate atât de simplu.

— Vă amintiţi că am fost amândoi surprinşi a doua zi dimineaţa văzând-o plecând în oraş? Personal, vă mărturisesc că abia m-am târât până la Minister…

— Te cred, zâmbi Cristescu.

— Un lucru e cert. Faptele s-au petrecut în garsoniera rugbistului. Aiureala aia cu telefonul ascuns în femeia de ghips este unică.

Maiorul bătu cu degetele în masă.

— Ai dreptate. Totuşi, mi-e teamă. E oleacă prea simplu. Femeia de ghips, râsul… Corelaţiile, deşi logice, mi se par artificiale, sugerate cu abilitate. S-ar putea însă să mă înşel. M-am obişnuit să am de-a face cu un adversar inteligent şi, de aceea, greşelile lui mă pun pe gânduri. Dar, spune-mi,

discuţia cu necunoscutul nu ţi-a oferit nici un indiciu? Amplificatorul neutraliza într-adevăr timbrul vocii, rezonanţele speciale, dar formularea, stilul, poate anumiţi termeni, în sfârşit, nimic nu ţi-a atras atenţia?

— Nimic, răspunse abătut locotenentul. Vocea ar putea aparţine oricăruia dintre cei suspectaţi, excluzând, desigur, femeile, deoarece, nu încape îndoială, vorbea un bărbat. Ce-i drept, dacă ar fi să mă ghidez după forma, aş zice intelectuală, a stilului, nu-l văd pe Oprea, căruia argoul i-a intrat în sânge, capabil de astfel de performanţe.

— Iată ceva curios! Faptele se petrec în casa lui Dinu Oprea, dar protagonistul e altcineva, iar acest altcineva e asistat totuşi de Gina Lupaşcu.

— Trebuie să conchidem că, în orice caz, femeia aceasta e amestecată în cele două crime, având drept complice un bărbat – Oprea sau oricare altul.

— Aş zice că nu ţi-e prea simpatică Gina, surâse Cristescu.

— Poate că aşa e, aprobă Azimioară cu ochii în jos, dar vă asigur că fac abstracţie de eventualele mele resentimente.

— Sunt convins… Am glumit. Să lăsăm copilăriile. Ştii ce mi se pare straniu în aventura dumitale de azi-noapte? Agresorul a renunţat prea uşor la ţinta lui. Atâta tevatură, nu lipsită de riscuri, pentru un fleac, în fond – semnificaţia şnurului de mătase, ca să folosesc cuvintele lui.

— Fleac care poate rezolva totuşi modul în care s-a operat crima.

— Fără discuţie, dar, ca să ajungi la concluzia aceasta, nu e nevoie să ataci noaptea, în plin Bucureşti, un ofiţer de miliţie. Mobilul căutărilor mele sărea în ochi. Mă înţelegi? Nu avea nevoie de o confirmare. Ca dovadă, nici n-a insistat foarte mult să smulgă de la dumneata adevărul. S-a mulţumit cu câteva ameninţări la care a adăugat, pentru culoare, puţin întuneric şi, foarte probabil, un pistol cu capse.

— Totuşi…

— Mai mult, sunt convins că, dacă printr-un mijloc oarecare, ai fi fost atras în garsoniera lui Oprea, fără riscul de a identifica persoana, ai fi fost scutit şi de violenţe.

Azimioară făcu ochii mari.

— Atunci?…

— Ştiu, te întrebi ce sens a avut toată povestea. Cred că este vorba de o înscenare. O înscenare care îi viza pe Oprea şi pe doamna Lupaşcu.

— Bine, dar i-am auzit râsul…

Cristescu luă *coupe-papier-ul* de pe masă şi-şi lipi lama rece de frunte.

— Un râs poate fi lesne imprimat pe o bandă de magnetofon şi folosit la momentul oportun. Despre parfum, ce să-ţi mai explic! Adaugă la toate acestea bezna, reflectorul, capul care-ţi vâjâia şi regia e completă. Făcu o mică pauză, apoi şopti: Barosanul!

Capitolul XIX

PE URMELE BAROSANULUI

Artemiza Iacob îl recunoscu pe Cristescu imediat, dar nu manifestă nici o surpriză. În antreul strâmt mirosind a cauciuc ars – exista, probabil, dosită prin vreun sertar o colecţie de şoşoni şi galoşi vechi – îi spuse repede, în şoaptă:

— Aşteptaţi-mă cinci minute în odaia Ralucăi. E la mine un cârd de cucoane, de care voi scăpa îndată.

Maiorul se uită prin încăperea ca o chilioară. Atinse cu oarecare emoţie ursul mare de pluş galben, aşezat pe catifeaua divanului. Pe biroul mic, regăsi chipul Ralucăi, de astă dată într-o rochie albă, scurtă, alergând cu o rachetă de tenis în mână. Alături, un coş cu câteva orhidee emanând un parfum suav, delicat. Odaia, în ciuda florilor proaspete şi a papucilor de casă aşezaţi lângă pat, avea un aer aparte, închis, o neclintire de muzeu.

De alături, se auziră voci care-şi luau rămas bun. O uşă trântită şi Artemiza Iacob apăru în prag.

— Să trecem dincolo, domnule maior.

— Putem rămâne aici…

— Nu, preciza bătrâna. Mai bine dincolo. Aici mi-e greu.

În sufragerie, începu să adune câteva ceşcuţe murdare de cafea şi le înghesui pe o tavă cu margine lată, împingând-o într-un colţ al mesei.

— Ne-am întors ceştile, că veni şi madam' Greceanu, soţia fostului ministru plenipotenţiar la Tokio. Ştie să zică în cafea.

— Ce v-a spus? întrebă Cristescu, simulând interesul.

— Ei, dumneavoastră nu credeţi în năzdrăvăniile noastre. Dar aş vrea să vă văd mai încolo, când oţi avea anii mei… numai că atunci n-am să mai fiu…

Maiorul nimerise bine. Artemiza Iacob părea lucidă şi dispusă să accepte fenomene mai terestre. O bătrână în doliu, nemângâiată, plină de superstiţii, dar cu care oricum se putea discuta.

— N-o să mă credeţi, spuse alegându-şi dintr-o cutie o ţigară subţire, cafenie, de care Cristescu nu mai văzuse. Dar cum a întors ceaşca, şi-a zis în gând: „Mă prind cu dumneata, madam Iacob, că până diseară ai o veste care te interesează. Uite aici, la toartă, craiul de ghindă cu cartea în mână. Eu zic că nici nu plecăm bine şi pică persoana…"

— Acum, aţi venit dumneavoastră… S-a întâmplat ceva? întrebă ea bănuitoare.

— Aseară a fost asasinat fiul dumneavoastră vitreg, Ioan Iacob.

Bătrâna închise ochii şi-şi dus mâinile încrucişate la piept, şoptind:

— Există o justiţie imanentă. Am crezut totdeauna cu tărie…

— Vă vizita des în ultima vreme?

— Niciodată de la moartea Ralucăi. Ultima oară l-am văzut atunci, la incinerare. Cine? Cine l-a omorât? întrebă ea şuierător, apropiindu-se de Cristescu.

— Nu ştim.

— A, zise decepţionată Artemiza Iacob. Credeam… credeam că aţi aflat ceva…

— Faceţi vreo corelaţie între asasinul fiicei dumneavoastră şi cel al fratelui său?

— Poate…

— Ultima dată, îl învinuiaţi de moartea ei.

— Să ne înţelegem, domnule maior. Am afirmat şi continui să susţin că Ioan a fost vinovat, sau în orice caz printre culpabili. El a împins-o conştient pe drumul care a dus-o la sfârşitul ei tragic. Şi mai sunt convinsă că el ştia multe despre moartea ei. Iată vestea pe care o aşteptam, spuse cu un ton de imperceptibil reproş.

— Îmi pare rău că v-am deranjat, dar sunteţi singura lui rudă în viaţă şi trebuia să vă informez.

Artemiza Iacob râse:

— Te pomeneşti că eu trebuie să mă ocup de înmormântare şi să îngrijesc de cele creştineşti. Ei, nu, că asta ar pune vârf la toate… Nici pomeneală de aşa ceva, domnule maior. A fost un bandit şi a murit ca un bandit. Groapa comunală e prea bună pentru el.

— Nu vă impacientaţi. Are cine să se ocupe de formalităţi.

— Aşa-i, zise batjocoritoare. Uitai că era Casanova mahalalelor. Trebuie să fie pe undeva vreo crăiasă care-i moşteneşte trenţele. Să-i facă şi coliva!

Fără să vrea, Cristescu se gândi la Ana Dragoman. Ura, de aceeaşi factură, cu forme de manifestări asemănătoare, dar numai cu alt obiect, apropia cele două femei.

Bătrâna se ridică, căută în bufetarul înalt, afumat, sumbru ca un sarcofag, şi se întoarse cu două pahare şi o sticlă, neagră, fără etichetă.

— Oricum, azi a fost o zi mare. Să bem în cinstea evenimentului!

Umplu paharele.

Cristescu refuză pretextând o indispoziţie care oscila între ficat şi rinichi.

— Păcat! regretă bătrâna, fără să insiste de altfel prea mult. E vin de mure făcut de mâna mea. Nu găseşti aşa ceva în oraş.

Bău singură sugându-şi buzele cu nesaţ.

— Ei, da, aşa zi mai zic şi eu.

Maiorul realiză o clipă situaţia – încăperea lugubră, bătrâna neagră cu părul şi ochii de opacitatea cărbunelui,

închinând bucuroasă de moarte – şi se înfiora.

— Da, da, prima zi bună de când s-a prăpădit Raluca. Aşa veşti… Numai că n-a văzut totul în ceaşcă… E drept, Greceanca nu dă niciodată pe ce a fost.

— Aţi mai avut şi altă… Cristescu îşi căută cuvintele. Vreau să spun altă bucurie?

— Mare bucurie, domnule maior. De dimineaţă a trecut pe aici cineva care şi-a amintit de fiică-mea.

— Cine?

— Un fost profesor de al Ralucăi. Ţinea mult la ea. Sorbi din pahar. Ce om delicat! El a adus orhideele din odaia Ralucăi. Îmi pare râu că nu l-am cunoscut mai demult.

— Cu ce prilej v-a vizitat?

— A vrut să vadă însemnările fetei, lucrările ei. Sute şi sute de pagini. Abia i-au încăput în servietă. Nimeni n-a întrebat până acum de notiţele Ralucăi.

— În ce scop vi le-a cerut?

— Păi, nu v-am spus că a fost profesorul Ralucăi? Vrea să le tipărească cu un cuvânt introductiv, semnat de el. I-am dat tot, chiar şi agendele. Zicea că are nevoie pentru o eventuală biografie. Zic: „Ia-le, domnule profesor, şi să-ţi dea Dumnezeu sănătate. Ne faci o bucurie mare, mie şi Ralucăi, acolo unde e“. A rămas ca să-mi dea telefon când o fi pentru încasarea drepturilor băneşti. Parcă pe mine mă interesează banii de pe urma fetei? Nici cocioaba asta n-am cui s-o las. Aşa am fost noi, un neam blestemat, domnule maior. Am avut belşug, case mari, acareturi, dar n-am avut noroc la oameni. Care ţi-a fost mai drag, l-a strâns Dumnezeu. Dar măcar atât să se aleagă şi de Raluca. Un nume pe o copertă de carte, rosti ea şi în ochi îi jucau lacrimile.

— Mă bucur sincer pentru dumneavoastră. Cum îl cheamă pe profesor? Probabil, un savant cunoscut…

— Aşa cred şi eu. Prea mult nu ştiu, că în anii ăştia n-am mai deschis o gazetă, n-am citit o carte. Trăiesc ca un liliac. Îl cheamă Valeriu Diaconescu.

— Cred că-l cunosc, improviza maiorul, încercând să stoarcă amănunte de la bătrână, fără să-i atragă atenţia. Un bărbat de vreo cincizeci de ani, de statură potrivită?…

— Aşa, aş! Poartă ochelari fumurii şi umblă elegant la patru ace, dar distins, nu ca deşucheaţii ăştia de-i vezi prin târg cu centura sub buric şi pantaloni largi. Pe el, puzderie de bijuterii. Vă spun sincer, mie nu mi-a prea plăcut la viaţa mea bărbatul cu giuvaieruri, dar, mă rog, fiecare cu ale lui. Încolo, cumsecade, manierat. Are doctoratul la Sorbona.

— V-a lăsat vreo adresă, vreun număr de telefon unde să-l puteţi găsi?

— La ce bun? Dacă o fi ceva, îl găsesc la Universitate în fiecare dimineaţă. Acuma, îl concedie brusc, mă doare capul.

Conducându-l, bătrâna bolborosea: Ce zi! Ce zi… Trebuie să-i spun şi Ralucăi. Închise uşa după Cristescu, fără să-i mai răspundă la salut.

* * *

Plecând de la Artemiza Iacob, maiorul stătu o clipă în cumpănă. Seara splendidă cu reverberaţii violete îl decise să facă câţiva paşi pe jos. Îi plăcea Cotroceniul. Vilele scunde protejate de garduri joase, brazii brumaţi cu crengi lungi despicând în franjuri lumina din faţa ferestrelor, ici-colo, câte o lampă trădând prin ţesătura perdelelor intimitatea unei odăi dădeau cartierului un aer de linişte patriarhală, ceva din idilicul şi strălucirea unui abţibild citadin enorm.

Mergea pe aleea prejmuită de castani îmbrăţişaţi înalt în bolte de frunziş, evitând inconştient crăpăturile trotuarului ca nişte cicatrici şi peste care nu călca, adaptându-se cu paşi inegali.

Încerca să-şi limpezească gândurile. Vizita la Artemiza Iacob atesta prezenţa unui personaj nou, sugerat cu o seară

înainte de Amalia Dragoman: Barosanul. Un personaj nou, sau poate unul vechi, dar într-o ipostază diferită, alta decât cea cotidiană. Cristescu încerca să găsească argumente care să pledeze în acest sens.

„Orice etate între patruzeci şi şaizeci de ani“, opinase Amalia Dragoman, iar Artemiza Iacob înclinase pentru media acestor limite, fixându-se la „circa cincizeci de ani“. Considerând juste aceste aprecieri, cercul suspecţilor s-ar fi redus, în principiu, la Matei şi Androne Negoianu. Ideea unui travesti – se gândea la Dinu Oprea – o respingea ca puţin probabilă, deoarece, chiar uzând de un machiaj şi de o tehnică superioară de aplicare, acesta nu poate păcăli decât o privire superficială, pentru durată scurtă şi în condiţii de luminozitate slabă. Ori, Barosanul face vizite dimineaţa (e drept, în locuinţa întunecoasă a doamnei Artemiza), intră în plină zi la Capşa, e întâlnit seara în garsoniera lui Ioan Iacob folosind ca unică măsură de precauţie o pereche de ochelari fumurii.

Rugbistul, la douăzeci şi cinci sau douăzeci şi şase de ani, pentru a lua semnalmentele unui om în plină maturitate, ar fi ridicat probleme de machiaj, chiar şi pe scenă, unde anumite convenţionalisme scuză ridurile sugerate cu creion dermatograf, ori eventuala cuperoză vopsită cu fond de ten roşu. Este exclus să te plimbi astfel grimat fără să atragi atenţia. Dacă ochii obosiţi ai Artemizei Iacob s-ar fi putut înşela, cei ai Amaliei Dragoman ar fi sesizat trucul de îndată.

Mai verosimil i se părea ca cel care se substituia să fie de aceeaşi vârstă cu cel substituit. În aceste condiţii, un travesti realizat cu câteva elemente simple – ochelari, mustaţă, o anumită haină etc. – putea fi eficace. Plecând tot de la factorul vârstă, putea fi luat în discuţie şi Matei. Dar aici intervenea alt inconvenient. Artemiza Iacob îl cunoştea pe fostul logodnic al fiicei sale. Desigur, trecuseră nişte ani, Matei îşi ascunsese ochii, folosise, hai să zicem, o perucă, dar era oare suficient pentru a o induce în eroare pe

bătrână? Se spune că mai bine îţi aminteşti de un duşman decât de un prieten. Ziaristul ar fi riscat cu toată fizionomia lui măsluită să-şi trădeze glasul, anumite inflexiuni particulare, inconştiente şi imposibil de disimulat, mai ales când întreţii o conversaţie care nu se reduce la câteva monosilabe.

Dar – Cristescu se opri strivind sub călcâi o frunză – la ce se expunea Matei, la urma urmelor, dacă ar fi fost recunoscut de doamna Iacob? În cel mai rău caz, la câteva invective şuierate şi un deget întins indicându-i ieşirea din apartament. Destul de puţin pentru un scop care merită. Deocamdată însă, maiorul înlătură problema-scop, respectând o înlănţuire metodică de idei, Androne Negoianu. Ei da, se părea că toate indiciile culese converg spre construirea individualităţii acestuia. Caracteristicile marcante ale personalităţii lui fuseseră remarcate de ambele femei. Eleganţa clasică, pedantă, abuzul de bijuterii, dar mai ales limbajul plin de franţuzisme.

Maiorul surâse. O femeie scundă, plinuţă, învârtind o umbrelă roşie cu carouri mari albe, interpretă greşit zâmbetul şi se opri echivoc la câţiva paşi. Dinţii sclipiră – un segment alb între buzele roşii, fardate abundent. Cristescu luă aerul unui om surprins şi, salutând inconştient, trecu mai departe. Îi venea să râdă…

Asasinul îl subaprecia în aşa măsură, încât îşi imagina că era suficient să sugereze brutal câteva amănunte, pentru ca varianta Androne Negoianu egal Barosanul să fie acceptată ca atare. Nu, hotărât, nu puteau sta alături ingeniozitatea şi demonstraţiile de abilitate ale Barosanului cu accesele de imprudenţă ale prezumtivului Negoianu – criminal, care se grăbeşte să-şi trădeze cu ostentaţie tipologia pe unde trece. Oricum, Barosanul îi trăgea o cacealma de toată frumuseţea bătrânului estet.

Dar dacă Negoianu – aici gândurile începură să se învălmăşească – intuindu-i raţionamentul, i-l sugera cu

perversitate? Însemna că, pentru moment, nici varianta Negoianu nu trebuia abandonată.

Traversă podul Elefterie şi intră pe chei. Dâmboviţa îşi etala apa groasă, galbenă, vierme lichid târându-şi miasmele pe sub asfaltul oraşului. Un gând năstruşnic, trecător, i-o aduse în faţa ochilor pe Ana Dogaru. Ipoteza era ridicolă, ilară şi totuşi… Îşi aminti de noaptea asasinării lui Grigore Lupaşcu. Atunci, privind chipul colţuros, lipsit de farmec, trupul – un sac de oase pe care hainele cădeau ca o masă amorfă, nestingherită de forme şi rotunjimi – îşi spusese că doar conciul sur, ascuns pe ceafă, cu şuviţe rebele, avertiza asupra sexului bătrânei. Da, Ana Dogaru cu fizionomia ei atrofiată, cu glasul acela gros, strident, putea să se travestească uşor într-un bărbat. Evident, o astfel de performanţă presupunea nervi de oţel, aptitudini de simulare şi disimulare ieşite din comun, o măiestrie în faţa căreia să-ţi scoţi pălăria. Cristescu recapitula ieşirile bătrânei, demonstraţiile de mahalagism, umorul incontestabil, dar nu mai puţin trivial, reacţiile primare, nestăpânite şi îşi zise că ipoteza era puţin plauzibilă. O vedea capabilă de crimă în dragostea pătimaşă pentru Matei. Dar jocul Barosanului implica nuanţe, anticipa şi sugera raţionamente, dispunând de o gamă inepuizabilă de procedee. Ori, obligată la astfel de rafinamente, o Ana Dogaru ar fi eşuat lamentabil.

Din nefericire, indicaţiile oferite de Amalia Dragoman şi Artemiza Iacob în privinţa Barosanului erau singurele de care dispunea. Fusese văzut la Capşa, dar nimic nu dovedea frecventarea sistematică a localului, iar Cristescu ştia că nu poate spera într-o asemenea eventualitate.

Frecventarea zilnică a unui restaurant îl transformă sub un anumit aspect într-un al doilea domiciliu, unde cel căutat e mai lesne de găsit decât acasă. Barosanul n-ar fi riscat o astfel de imprudenţă, totuşi un sondaj printre ospătarii de la Capşa constituia, pentru moment, unica pistă.

Mai exista o problemă. Scopul vizitei Barosanului la Artemiza Iacob. Se convingea încă o dată că are de a face cu un adversar inteligent. Barosanul intuise cu precizie coarda la care bătrâna mai vibra şi o fermecase cu fluturarea unor iluzii de posteritate care a priveau pe fiică-sa. Astfel, bucurând şi un suflet – Artemiza Iacob vărsa lacrimi de recunoştinţă – plecase cu servieta căptuşită de hârtiile Ralucăi. Maiorul nu se îndoia că lucrările fetei reprezentau pentru Barosan doar simplă maculatură. Avea convingerea că acestea constituiau doar un pretext pentru a pune mâna pe însemnările de ordin intim – agende, scrisori sau, eventual, un jurnal. Ce puteau conţine însemnările, pentru a-i fi suscitat interesul? Interesul tardiv, ţinând cont de faptul că Raluca Iacob murise de aproape şapte ani. Probabil că în notele fetei se strecurase ceva care ar fi deschis unei anchete perspective de care Barosanul nu era străin. „Ceva“ care ar putea duce la el. O anchetă fusese efectuată şi atunci, la moartea Ralucăi. Studiind vechiul dosar, maiorul îşi amintea de un proces-verbal privind cercetarea locuinţei victimei. Chiar la o verificare atentă, atunci când e vorba de sute de pagini, o însemnare măruntă, rătăcită pe un colţ de pagină, un nume sau un număr de telefon pot fi omise. Barosanului îi era teamă de acest „ceva“ pe care îl ştia sau doar îl bănuia prezent printre hârtii. Dar de ce se temea în prezent, iar atunci nu-i fusese frică? Deoarece, într-o privinţă, Artemiza Iacob fusese categorică: persoana n-o mai vizitase niciodată. Şi – Cristescu se simţi copleşit de întrebări – ce relaţii existaseră între Barosan şi Raluca? Complicitate? Şantaj? Dragoste? Poate că, într-adevăr, sinuciderea Ralucăi camufla o crimă, anticipând peste ani alte două. Ar însemna ca între moartea profesorului, a Ralucăi Iacob şi a fratelui său să existe o legătură cauzală, ceea ce presupunea, în principiu, un autor comun.

Cristescu oftă. Privi fotografiile expuse în faţa Teatrului Bulandra pentru spectacolul „Opera de cinci parale“. Se

miră stupid de picioarele groase ale uneia dintre protagoniste şi se depărta silabisind mecanic, obsedant:

„O-pe-ra de cinci pa-ra-le, o-pe-ra de cinci pa-ra-le…“

* * *

Pe la şase seara, locotenentul Azimioară intră la cofetăria Capşa şi ocupă o masă mai în spate, chiar lângă draperia de pluş roşu care o desparte de restaurant.

Lume multă, amestecată. Un grup de actori frizând cu dicţie impecabilă degajare şi importanţă, câteva tinere nepieptănate afişând o neglijenţă studiată, ostentativă şi fumând ţigări americane cu riscul sacrificării iaurtului de seară; o mămică tânără şi elegantă – ţinta unor ocheade insistente din partea grupului artistic – disecând un „*choux â la creme*“ pe care puştiul îl aştepta cu gura deschisă.

La masa lungă de sub oglindă, câţiva „fostuleşti“, după expresia unui ospătar, arborau papioane la gulere imperceptibil îngălbenite, frizuri anemice bine periate şi lipite de cap, ici-colo câte un inel cu pecete, plimbat succesiv de câteva generaţii la Capşa.

Locotenentul le scrută fizionomiile cu nădejdea vagă de a-l descoperi pe Barosan. Dar nici unul dintre chipurile acelea supte, ori rubiconde, pe care o anume expresie blazată le reducea la un numitor comun, nu putea fi el.

Comandă o cafea cu rom, urmărind distrat intrarea în cofetărie.

La masa tinerelor luă loc un bărbat între două vârste. Ciocul cărunt însoţind nişte sprâncene subţiri orientate oblic îl făceau să semene cu un satir. Privirea era directă, neruşinată, când poposea pe trupul celor două fete. Vorbea încet, abia mişcând buzele senzuale, bine desenate.

Ospătarul aduse cafeaua lui Azimioară, servind-o plin de stil, nu înainte de a şterge cu automatism profesional marmora măsuţei rotunde.

— Ascultă… începu locotenentul.

Ospătarul se îndoi curtenitor, lăsând să se întrevadă un zâmbet lung, ca un fermoar.

— Aţi dorit ceva?

— Trebuia să mă întâlnesc cu un amic şi văd că întârzie. Un bărbat elegant cu ochelari fumurii. Poate îl ştii…

Ospătarul îşi desfăcu larg braţele a neputinţă.

— Sunt nou în unitate şi nu prea cunosc clienţii. Să vi-l trimit pe nea Costică. Mai mult ca sigur vă poate servi.

După câteva minute, nea Costică – păr alb, spate gârbovit şi solemn ca un diplomat ieşit la pensie – făcea confidenţe:

— Da, domnule. Lucrez aici de peste cincizeci de ani. L-am prins încă pe bunicul Capşa, ţiganul trimis la Paris de boier Ghica să se specializeze în preparate de cofetărie. L-am servit pe Nababul, pe conu’ Ion Iancovescu… Ce mai râdeam cu *Mademoiselle* Juliette de la casă. În fiecare seară o întreba: „Tot domnişoară, tot domnişoară?“.

— Amicul meu, sugeră locotenentul, e mai tânăr. N-o să vă pun prea mult memoria la încercare.

Dar exact în clipa aceea îşi spuse că la bătrâni fenomenul e, de fapt, invers. Îşi amintesc cu uşurinţă evenimentele consumate în trecutul îndepărtat, în timp ce întâmplările recente le scapă ca unui burete îmbuibat, incapabil să mai reţină apa.

Nea Costică aştepta cu o răbdare condescendentă.

— Văd că întârzie al naibii şi aveam ceva urgent să-i comunic. Poate l-aţi remarcat. E un bărbat de vreo cincizeci de nai.

Şi Azimioară repetă semnalmentele Barosanului.

— Clientul nostru?

— Da… rosti nesigur locotenentul.

— Atunci, nu-i ăla, răspunse unui gând nea Costică.

— Poate că da…

Bătrânul ospătar începu să râdă încetişor.

— Nu vă supăraţi, dar dumneavoastră sunteţi de la miliţie. Căutaţi pe cineva…

Azimioară făcu ochii mari.

— Ei, asta-i acum!

— Zău, nu vă supăraţi. Dar aşa-i meseria noastră. He, he, he, câte n-am văzut eu pe aici! clipi el şmecher. În urmă cu treizeci de ani ţi-i spuneam pe degete: ăsta-i de la siguranţă, ăla-i samsar, alălalt, escroc, ăstălalt, negustor din provincie. Acum am îmbătrânit, dar ochiul mi-a rămas sprinten.

— Pomeneaţi parcă de cineva adineauri.

— Da, e unul aşa cum spuneaţi dumneavoastră. A fost pe aici de două ori. Nu l-aş fi băgat în seamă, dar avea un iz de altădată, cu hainele alea care se purtau înainte de război şi plin de bijuterii. Credeam c-o să se aşeze acolo, şi arătă masa „fostuleştilor“, însă a ocupat o masă aici, lângă fereastră. Apoi, zise în şoaptă, confidenţial: se cunoaşte cu domnul Stamate, ăsta din spate, care face socoteala. N-au stat împreună, dar s-au salutat.

Ospătarul se referea la bărbatul cu chip de satir pe care locotenentul îl remarcase.

— E client vechi!

— Cu ce se ocupă? întrebă Azimioară achitându-şi cafeaua.

— Dacă te-ai lua după importanţa pe care şi-o dă, ai zice că-i artist. Dar nu-i! Cred că-i inginer: conversaţie aridă, terminologie tehnică, automulţumire…

Stamate părăsi localul urmat de locotenent.

* * *

Azimioară mergea în spatele lui Stamate, încercând oarecari nelinişti. Venise singur la Capşa, fără maşina miliţiei, şi-i era teamă de eventualitatea ca Stamate, dispunând de un turism, să-i scape.

Nu-şi punea nici o nădejde în apariţia oportună a vreunui getax. Era un fapt constatat, renghi al întâmplării, că,

atunci când eşti grăbit, acestea dispar pur şi simplu pe o rază de mai mulţi kilometri.

Urmărea silueta subţire, zicându-şi că treaba ar fi fost mai lesnicioasă răsturnând situaţiile.

Printr-un fenomen telepatic tangent, cineva, la câţiva zeci de metri în spate, calcula că nu riscă, datorită staturii masive a locotenentului, detaşându-se în mulţime, să-l piardă din ochi.

Stamate, dezminţind temerile lui Azimioară, o tăie pe Aristide Briand şi, ajungând în Bulevardul Magheru, aşteptă câteva minute în staţie troleibuzul 82. Individul i se păru deosebit de degajat. Se aşeză pe un scaun liber în faţă şi rămase cu ochii pe geam, nedând vreo atenţie celor din jur. Nu era nici o femeie…

Coborî după Statuia Aviatorilor şi se înfundă în labirintul de străduţe pustii. Mergeau în şir indian. Pentru un ochi străin, trei oameni cu destine diferite ducându-şi paşii obosiţi spre casă…

Stamate urcă cele câteva trepte ale unui bloc de pe strada Popa Savu. Deschise uşa de la intrare şi dispăru pe scara luminată difuz.

Azimioară se strecură pe urmele lui, sprijinindu-se prudent de balustrada de lemn. Inginerul se opri la etajul trei şi intră într-unul dintre apartamente.

După câteva clipe, locotenentul descifra cartea de vizită prinsă în caseta soneriei: „Dan Stamate – inginer“. Apăsă pe buton şi se ivi un cap surprins de femeie. Izbea expresia acră a feţei, unsă conştiincios cu cremă de noapte.

— Pe cine căutaţi?

— Domnul inginer Stamate…

Femeia ezită câteva clipe, apoi strigă peste umăr:

— Dane, te caută cineva!

Inginerul apăru în cămaşă, surprins şi el. Azimioară se legitimă şi fu introdus înăuntru.

Cel de-al treilea, umbra locotenentului, urca treptele.

— Lasă-ne o clipă singuri, Mimi.

— Cine-i? şuieră femeia.

— Îndată, îndată! se eschivă inginerul şi trase glasvandul care despărţea cele două încăperi.

Stamate îl invită să ia loc. În cealaltă cameră, lumina se stinse. Azimioară ar fi pariat pe orice că femeia ascultă cu urechea lipită de sticla opacă, camuflată în întuneric. Îşi roti ochii instinctiv prin odaia mobilată modest.

— În ce chestiune… începu inginerul.

Neliniştea îi anihila aerul straniu care izbea la prima vedere.

— Aţi fost astă-seara la Capşa…

— Da, confirmă în şoaptă Stamate şi privi spre glasvand.

Prin reacţie reflexă, Azimioară coborî vocea. Se simţea spontan solidar cu bărbatul din faţa lui împotriva femeii cu faţa unsă.

— În urmă cu câteva săptămâni, tot la Capşa, v-aţi salutat cu un bărbat între două vârste. Un bărbat cu ochelari fumurii…

Stamate îşi încruntă fruntea.

— …elegant îmbrăcat, poartă bijuterii, continuă să enumere locotenentul, urmărind atent reacţiile celuilalt.

— Nu-mi amintesc de incidentul pe care mi-l relataţi. Cred totuşi că ştiu la cine vă referiţi. În sfârşit, s-ar putea să mă înşel, dar semnalmentele corespund. Este un vecin. Valeriu Diaconescu.

— Stă aici în bloc?

— Da, la etajul unu. Are un apartament mic.

— Ştiţi cumva cu ce se ocupă?

— N-aş putea să vă spun. În privinţa asta, nevastă-mea e, categoric, mai informată.

O chemă cu un zâmbet sarcastic:

— Poţi să intri, Mimi!

Doamna Stamate, pusă în temă, confirmă supoziţia inginerului desfăşurând cu o competenţă volubilă şi precipitată o grămadă de amănunte. Bărbatu-său o urmărea amuzat.

— Stă de câţiva ani la noi în bloc. E un om politicos – nu pot să spun – dar e închis. Nimeni n-a intrat la el în casă. Nu vine niciodată la şedinţele de bloc, spuse femeia părând că faptul o afectează în mod deosebit. Ştiţi, anul trecut am băgat gaze. Au fost o grămadă de discuţii în legătură cu suma revenită fiecărui locatar…

— Dezbateri furtunoase, sublinie inginerul.

— …L-am oprit pe sală şi i-am atras atenţia că e o chestiune de interes obştesc. Nici nu m-a lăsat să termin. Mi-a zis că, în funcţie de hotărârea comitetului, va plăti suma stabilită.

Făcu o pauză semnificativă: „Ce zici de asta?“

— Cu ce se ocupă?

Doamna Stamate îşi privi soţul.

— Cartea de imobil e la madam Popovici. Crezi că-i prea târziu…

— Las’ că ştii tu şi fără carte, preciza Stamate.

— Dacă mi-amintesc bine, e funcţionar. Parcă aşa se scrie.

— Ai văzut?! zise triumfător inginerul.

— Ştiţi cine îl vizitează? se interesă locotenentul, stăpânindu-şi surâsul şi încercând să evite o scenă de familie.

— Nimeni. Categoric nimeni şi niciodată.

Femeia tăie aerul cu palma, pentru a-şi completa afirmaţia.

— Aţi observat ceva ciudat în atitudinea lui? Sau poate vă amintiţi de vreun incident.

— N-aş putea să vă spun. Doar că lipseşte mult de acasă. Uneori, zile întregi. Dar, vorba aceea, e holtei, n-are cui da socoteală…

— La ce apartament spuneaţi că stă?

În aceeaşi clipă, un bubuit zgudui casa din temelii. Lampa se clătină ciocnindu-şi ţurţurii de cristal ca la un cutremur.

Doamna Stamate scăpă un ţipăt. Azimioară alergă la fereastra deschisă. De dedesubt, urca un fum înecăcios. Nu

se vedea nimic. Coborî în fugă scara urmat de inginer şi nevastă-sa.

Vecinii alarmaţi, în panică, ieşiseră în pijamale pe palier. La etajul unu, uşa unuia dintre apartamente fusese smulsă din ţâţâni. Printre valuri de fum, se distingeau flăcările care mistuiau interiorul.

— Aici stă Diaconescu, spuse doamna Stamate. Azimioară ieşi. La capătul străzii, un Wartburg de culoare închisă dispărea în viteză.

Capitolul XX

O PARTIDĂ DE PESCUIT

Se aşezaseră lângă o salcie, la umbră. Soarele se strecura perfid, despicând crengile lungi care atingeau buza lacului.

Maiorul îşi plimba ochii de-a lungul malului. Era presărat de undiţe păzite de mogâldeţe nemişcate pe care depărtarea le uniformiza, creând iluzia optică a unui singur exemplar, mereu acelaşi, multiplicat la infinit.

Moş Vasile îşi dezbrăcă haina şi, împăturind-o cu grijă, o puse la rădăcina copacului. Cristescu, venit în bluză, se uită curios la pantalonii groşi, la cămaşa cu mâneci lungi, încheiată conştiincios, până la ultimul nasture sus, la gât, la pălăria neagră, decolorată.

Nu era prima oară când încerca să-şi explice acest obicei al oamenilor simpli, proveniţi mai ales din mediul rural, de a păstra îmbrăcămintea călduroasă chiar pe vreme caniculară. Probabil, o manifestare atavică a unui instinct de precauţie generat de împrejurări concrete: munca la câmp, departe de casă, în intervale lungi de timp, solicita un anume bagaj vestimentar permanent, de natură să facă faţă oricăror intemperii.

Vasile îşi rostuia uneltele de pescuit, rudimentare, cu o linişte chibzuită, gospodărească.

Cristescu, pescar ocazional, de preferinţă în concediu, dacă întâmplarea făcea să fie vreo apă prin apropiere – dar

fără s-o caute – încercă o jenă când bătrânul îşi desfăşură undiţa improvizată, un băţ de care atârna un fir alb de bumbac cu un ac de gămălie retezat şi îndoit ca un cioc la capăt. Sentimentul era cu atât mai tulburător, cu cât bătrânul, mare pescar, mergea în fiecare duminică să „dea la peşte“.

Parcă ghicindu-i gândul, Vasile se uită la cele două undiţe ale maiorului, lucioase, cu fir de nailon, şi, mângâindu-le, observă:

— Bune scule!

Dibui o râmă într-o cutie de conserve şi o fixă în cârlig. Apoi, aruncă guta. Aţa se scufundă în apă, lăsând să plutească un dop de plută. Bătrânul n-apucă să-şi aprindă o ţigară, că aceasta începu să dea semne de nelinişte, zgâlţâită parcă din adâncuri. Scoase un peşte mic cu aripioare roşietice.

— Roşioară, îl identifică Vasile şi-i dădu drumul într-o sacoşă de cârpă. Vezi dumneata, spuse cu tonul acela specific care-l avertiza pe maior că e pe cale să filosofeze plecând, ca de obicei, de la realităţi evidente şi imediate, v-aţi gândit vreodată ce animal cumsecade e peştele?

Cristescu trebui să-şi mărturisească că nu considerase niciodată peştele sub acest aspect. Bătrânul dădu din cap.

— Aşa-i că nu v-aţi gândit? Şi enumera aruncând iar undiţa cu îndemânare: de mâncare nu cere, tace chitic, rău nu face şi, vorba aceea, e pâinea săracului.

Maiorul aruncă, în sfârşit, guta undiţei în apă. Nu încerca „momeli“ pescăreşti, lăsându-se mai mult îmbătat de liniştea dimineţii cu rezonanţe rustice. Se simţea şi-i plăcea să se simtă „contemplativ“. Pescuitul fusese un pretext… Era duminică, avusese chef să respire alt aer, să mai stea de vorbă cu bătrânul. Acesta încerca un fel de pescuit la mână, înfăşurând o aţă lungă cu plumb şi nadă la capăt, şi aruncând-o apoi departe la zece-cincisprezece metri în larg. Cristescu sesiză mişcarea stângace, parcă ruptă din cot, cu care Vasile realiza „volta“.

— Ciupeşte, tovarăşu’ maior. Ce faceţi?

Atent la manevrele bătrânului, nu observase că pluta se mişca. Scoase peştele şi-l prinse în mână, încercând să-l imobilizeze.

— Crăpcean, zise sigur de el Vasile după o căutătură scurtă. Ăsta-i bun de saramură, şi-şi umezi buzele. Ia să văd ce ispravă făcui! chicoti bătrânul şi trase undiţa.

— Tot crăpcean, opina Cristescu.

— Aş! Seamănă, da’ nu-i crăpcean. E albitură. Aoleu, nenicule, dar lacom mai eşti! se miră scormonind după cârligul intrat adânc în carnea peştelui.

— Avem un concurent, înregistra Cristescu întins pe spate apariţia unui bărbat uscăţiv, cu ochelari cu lentile groase, care se instala la vreo zece metri, în dreapta lui Vasile.

— A, neamţul! Mă şi miram că n-a venit.

— Îl cunoşti? se interesă maiorul urmărind amuzat disciplina cu care individul îşi aranja uneltele, multe, practice, pliante şi strălucitoare, unora încercând în van să le ghicească destinaţia. Le scotea din etu-uri de diftină cafenie şi le aşeza, respectând anumite reguli, pe o pătură cadrilată.

— Îl ştiu din vedere. Vine aici de vreo doi ani. Dar e mut ca plătica, şi râse încântat de comparaţia oportună.

— De ce îi spui „neamţul“?

Bătrânul dădu din umeri:

— Nu ştiu, aşa-mi veni.

Între timp, alături de pătura cadrilată, apăru un scăunel pliant, un termos, o cutie de Nes, un pahar de aluminiu cu corpuri care se strâng, o mulinetă franţuzească stârnind invidia lui Cristescu, o undiţă de bambus de culoarea untului.

Vasile, atent la reacţia maiorului şi furându-l în acelaşi timp cu coada ochiului pe „neamţ“, spuse încet:

— Staţi, că încă n-a isprăvit. Mai scoate…

Într-adevăr, un parasol albastru cu tijă metalică ridică un cerc de umbră. Cu aceleaşi gesturi măsurate, necunoscutul scoase din buzunarele rucsacului câteva cutii metalice, dintre acelea în care se păstrează, de obicei, seringile.

— Acolo ţine momeala, explică mai departe Vasile. În una-s muşte, în alta, râme, în alta, carne de vacă şi Dumnezeu îl mai ştie…

În sfârşit, îşi deşertă buzunarele canadienei şi ale pantalonilor, aşezând ca pe nişte soldaţi de plumb ţigările, bricheta, un briceag cu lame multiple, un cuţit de vânătoare, o pereche de ochelari de soare, un cozoroc de plastic verde cu elastic, o sticlă cu un lichid neidentificabil, o cutie mare, argintie, de alimente, probabil.

Senzaţia de clown muzical era atât de pertinentă, încât pe maior nu l-ar fi surprins dacă din rucsac ar mai fi răsărit câteva perechi de iepuri şi vreo doi şerpi îmblânziţi.

Ce-l fascina însă erau seriozitatea şi aerul concentrat cu care necunoscutul umbla cu ustensilele, dar mai ales totala indiferenţă faţă de un eventual public. La fel de imperturbabil, introduse un termometru în apă, rămase câtva timp cu ochii pe ceas, apoi îl scoase consultând îndelung rezultatul, în sfârşit, se aşeză pe scăunelul pliant şi lansă în apă firele strălucitoare de gută.

— Ei, ei, râse încetişor Vasile, desprinzând din cârlig un peşte mic. Se vede treaba c-am dat peste creşă…

— Lasă că sunt buni şi ăştia, spuse Cristescu cu gândul aiurea.

Atent la gesturile „neamţului“, firele de la cele două undiţe se încurcaseră, într-un nod mobil, căruia nu-i putea da de capăt.

— Scoateţi cârligul, propuse Vasile, o să vă fie mai uşor.

Agasat, maiorul lăsă undiţele să cadă şi-şi aprinse o ţigară. Se uită la „neamţ“. În ciuda dotării tehnice excepţionale, nu prindea nimic. Neclintit ca o statuie, privea ţintă suprafaţa apei. Comicul situaţiei era că, în acelaşi timp, Vasile, cu undiţa lui prăpădită, continua să scoată,

umplându-şi sacoşa pe jumătate. Mai mult, îşi permitea şi generozităţi, aruncând peştii prea mici înapoi în lac, întreţinând conversaţii animate:

— Tu să mai creşti! Du-te, măi aripioară, şi trimite-l pe tac-tu…

Cristescu aruncă ţigara, care căzu cu arcadă înaltă în mijlocul apei. Se aplecă iar deasupra undiţelor.

— Ba eu, în locul dumneavoastră, aş tăia nodul cu briceagul. Ce vă mai canoniţi atâta?

— Aşa a făcut Alexandru…

Bătrânului i se încreţi fruntea, căutând în mod evident un Alexandru în cercul cunoştinţelor imediate.

— A murit de mult, îi rezolvă nedumeririle maiorul.

— A! se dumiri Vasile. Nu v-am spus eu? Oamenii din trecut erau mai înţelepţi. Şi mai curaţi… Lumea s-a făcut rea… tare rea. Iată de o pildă don’ Grigore. Juvăţul i-a mâncat zilişoarele. Te întreb eu, dom’le, s-a mai pomenit aşa ceva în bătrâni?

— Totdeauna au fost oameni răi, remarcă maiorul preocupat de nod. Şi buni şi răi.

Vasile dădu neîncrezător din cap.

— Aşa o fi… Eu unul mă tot întreb: ce-o fi simţit bietul om când i-a căzut colacul pe gât. Nici n-o fi apucat să se închine.

Se întrerupse brusc. Rezemat de salcie, în spatele lor, Matei asculta…

Cristescu încercă să-şi stăpânească tremurul mâinilor în sfârşit!

— Bine că le-aţi descurcat, se bucură domol bătrânul.

— Le-am descurcat. Şi ai să vezi, moş Vasile, adăugă cu zâmbet larg maiorul, acuşi prind şi peştele cel mare!

Capitolul XXI

ANA DOGARU A DISPĂRUT

Maiorul Cristescu ridică receptorul.

— Zi, Azimioară!

— Am luat legătura cu Braşovul.

— Şi?

— Persoana a fost într-adevăr acolo. Pe la ora 12 şi-a terminat treburile. O anchetă la Fabrica de maşini unelte. S-a întors în Bucureşti cu acceleratul de ora 16:10.

— Eşti sigur?

— Absolut. A stat în vagonul-restaurant. Este o rută frecventă şi-l cunosc toţi ospătarii.

— Altceva?

— A dispărut Ana Dogaru.

* * *

— Din câte bag de seamă, dispariţia cumnatei dumneavoastră nu vă nelinişteşte.

— Mă îngrijorează pentru mine, nu pentru ea spuse sec doamna Lupaşcu

— Apreciez sinceritatea dumneavoastră, replică amuzat Cristescu.

— E firesc în conjunctura actuală, orice te pune pe gânduri. Cu atât mai mult, cu cât observ o tendinţă ciudată

de a fi făcută răspunzătoare de orice nelegiuire. Mâine o să-mi comunicaţi că „am fost văzută“ plimbându-mă pe strada sau în cartierul în care Ana a fost înghiţită de un căpcăun…

— Poate n-a înghiţit-o, spuse optimist maiorul. Poate că a plecat, pur şi simplu.

— Nu cred. Cât era Ana de necioplită, avea elementarul bun simţ să-şi ia rămas bun.

— Când i-aţi observat lipsa?

— Ieri la prânz. Am văzut-o când a ieşit, avea poşeta şi o plasă cu un pachet învelit în ziar. N-am bănuit nimic.

— N-aţi întrebat-o unde se duce?

— Aveţi umor, ricana Gina Lupaşcu. Abia ne dăm bună ziua.

— Dacă sunteţi amabilă, aş vrea să-i văd odaia.

— E lângă a lui Matei. În general, dormeau împreună, dar acum, stând mai mult, i-am pus un pat de campanie în salonaş. Vreţi să vă conduc?

— Nu vă deranjaţi.

Era salonaşul în care luase primele declaraţii în noaptea asasinării profesorului.

Un pieptene, nişte agrafe şi o trusă modestă de unghii stăteau risipite pe marginea scrinului. Faptul că bătrâna plecase, fără să-şi ia măcar un minimum de obiecte de strictă necesitate, îl neliniştea. În aceste condiţii, dispariţia ei devenea parcă mai concretă, iar impresia că Ana Dogaru părăsise locuinţa fără intenţia de a lipsi mult se adâncea. Ce ar fi împiedicat-o să se întoarcă? La Târgovişte nu era. Azimioară reuşise să-l găsească la telefon pe unul dintre chiriaşi, pe judecător, iar acesta îşi exprimase uimirea că proprietara lipseşte atât de mult, mai ales că trebuia să-şi încaseze chiriile de câteva zile, iar în chestii băneşti, remarca judecătorul, bătrâna e aprigă şi nesăţioasă.

Poate că Matei ştie ceva. Curios, nu el îi anunţase dispariţia şi pe Cristescu nu l-ar fi surprins să afle că nici măcar nu observase lipsa maică-si.

Se aşează şi scoase pachetul de ţigări. Gina Lupaşcu intră aducând pe o măsuţă de serviciu pe rotile cafea, o sticluţă de coniac şi un pahar. Spuse cu un zâmbet, care i se păru maiorului plin de tâlc:

— Poate vă stimulează…

— Ieşi fără să aştepte un răspuns.

Maiorul sorbi mecanic din cafea. Pe scrin, o statuetă de bronz de circa nouăzeci de centimetri înălţime îi reţinu atenţia. Trupul femeii, cu şolduri mari, generoase, cu părul căzut pe umeri, amintea statura falnică a Ginei Lupaşcu. Avea o mână ridicată după ceafă, lăsând să i se vadă subsuoara adâncă. Privea în jos, cu o expresie de dispreţ inexplicabilă, la o casetă deschisă pe care o ţinea în mâna cealaltă.

O pată de vreo cincisprezece centimetri, mai întunecată faţă de restul tăbliei scrinului acoperit cu un strat fin de praf, arăta că statueta fusese mişcată din loc de curând. Cristescu se ridică în vârful picioarelor. Pe fundul casetei găsi un plic. Scoase dinăuntru două coli de hârtie pe care îşi aruncă repede ochii.

„Aceasta este ultima mea dorinţă…“

Avea în faţă primul testament al lui Grigore Lupaşcu, cel sustras din dormitorul Ginei.

Deci, Ana Dogaru… Ceva era însă în neregulă. Nu faptul că bătrâna nu distrusese documentul, devenit inutil. Un om ca Ana Dogaru nu distruge un act scris. Oamenii, în general, încearcă un fel de fetişism faţă de „hârtii“. De aici, arhivele de chitanţe, recipise, scrisori, care nu lipsesc din nici o casă. Ceea ce-l izbi pe Cristescu era altceva… Puse plicul înapoi şi părăsi încăperea.

* * *

Întunericul se lăsase de mult. Doar două aplice umpleau sufrageria cu umbre. Liniştea aceea bruscă care se

aşternuse, penibilă la început, prelungindu-se, devenise indiferentă, firească.

Gina Lupaşcu, cu gesturi automate, aşternea cărţile pe masă, urmărind regulile unei pasienţe complicate, interminabile. La intervale regulate, contempla rezultatul, apoi o lua de la capăt şi se auzeau din nou doar cărţile care se aliniau cu zgomot, în şiruri lungi, verticale.

Maiorul îi vedea chipul senin, fără gânduri, cu o cută mică săpată între sprâncene. Când sună telefonul, tresăriră amândoi.

Doamna Lupaşcu îşi stăpâni un gest iniţial, reflex, de a ridica receptorul şi-l consultă din ochi pe maior.

— Răspundeţi.

— Da, eu sunt… nu, nu încă…

Femeia astupă microfonul cu palma şi-i comunică în şoaptă:

— E Matei. Întreabă de Ana.

Cristescu trecu la telefon. Auzi vocea ziaristului continuând să vorbească, neavertizat de schimbarea interlocutorului.

— …sper că nu s-a dus după tata. Ar fi o lipsă de gust de neiertat. Orfan de amândoi, aşa, dintr-o dată…

După tonul jovial deplasat, Cristescu deduse că Matei se afla în euforiile unei doze de morfină recent inoculate, ceea ce însemna că reuşise să dea peste o nouă sursă sau că Iacob nu reprezentase unicul său furnizor.

Când realiză cu cine stă de vorbă, începu să râdă:

— Bine că n-am apucat să mărturisesc că eu sunt asasinul din umbră. Aveţi toate motivele să vă regretaţi impetuozitatea. Eram gata s-o fac.

— Nu sunt deloc grăbit, domnule Lupaşcu, iar mărturisirile le primesc oricând. Vă aştept.

— Îmi pare rău, dar în noaptea aceasta nu vin acasă, sunt reţinut la redacţie. Puteţi verifica. Vreţi să vă notaţi numărul?

— Vă cred pe cuvânt. Mâine însă, la ora zece dimineaţa, vă rog să fiţi la mine la birou. Vă spuneţi numele ofiţerului de serviciu şi veţi fi îndrumat.

Matei tăcu câteva clipe. Spuse apoi, cu o voce mai puţin sigură:

— Bine… mâine la zece… Şi închise telefonul.

Sprijinită cu cotul pe marginea mesei, Gina Lupaşcu, fără să-şi ridice ochii şi, aparent, la fel de preocupată de soarta pasienţei, comentă:

— V-am spus că-l aşteptaţi degeaba.

— Ce v-a întrebat despre Ana Dogaru?

— Dacă e acasă.

— În ce sens?

— Nu înţeleg!

— Vreau să ştiu felul în care s-a interesat. Ca despre o persoană pe care întâmplător n-o găseşti acasă, sau ca despre cineva pe care îl ştii dispărut şi, impacientat, ceri veşti.

— N-am sesizat nuanţa, spuse rece doamna Lupaşcu. Am discutat prea puţin înainte să fi intervenit dumneavoastră…

— La întrebarea lui aţi replicat: …nu, nu încă… ca şi cum totuşi aţi mai fi discutat.

— Puteţi s-o luaţi şi aşa. Matei a întrebat doar atât: „Mama e acasă?“. Am răspuns: „Nu. N-a venit. Nu încă…“ Trageţi dumneavoastră concluziile.

Începu să amestece cărţile.

— Plecaţi? întrebă, văzându-l pe maior că-şi adună ţigările şi bricheta.

Cristescu încuviinţă din cap.

— Dacă-l mai vedeţi pe fiul dumneavoastră, reamintiţi-i, vă rog, că mâine la zece îl aştept.

Salută scurt şi ieşi.

Gina Lupaşcu nu mai făcea pasienţe. Cu capul sprijinit în mâini, stătea nemişcată în mijlocul cărţilor răvăşite.

Deschizând brusc uşa, Dinu Oprea se opri în prag, clocotind de furie:

— Ce ai căutat la Ioan Iacob?

— Eşti delicios, dragul meu, când te înfurii. Ştii foarte bine.

— Şi în garsoniera avocatului?

— Gelos? făcu femeia.

— Târfă!

Gina rămase o clipă surprinsă, apoi ridică mâna fulgerător. Câteva palme răsunară pe obrajii rugbistului. Stăpânindu-se cu greu, Oprea şopti apăsat:

— Ai să mi-o plăteşti!

— Pot să vă asigur, făcu Cristescu, ivit pe neaşteptate, că dumnealui obişnuieşte să-şi ţină cuvântul. Scuzaţi-mă, mi-am uitat stiloul.

Dinu Oprea întârzie nehotărât, apoi ieşi.

— Nu sunteţi un om fericit, şopti maiorul, n-aţi fost niciodată. Păcat! Noapte bună, doamnă.

* * *

Mâncă ceva la repezeală, într-o cârciumă din apropiere.

Glasuri arse de drojdie, de rom sau şliboviţă se apostrofau, râdeau, ori se căinau, scăpând din când în când câte o înjurătură lată, rostită rar şi cu voluptate, fără să se piardă o silabă.

Cristescu renunţă la vinul prost, cu iz de butoi, care rămăsese în sticlă, şi ceru plata.

Era aproape ora unu. Un vânt subţire strânsese nori pe care tot el îi alunga astupând sau descoperind strălucirea stelelor.

Sări gardul de fier forjat ca să evite scârţâitul portiţei. Traversă grădina şi se aşeză pe banca de sub castani. Printre perdelele de la dormitorul Ginei Lupaşcu, răzbătea o fâşie de lumină palidă. Încă nu se culcase. Târziu, se făcu întuneric. Noaptea pogorâse, în sfârşit, deasupra casei.

Se întorsese fără un scop anume. Dăduse glas, lăsându-se intuitiv în voia unei nelinişti care îl cuprinsese de câteva zile. Era o stare pe care şi-o cunoştea şi care anunţa, de obicei, apropierea momentului crucial, când evenimentele încep să se precipite.

Se auzi portiţa, apoi, nişte paşi grăbiţi pe prundişul aleii. Recunoscu surprins silueta lui Androne Negoianu.

Acesta încercă uşa de la intrare, scoase o cheie din buzunar, deschise şi dispăru înăuntru.

Înainte de a fi luat vreo hotărâre, portiţa se auzi iar. Maiorul se strecură în umbra unui copac. Grăbit, aproape alergând, Matei Lupaşcu se întorcea acasă.

Lumina se aprinse în sufragerie. Matei Lupaşcu, în picioare lângă servantă, scotea dopul unei sticle cu un lichid incolor, probabil gin ori votcă. O duse la gură şi bău lung, pe nerăsuflate.

Negoianu, lângă geamul deschis, aprinse o ţigară, spre uimirea maiorului, care nu-l văzuse fumând niciodată. Stătea sprijinit de pervaz şi asculta ce-i spunea ziaristul, răspunzând din când în când monosilabic. Apoi, Lupaşcu nu se mai văzu şi Cristescu bănui, după poziţia bătrânului întors cu toată faţa spre întuneric, că părăsise încăperea.

O atingere uşoară pe braţ îl făcu să se întoarcă ca electrocutat. Râse încetişor:

— Te mişti ca o pisică. Nu te-am auzit…

— Mă întrebam cine se ascunde după copac, şopti locotenentul Azimioară. Permiteţi să raportez?

— Te rog.

— În maşina lui Iacob au fost găsite stupefiante. Circa o jumătate de kilogram.

— Bănuiam, spuse maiorul pe gânduri.

— Sub parchetul garsonierei, a fost descoperită o adevărată colecţie de bijuterii.

— Mda…

— I-am cercetat boxa. Lucruri vechi, piese uzate, aruncate claie peste grămadă… Mi-a atras atenţia o valiză.

Demodată, cu mânerul rupt, dar fără nici o urmă de praf.

Maiorul îşi ridică sprâncenele.

— Ei!

— Cinci milioane de lei!

— Cât?

— Cinci milioane în bancnote de o sută, repetă Azimioară. Bani falşi!

— Te-ai interesat la bancă?

— Da. Până în prezent, nu s-a semnalat nimic. Nici o bancnotă nu a fost găsită în circulaţie…

— Acum înţelegi de ce a fost ucis? Notează: să fie expediate avertismente tuturor unităţilor comerciale din principalele oraşe, profilate pe desfacerea de produse mărunte.

— Mărunte? întrebă surprins locotenentul.

— Când vrei ca banii falşi să devină autentici, cumperi de la fiecare chioşc câte un pachet de ţigări ieftine, prezentând sute… De asemenea, să se atragă atenţia unităţilor CEC şi poştale asupra depunerilor de bancnote, deşi mă îndoiesc că se va proceda aşa.

— Am înţeles!

— Îmi închipui că eşti obosit, şi mi-e teamă că ai să mai ai de furcă în noaptea asta. Să fii atent! Ceva îmi spune că Matei vrea s-o şteargă. Cine te ajută?

— Sergentul Ioniţă. Trebuie să fie cu Wartburgul pe aici, pe aproape.

Androne Negoianu plecă de la geam şi, din nou, se făcu întuneric în sufragerie. După câteva minute, ziaristul ieşi din casă, îndreptându-se spre poartă. Ţinea în mână o valiză mică.

— Ce ţi-am spus eu?! observă în şoaptă Cristescu. Acum du-te. Legătura se face tot prin Ioniţă. Încă o dată, fiţi atenţi şi noroc!

Locotenentul Azimioară dispăru fără zgomot.

Cu paşi uşori, maiorul se apropie de geamul deschis.

Escaladase fereastra la timp. Ţinându-şi răsuflarea, lipit în umbra *biedemeyer-ului* înalt, Cristescu îl urmări pe Negoianu, care veni s-o închidă.

Bătrânul se apropie de dormitorul doamnei Lupaşcu şi bătu discret de câteva ori. Uşa se deschise încet, cu prudenţă. Pe chipul femeii, nedumerirea alungase somnul. Cu degete crispate, îşi strângea capotul peste piept

— Ah, tu erai…

— Scuză-mă, *ma chére*. Mi s-a comunicat că ţii să mă vezi negreşit, indiferent de oră. Mi-am imaginat că iar s-a întâmplat ceva dezagreabil.

Vorbeau în şoaptă, de parcă le-ar fi fost teamă că cineva îi poate auzi.

— Eşti drăguţ, papa… Nu ştiu ce m-aş fi făcut fără tine, spuse doamna Lupaşcu oprindu-şi un căscat nervos.

— Exagerezi, fetiţo, ştii bine că exagerezi.

— Nu exagerez deloc. Vreau să ne sfătuim. E grav… foarte grav. Adăugă în surdină cu un suspin: mi-e aşa de frică…

— O, zise Negoianu cu ironia blândă, tonică, care vrea să atenueze temerile. *Soyons sages*… eşti epuizată, asta e, o îmbărbăta bărbatul şi o bătu părinteşte cu palma peste obraz. Ar trebui să pleci undeva, să schimbi aerul, să te amuzi…

— De cincisprezece ani numai asta fac. Mă amuz. Cineva remarca adineauri că n-am fost niciodată fericită. Mi-e teamă că avea dreptate. Cine sunt eu, papa?

— O femeie frumoasă.

— O femeie, care peste câţiva ani va deveni „doamna cu amintiri“. Flirturi, amoruri pasagere, din interes sau divertisment. Trage o linie şi încearcă să aduni. Papa! Eu n-am iubit niciodată cu adevărat.

— *Pauvre enfant,* exclamă Negoianu impresionat.

— Uită-te la casa asta. Parcă e un cavou. Peste tot văd numai otravă. Numai ucigaşi. Şi am nişte idei… Să nu râzi de mine, e caraghios, dar…

— Să trecem dincolo, propuse bătrânul. Ai să-mi povesteşti pe îndelete ce te frământă.

— Nu acum, papa… Nu mă simt în stare. Am avut o zi îngrozitoare! Îmi pare aşa de rău că te-am deranjat…

Negoianu rămase descumpănit, dar canoanele unei politeţi atavice învinseră.

— Desigur… cum crezi…

— Ştii ceva? Dormi la noi, propuse Gina Lupaşcu. Apoi, agăţându-se de propria idee, se ambala: sigur că da. Cum să pleci la ora asta? Dormi în salonaş. Ana tot nu e… Şi vorbim mâine dimineaţă la cafeluţă.

— Ştiu eu… stătu la îndoială Androne Negoianu.

— Haide, nici nu mai discutăm. Îţi fac patul, spuse femeia luându-l de braţ.

— Nu te deranja. Pot dormi foarte bine în odaia lui Matei.

— Cu el?

— Nu-i acasă. A fost şi a plecat. Spunea că lipseşte două, poate trei zile. Şi-a luat doar *nécéssaire*-ul de voiaj.

— Unde a plecat?

— Nu se fixase, sau poate n-a vrut să-mi spună. „Undeva pe litoral“, zicea. Era evaziv…

— Mai degrabă beat, sugeră rece Gina Lupaşcu. E totuşi interesant. Şi Ana şi Matei şi-au luat tălpăşiţa. Asta nu te pune pe gânduri?

— Când vaporul se scufundă, şobolanii fug.

— Ce vrei să spui?

— Să lăsăm pe mâine, fetiţo! Şi eu am avut o zi grea… Margot m-a părăsit…

* * *

Gina Lupaşcu se întoarse în dormitor. Cristescu se destinse şi mai aşteptă un sfert de oră. Abia când auzi respiraţia greoaie, regulată, a lui Negoianu adormit, îndrăzni să iasă din colţul lui şi intră în salonaş în vârful

picioarelor, atent să nu lovească vreo mobilă. Lăsă uşa întredeschisă şi se trânti într-un fotoliu. Îşi aprinse o ţigară din care trase adânc, cu patimă. Se simţea obosit şi-i era teamă să nu adoarmă. Jilţul moale, adânc, chema cu toropeli leneşe somnul…

Reuşi să rămână treaz. Întunericul plutea gros în încăpere. Auzi un zgomot pe care nu-l putea localiza. Privi instinctiv tavanul. Deasupra, îşi aminti, se afla biroul profesorului Lupaşcu. Aşteptă, dar zgomotul ne se repetă. Liniştea era nefirească. Nu, nu era deloc sigur că ceea ce auzise venise de sus, dar trebuia să verifice. Urcă treptele, câte trei-patru odată, reducând din geamătul lemnului vechi. Se opri înainte de a ajunge pe palier. De sub uşa biroului, răzbătea o dâră îngustă de lumină. Nu se auzea nimic. Încercă clanţa şi retrăi afectiv momentul când, cu aproape două săptămâni în urmă, în spatele aceleiaşi uşi închise, zăcea cadavrul lui Grigore Lupaşcu. Se opri în prag cu inima strânsă.

În fotoliul profesorului, zăcea Ana Dogaru.

* * *

Matei Lupaşcu intră în restaurantul gării şi luă loc la o masă, în ciuda protestelor ospătarilor.

Un anunţ cu litere mari, deasupra intrării la bucătărie, preciza clar orarul localului: de la 5 la 24.

Afară, Azimioară urmărea scena, prin fereastra mare cu perdelele date în lături. Îşi consultă automat ceasul.

Ziaristul îşi justifică intrarea, arătând spre cele câteva mese încă ocupate. Rămas singur, trase fermoarul trusei şi scoase mersul trenurilor. Răsfoia liniştit paginile, tamponându-şi fruntea asudată cu batista. Închise apoi îndrumarul şi, un timp, privi în gol. Desfăcu din nou trusa şi, din gesturile tot mai nervoase cu care scotocea înăuntru, locotenentul înţelese că Matei caută ceva. Închise fermoarul

şi părăsi în grabă restaurantul. În urma lui, un ospătar se cruci, comentând ceva cu bufetiera.

Parcurse alergând peronul şi luă primul taximetru care staţiona în faţa gării.

Şoferul, somnoros, tresări când se deschise portiera. Buimac, nu înţelese indicaţia ziaristului, şi acesta, iritat, o repetă aproape ţipând:

— Strada General Minea!

* * *

Ana Dogaru dormea. Mâna alunecase obosită peste braţul fotoliului, lăsând să cadă pe duşumeaua goală tocul care îl alarmase pe maior.

Sprijinită de piciorul fotoliului, poşeta bătrânei rămăsese deschisă. Era ciudat, dar Cristescu simţea că geanta aceea veche din muşama crăpată, cu mâner nou, solid, din alt material, îl tulbura. Ana Dogaru îşi aşezase poşeta lângă ea, la îndemână, aşa cum ar fi făcut într-o casă străină, în tren, ori într-o sală de aşteptare. Nu era vorba doar de mentalitatea avarului care nu se desparte de chei şi punga cu bani, ci ilustra dureros un simţământ pe care bătrâna îl încerca în mod constant în casa Lupaşcu, de provizorat, de tolerată indezirabilă.

Pe măsuţa din faţa fotoliului, maiorul descoperi o foaie de hârtie liniată. Se vedeau urmele capselor, acolo unde fusese smulsă din caiet. Recunoscu caligrafia grosolană, căreia anii îi răpiseră din fermitate.

„*Matei* – descifră Cristescu, aşezat în spatele bătrânei – *a venit clipa să ne luăm rămas bun. Îmi place să cred, când ne despărţim, că am făcut totul pentru tine. Şi ştiu că nu de puţine ori mi-am întors faţa de la poruncile Domnului şi am păcătuit greu, deoarece tu ai însemnat pentru mine mai mult chiar decât Grigore – lumina şi viaţa. Nu te-am oprit la timp. Am muncit, m-am umilit ca să ai bani... Dar pentru ce*

am greşit, eu nu mai cunosc judecător mirean, iar rost voi da în căinţi şi rugăciuni, într-un lăcaş sfânt. Dau glas unui gând vechi, din nopţi în care mustrările nu puteau fi alungate nici de chipul tău. Plec în munţi, la o mănăstire. În munţi, pentru că nu i-am iubit niciodată, dar va fi încă o cazną la care de bună voie mă supun, ca să fiu plăcută Domnului. Nu-ţi spun unde. Vreau să mă socoteşti moartă ca şi pe taică-tău, aşa cum mă socotesc pentru oameni. Mi-a rămas doar nădejdea în mila neţărmurită a Celui de sus…

Ai grijă de tine, băiete, şi Dumnezeu să te binecuvânteze. Ana.“

Când bătrâna deschise ochii, nu reacţionă aşa cum se aşteptase Cristescu. Luă scrisoarea de pe masă, o controlă de parcă i-ar fi fost teamă să nu se fi adăugat ceva, o împături şi i-o întinse.

— Să i-o daţi fiului meu, domnule maior.

Cristescu o scrută curios. Avea o linişte pe care nu i-o cunoştea, care-i destinsese trăsăturile colţuroase, devenite aproape plăcute.

— Încă nu e momentul, doamnă. Mai păstraţi-o.

— Apoi, nu dumneata eşti acela care poţi chibzui când. Şi nici eu, spuse Ana Dogaru cu un oftat, la fel de senină.

— Dar cine? se interesă maiorul.

— Mântuitorul la picioarele căruia mă aflu. Cu, sau fără voia dumitale, completă cu ceva din vechiul sarcasm.

— Nu-mi place să fac pe nimeni să aştepte, spuse fin Cristescu. Dar poate că ar trebui să mai întârziaţi pe aici, printre pământeni.

— Nu, dădu dârză din cap femeia, nu se mai poate.

Convingerea totală cu care Ana Dogaru afirma fără să argumenteze, invocarea supranaturalului părându-i-se suficientă şi firească, îi aminti de discuţia purtată nu de mult cu Artemiza Iacob.

— Interesele anchetei cer să mai zăboviţi câteva zile. Trebuie să mă înţelegeţi, e şi în interesul dumneavoastră.

Veţi pleca mai liniştită la mănăstire ştiind cine l-a asasinat pe Grigore Lupaşcu.

— …Şi fereşte-ne, Doamne, de cuvântul ticluit al vrăjmaşului, scandă Ana Dogaru.

— Eu nu vă sunt vrăjmaş, doamnă. Numai dacă cel care dezvăluie adevărul privind moartea profesorului vă e duşman… încercă să o irite vrând să sesizeze în ce măsură bătrâna juca teatru.

— În numele tău, Doamne – vorbi la fel de impersonal Ana Dogaru – pus-au ei la cale şi făcut-au nelegiuiri.

— Cine?

— …şi încercat-au pe dreptcredincioşi cu viclenii să-i întoarcă de la porţile tale.

— Doamnă, apreciez sincer eforturile dumneavoastră lingvistice de atmosferă. Ce ar fi totuşi să reveniţi la un limbaj, să zicem, mai mirean, până lămurim câteva lucruri.

— … dar luat-au în râs cele sfinte şi stârniră mânia ta cea dreaptă, spuse bătrâna cu voce tare, groasă, izbind cu putere şi pe neaşteptate cu pumnul în masă şi făcându-l pe Cristescu să tresară.

— Cred că aţi început să vă identificaţi cu Atotputernicul, ceea ce nu e prea cuvios din partea dumneavoastră, observă maiorul adunându-şi ţigările de pe jos. Din amintirile mele, trufia e un păcat care cântăreşte greu.

— Ai grijă, Doamne, de oile tale.

Bătrâna se aşează din nou, încrucişându-şi mâinile pe piept şi închizând ochii. Părea astfel că se lasă cu totul în voia împrejurărilor.

Se aşternu tăcerea. Cristescu stătea în faţa bătrânei care continua să ţină ochii închişi, fixând-o cu răbdare. După câteva minute, Ana Dogaru nu mai rezistă şi întredeschise un ochi, dar, întâlnind faţa atentă a maiorului, îl închise repede. Acesta începu să râdă. De astă dată, renunţând la poza de resemnare, femeia îl străfulgera cu privirea.

— Adicătalea, de ce râzi, domnule? Poţi să-mi explici?

„În sfârşit“, oftă Cristescu. Prefera vechile ipostaze ale bătrânei, grosolănia, înverşunarea şi reaua credinţă personalităţii false care se eschiva la adăpostul pildelor şi preceptelor mai mult sau mai puţin improvizate. Maiorul o simţea sinceră în intenţia de a se dedica vieţii monahale.

Dar mai ştia că, anticipând un anumit fel de gândire sugerat printr-un limbaj ad-hoc colorat, cu iz călugăresc, femeia încerca să evite întrebările şi situaţiile cărora ştia că este obligată să le facă faţă. Voia să creeze senzaţia de invulnerabilitate prin afişarea unei certitudini pe care n-o avea, şi anume că se sustrăsese judecăţii oamenilor, acesteia substituindu-i-se cea divină.

— De ce râzi? reluă tot mai încruntată Ana Dogaru.

Cristescu, vrând să liniştească lucrurile, spuse smerit, căindu-se parcă:

— Nu trebuie să vă supăraţi. Nervii cedează uneori…

Bătrâna îl măsură cu dispreţ.

— Pe mine nu mă păcăleşte mutra dumitale, domnule! Rostogoleşti ochii ăia cât oul, umbli cu farafastâcuri şi crezi că m-ai dat gata! He, he, he… exclamă ea cu satisfacţie. Câţi am văzut eu de alde dumneata, să fii sănătos! Şi, la urma urmelor, destul îmi tolocăniţi capul de două săptămâni. Mai descurcaţi-vă şi singuri, că doar nu eu l-am omorât pe Grigore.

— De asta vrem să ne convingem şi noi.

Ana Dogaru căscă ochii mari.

— Adică eu l-am ucis pe tatăl fiului meu?

— Nici mie nu-mi vine să cred, se scuză Cristescu. S-au adunat însă atâtea probe împotriva dumneavoastră…

— Care ar fi alea?

Maiorul ocoli răspunsul.

— Unde aţi fost plecată?

— În Moldova, la o mănăstire. Am vrut să văd locurile.

— Când v-aţi întors?

— Noaptea.

— Cum de nu v-a observat nimeni?

— Nu ştiu. Nu m-am ferit.

Se lăsă obosită pe spatele scaunului. Îşi trecu degetele noduroase, deformate de gută, peste frunte şi oftă:

— Sunt obosită! zise cu neaşteptată blândeţe în glas. Să lăsăm pe mâine. N-am dormit de două nopţi.

— Desigur. Nu-i nici o grabă.

Ana Dogaru suspină, mângâind şiragul de mătănii. Spuse încet, pe gânduri:

— Poate că totuşi eşti un om cumsecade. Poate că m-am înşelat… Dar ai să mă ierţi. Sunt o femeie bătrână… Doamne, cât sunt de bătrână… Se miră apoi ca în faţa unei revelaţii. Atât de bătrână… Oamenii n-ar trebui să fie atât de bătrâni… Şi Grigore era prea bătrân…

Îşi luă geanta şi coborî scările anevoie, ajutată de maior. Se opriră în faţa salonaşului. Cu mâna pe clanţă, Ana Dogaru mai zăbovi o clipă. Spuse în şoaptă:

— Am văzut odată pe cineva murind. Sunt mulţi ani de atunci. Era o femeie tânără. Aproape un copil… Nu ştiu de ce-mi amintii acum… E păcat să moară oamenii tineri…

Fără să-l privească, intră în odaie şi răsuci cheia în broască.

* * *

„E păcat să moară oamenii tineri.“

Ultimele cuvinte ale Anei Dogaru îi răsunau în minte.

Ieşi în grădină. Răcoarea nopţii îi primeni fruntea, obrajii fierbinţi. Vântul zvârcolea grădina însufleţind-o. Se opri cuprins deodată de o fericire ciudată, volatilă, trezindu-i afectiv stări sufleteşti de mult uitate. Erau mulţi, foarte mulţi ani de când nu mai încercase simţământul acela straniu de desăvârşire, de fericire bruscă, nemotivată, o aptitudine de a simţi pe care o pusese exclusiv pe seama oamenilor foarte tineri. Închise ochii, dar întunericul era greu, prea greu, neliniştitor… Apăsa pe pleoape. Făcu

câţiva paşi clătinându-se. Încercă să se redreseze. Ajuns lângă portiţă, ezită. Se uită înapoi, dar noaptea ascundea casa Lupaşcu. Îşi privi ceasul.

Două şi jumătate. Cu paşi măsuraţi, cu mâinile în buzunare, frecând între degete cheia de acasă, luă drumul spre minister.

Simţea nevoia să vadă oameni…

* * *

Gina Lupaşcu se sculă din pat. Nu putea dormi. Atmosfera din încăpere i se părea apăsătoare. Cedând unui sentiment curios, aprinse toate luminile şi, cu pas şovăielnic, se apropie de fereastră. Atinse draperia ca şi cum ar fi vrut să se asigure că nu se ascundea nimeni în spatele faldurilor de catifea. Curios, nu-i fusese niciodată teamă…

Deschise hotărâtă uşa dulapului şi alese o rochie de seară cu spatele gol, o rochie de brocart de un verde transparent marin, o rochie la care ţinea mult. O îmbrăcă repede, cu gesturi automate. Pe mâneca stângă, o şopârlă cusută în fir de aur se căţăra pe umăr. Din caseta cu bijuterii, scoase un pandantiv cu un briliant mare montat în platină. Îşi trecu de câteva ori pieptănul prin păr şi se privi în oglindă.

Aşa proceda totdeauna. Contemplarea propriului chip şi a trupului îndulcea ceasurile grele, ca şi cum în perfecţiunea lor vedea o garanţie a izbânzii, o arvună a destinului în contul bucuriilor multe, viitoare, în contul fericirii.

Dar în această noapte era altfel. Brocartul verde arunca umbre cenuşii pe chipul obosit, iar strălucirea pietrei nu reuşea să întunece vâlvătaia din priviri. Panica îşi înfipsese torţele în ochii Ginei Lupaşcu.

Se aruncă pe pat agăţându-se cu degete crispate de cuvertură.

* * *

Ana Dogaru fu cuprinsă de un tremur uşor. Genunchii proptiţi în perete o dureau. Ochii obişnuiţi cu întunericul desluşiră o umbră furişată în grădină. Şi apoi, încă una, sau poate mai multe. Auzi paşi în hol. Nu, de astă dată nu i se mai părea… Cineva călca prudent şi totuşi îl auzea de parcă nu i-ar fi despărţit nici o uşă. Clanţa scoase un geamăt uşor, dar bătrâna nu întoarse capul.

Lăsă mătăniile să-i cadă cu zgomot şi râse încetişor…

* * *

Dâra îngustă de lumină a unei lanterne pătrunse printre jaluzelele camerei lui Matei. Zăbovi câteva clipe pe fotografia înrămată a Ralucăi Iacob şi coborî, căutând patul. Întins, cu mâinile sub cap, Androne Negoianu fixa fereastra. Când ochii sticliră atinşi de lumină, aceasta se stinse şi întunericul inundă din nou încăperea. Androne Negoianu continua să privească fereastra.

Uşa spre hol era întredeschisă.

* * *

Dădu pe gât coniacul, sorbind ultima picătură care se prelingea pe pereţii paharului. Căldura alcoolului îi inundă trupul, învăpăindu-l. Îşi lipi obrazul fierbinte de geam. Răsuflarea arsă rămase în abur uşor pe sticla rece. Se privi din nou în oglindă. Privirea nu era fermă, dar scruta fără teamă. Clătină capul urmărind focul pietrelor din urechi. Fu cuprinsă de o indiferenţă moale. Liniştea nopţii de vară, până atunci lugubră, i se păru deodată senină, blândă.

Stinse ţigara abia începută şi-şi umplu din nou paharul. Îl bău pe nerăsuflate, aşezată strâmb pe taburetul din faţa toaletei. Se privi cu ochi străini, izbită de dezordinea trupului îmbrăcat în brocart verde.

„Ca o bucătăreasă beată!“, dar alungă repede gândul cu o fluturare inconştientă a mâinii. Gura îi era arsă de sete. Se apropie de uşă, dar se opri săgetată de teamă. Încercă să râdă repetându-şi: „doar sunt la mine acasă…“ Apoi, şi cu gest hotărât, deschise uşa.

Trecu prin holul întunecat. Scoase din frigider o sticlă cu apă din care bău cu voluptate, până simţi că-şi pierde respiraţia. Îşi udă mâinile, mângâindu-şi faţa. Da, era mai bine… Traversă holul, dar nu se întoarse în dormitor.

„Trebuie să ştiu, trebuie să ştiu…“

În grădină, aerul rece se lipi jilav de spatele gol ca o meduză. Mergea ca hipnotizată înainte…

* * *

Androne Negoianu pândea mişcarea din hol prin uşa întredeschisă. O văzu pe Gina Lupaşcu ieşind. Şopti:

— Pe cine vrei să păcăleşti, *ma petite*?!

În dormitorul rămas deschis, era lumină. Bătrânul întoarse comutatorul. Se ciocni de o siluetă ascunsă în întuneric:

— Matei?

Dar silueta nu răspunse şi se îndepărtă. Androne Negoianu ieşi afară. În urma lui, uşa de la salonaş se deschise fără zgomot.

* * *

Gina Lupaşcu alerga. Tocurile subţiri se înfigeau în pământul moale, clisos. În spate, auzea paşi… Paşi care

alergau… care se apropiau… tot mai aproape… „Doamne, de nu m-ar ajunge… de nu m-ar ajunge…“

Lacrimile se prăvăleau pe obraz, inima bătea nebuneşte. Simţi o atingere pe umăr, scoase un ţipăt, care se înecă în întuneric, şi cu ultime puteri intră în casă.

Trânti uşa cu sete şi trase zăvorul. Plângând în hohote, se năpusti în salon. Androne Negoianu dispăruse. Se opri buimacă. Gândul ţâşni singur: telefonul. Se îndreptă spre sufragerie, dar se răzgândi şi urcă, împleticindu-se, treptele spre biroul profesorului Lupaşcu. Aprinse lumina şi ridică receptorul…

* * *

Cristescu tresări când sună telefonul.

— Alo, miliţia!…

— Da.

— La telefon Gina Lupaşcu.

— Vorbiţi, doamnă. Sunt eu, maiorul Cristescu.

— Oh, dumneavoastră… şi femeia începu să plângă. Veniţi, veniţi repede! O să mă omoare! A vrut să mă omoare…

— Nici un cuvânt în plus, o întrerupse maiorul. Calmaţi-vă. Sosesc în zece minute. Fiţi atentă! Încuiaţi uşa şi mai ales… alo, alo… alo!

Dar la celălalt capăt nu mai răspunse nimeni.

* * *

Ana Dogaru se ascunse după căminul din hol. O umbră se apropiase de fereastră şi, lipindu-şi fruntea de geam, încerca să scruteze întunericul din cameră. O bufnitură scurtă şi vitraliul central se sparse.

O mână înfăşurată în batistă, strecurată prin geamul spart, deschidea espanioleta…

* * *

Gina Lupaşcu abandonă receptorul. Cineva urca scările. Alergă repede la uşă şi o încuie cu zgomot. Căută cu ochii primprejur, trase biroul blocând clanţa, aduse şi cele două fotolii, aruncă deasupra lampa cu tijă lungă. Se baricadase.

Se apropie de fereastră. Vântul îi răscolea părul. Şuviţele lungi cădeau în ochi, udându-se de lacrimi. Îşi sprijini capul de uşă şi închise ochii. Plângea încă…

Din întunericul grădinii, femeia blondă părea un tablou în cadrul de lumină suspendat.

* * *

Ana Dogaru urca treptele, ţinându-se de balustradă. Cristescu sări din maşină. Traversă grădina, alergând cu ochii ţintă la fereastra luminată. Era deschisă…

În hol, întoarse comutatorul. Ana Dogaru, pământie, stătea echivoc între salonaş şi odaia lui Matei. Privea liniştită, fără nici o urmă de surpriză.

— Unde-i doamna Lupaşcu?

Bătrâna ridică din umeri şi se strecură ca o umbră neagră. Maiorul bătu în uşa biroului şi, aproape simultan, apăsă clanţa. Închis.

— Deschideţi, doamnă, spuse el cu voce răguşită. Sunt eu, Cristescu.

Nu răspunse nimeni.

Se aruncă cu toată greutatea în uşă. Abia la a doua, a treia încercare, aceasta cedă cu zgomot. Mobilele cu care Gina Lupaşcu se baricadase se împrăştiară zguduind casa din temelii.

Femeia căzuse lângă fereastră. Ochii sticloşi priveau ţintă tavanul. Era moartă.

Întoarse capul. În prag Matei şi Ana Dogaru priveau înmărmuriţi cadavrul Ginei Lupaşcu.

Cristescu le făcu semn să se îndepărteze. Îngenunche lângă trupul femeii. Încă era cald. Cu gesturi delicate, dădu la o parte părul blond, descoperindu-i grumajii. Fusese strangulată. Ca şi pe gâtul profesorului Lupaşcu, maiorul zări două urme: alături de şanţul de strangulare, dunga roşie, rosătura pielii care se pierdea sub ureche. Şi de astă dată, arma crimei, laţul, lipsea.

Iar uşa fusese încuiată pe dinăuntru…

Capitolul XXII

ULTIMA ŞANSĂ

Îi răspunse ofiţerul de serviciu.

— Alo, aici maiorul Cristescu. Dumneata eşti, Floroiu? Alo, fii atent! Dă dispoziţie să fie căutat locotenentul Azimioară şi comunicaţi-i să se prezinte de urgenţă în strada General Minea 20, la familia Lupaşcu. Da, Lupaşcu, ai înţeles bine! Nu-i nevoie de sector. Ştie el unde…

În hol, îi găsi pe Matei şi pe Ana Dogaru. Îşi întoarseră spre el feţele nelinişţite, descompuse de oboseală.

— Ce s-a întâmplat? îndrăzni bătrâna cu o voce care-şi pierduse siguranţa…

— Aşteptaţi aici. Vă rog să nu vă mişcaţi şi, mai ales, nu ieşiţi afară, sub nici un motiv. Dacă se întoarce Androne Negoianu, reţineţi-l.

* * *

Era în cămăruţa lui, aşezat pe marginea patului. Becul cu abajur, improvizat dintr-un jurnal prins cu ace, lumina slab. Tresări vizibil la intrarea maiorului şi se ridică în picioare fâstâcit. Ochii albaştri, apoşi, clipeau des, mărunt.

— Dumneavoastră eraţi…

— Nu te-ai culcat? şi se uită surprins la ceas. E ora trei.

— Nu ştiu cine s-a tot vânturat prin grădina. Au mişunat toată noaptea ca şobolanii. Păcatele mele, mi-am zis, or fi dat hoţii. Am zvârlit o treanţă pe mine şi am ieşit afară.

— Şi?

— Parcă am văzut nişte mogâldeţe care se furişau. Am strigat şi eu aşa: „Hei, care umbli pe acolo?“, dar, vă spun drept, nu m-am încumetat să merg prea departe.

— Cam până în dreptul castanilor, sugeră Cristescu.

— Ştiu eu… poate, dar nu prea cred. Era întuneric des, să-l tai cu cuţitul.

— Ai omorât-o ca şi pe profesor. Nu-i aşa? Era la fereastră, la blestemata aceea de fereastră deschisă. Când am găsit-o, mai avea lacrimi pe obraz.

— Nu vă înţeleg, şopti Vasile.

— Ba da, mă înţelegi. Din castan, ai aruncat laţul. Mi-am bătut mult capul până să desluşesc trucul. De o simplitate revoltătoare. De aceea nu sărea în ochi. Ce m-a derutat atunci, la moartea lui Grigore Lupaşcu, a fost în primul rând faptul că lipsea frânghia cu care fusese strangulat. Ori, amănuntul presupunea asasinarea din interior. Altfel, laţul ar fi rămas acolo, pe grumajii profesorului. În fond, în asta a constat marea dumitale inovaţie: crimă de la distanţă fără corp delict. Ce simplu! Un laţ cu două capete ţinute în mână. Unul dintre acestea, tras cu putere, sufocă victima. E acţionat apoi cel de-al doilea capăt, care face ca nodul să alunece până se dezleagă. Nu rămâne decât să tragi frânghia înapoi. Aceasta este explicaţia celei de-a doua urme de pe gâtul cadavrului. Rosătura derutantă, însoţind la câţiva centimetri şanţul de strangulare, era determinată de frecarea pielii cu circa zece-cincisprezece metri de frânghie.

Ai fost destul de deştept să repeţi procedeul cu Ioan Iacob pe care l-ai ucis acolo, la el în garsonieră. Detaliul era menit să mă încurce. În mod firesc, trebuia să conchid că moartea lui avusese loc în aceleaşi condiţii cu a profesorului. Chiar dacă aş fi intuit asasinarea din exterior

în primul caz, îmi sugerai, regăsind rosătura de pe gâtul lui Iacob, că s-ar putea să mă fi înşelat, amplasarea garsonierei lui excluzând categoric o astfel de posibilitate. Da, n-a fost o idee rea. Greşeala mare ai comis-o la cea de-a treia crimă, imprudenţă care n-a făcut decât să confirme un lung şir de ipoteze. Gina Lupaşcu a murit strangulată într-o odaie în care se baricadase. Moartea îşi lăsase cartea de vizită: venise din afară.

Vasile surâse nesigur:

— Glumiţi, domnule maior, nu-i aşa?

Cristescu făcu un gest de oboseală.

— Lasoul ai învăţat să-l arunci în copilăria dumitale petrecută în California, unde ţi-ai însoţit în emigrare tatăl. Una dintre fotografiile pe care le păstrezi este făcută pe fundalul unui *ranch,* construcţie caracteristică acelor şi numai acelor meleaguri.

— Ce fotografie? îngăimă bătrânul.

Îşi băgase capul între umeri, strângându-şi braţele de parcă i-ar fi fost frig.

— O ţii aici, şi-i arătă tabloul căptuşit cu staniol. Sentimentalism gratuit pentru un om ca dumneata şi totodată o greşeală. Ai mai făcut şi altele… Vrând să-ţi avertizezi complicele – pe Iacob – atunci când mă aflam în casa Lupaşcu, îi atrăgeai atenţia prin diferite procedee. Ceea ce m-a pus pe gânduri era repetarea sau inoportunitatea lor faţă de împrejurările concrete. Este firesc să ţii ferestrele deschise – mai ales vara dar nu şi pe furtună, când ploaia îţi inundă casa. N-am nimic împotriva unei candele aprinse, numai că locul acesteia este între icoane şi nu în uşorul ferestrei. De fapt, când stau şi mă gândesc, ai comis surprinzător de multe erori. Ce m-a păcălit mult timp a fost aerul dumitale blajin, modestia şi buna-credinţă, înduioşătoarea dumitale postură de victimă în casa Lupaşcu, acceptată cu o resemnare ţinând de dogmele creştine. Dar ai exagerat. Neoprindu-te la nuanţe, îngroşând, fiind prea mult, prea desăvârşit şi prea egal

„sărmanul moş Vasile“, mi-ai sugerat ideea unui rol cu care începusei să te identifici.

Conversaţiile cu dumneata erau o plăcere. Numai că, de fiecare dată, pe lângă consideraţii pline de bun simţ, emise într-o terminologie din care neologismele erau periate cu grijă, nu uitai să-mi strecori cu abilitate amănunte semnificative despre ceilalţi. Ba, la moartea lui Iacob ai ţinut să-mi precizezi, fără să ţi-o fi cerut, orele la care lipsiseră cei din casă. Mă îndrumai de fiecare dată pe piste greşite, făcându-mă să-l suspectez când pe unul, când pe celălalt. L-ai răpit pe locotenentul Azimioară pentru a mă determina să cred că autorii atentatului ar fi Gina Lupaşcu şi Dinu Oprea. Dar problema pe care o ridicai era naivă, iar insistenţele în umbra unui revolver fără gloanţe au fost minore, neconvingătoare. Era limpede că ceea ce interesa nu era partitura, ci semnătura: Oprea şi doamna Lupaşcu.

Cristescu scrută o clipă mina consternată a lui Vasile şi continuă:

— Ai încercat s-o înfunzi şi pe Ana Dogaru, şi din nou ai greşit. Sustrăgând testamentul din scrinul Ginei Lupaşcu, mă obligai să cred că mobilul crimei l-ar fi constituit succesiunea profesorului. Doar un moştenitor ar fi fost curios să-i cunoască conţinutul, interesat eventual să-l facă dispărut. M-ai „ajutat“ să-l găsesc după un timp mişcând femeia de bronz din odaia în care dormea bătrâna. Însă – şi aceasta este o eroare psihologică, deşi ingenioasă – caseta din mâna statuii nu era ascunzătoarea pe care ar fi ales-o Ana Dogaru. Ea ar fi dosit testamentul într-un loc greu accesibil, sub un maldăr de boarfe murdare, în zid sau sub duşumea. Înţelegi? Într-un loc nu atât de greu de găsit, cât de investigat.

Nici pe bietul Negoianu nu l-ai cruţat, împrumutându-i personalitatea, i-ai plimbat-o cu dezinvoltură, lăsând urme groase pe care trebuia să le găsesc şi să le descifrez cu uşurinţă. Era cazul totuşi să te gândeşti că Negoianu asasin ar fi fost cât de cât prudent. Nu şi-ar fi semnalat prezenţa

cu atâta ostentaţie şi… barem la giuvaeruri şi franţuzisme ar fi renunţat, mai ales când părăseşte locul crimei – mă refer la locuinţa lui Iacob – şi poate fi văzut de vecini, aşa cum s-a şi întâmplat. Ţi-am admirat viclenia şi atunci la pescuit. Eşti, în general, un om îndemânatic. Trebăluind prin grădină, ori meşterind la vreo unealtă, gesturile sunt măsurate, precise, spontane. Era straniu pentru un pescar pasionat să arunce volta atât de neîndemânatic, o stângăcie care nu ţinea de neştiinţă, ci de o înţepenire voluntară a braţului, care rupea mişcarea. Explicaţia era una singură: aruncarea voltei e din aceeaşi familie cu aruncarea lasoului. O mişcare prea liberă, îndrăzneaţă, mi-ar fi recapitulat un gând…

Cristescu îşi privi ceasul. Se întrebă cu oarecare îngrijorare: „Ce-o fi cu Azimioară?“. Îl privi pe omul din faţa lui. Răsucea la nesfârşit o ţigară. Îşi ridică încet capul. Expresia era sfâşietoare:

— Nu-s eu, domnule maior. Nu-s eu! E păcat de Dumnezeu! Nu mă năpăstuiţi…

— …cum i-ai năpăstuit dumneata pe ceilalţi. Ce-i drept, te-a ajutat şi şansa. Casa Lupaşcu reprezenta un teatru ideal al crimei. O familie sfâşiată de contradicţii, un mediu maladiv în care neînţelegerile, suspiciunile şi violenţele de limbaj fac parte din meniul cotidian. O familie în care personalitatea halucinantă a lui Matei, cinismul şi lipsa de scrupule ale Ginei Lupaşcu, secondată de fluşturaticul Oprea, dragostea pătimaşă a aprigei Ana Dogaru pentru fiul ei, dublată de ura la fel de intensă împotriva femeii care-i luase locul, într-o astfel de familie se putea într-adevăr ajunge la crimă în mod absurd, ca o fatalitate. Şi parcă vrând să-ţi facă jocul, încercând să-şi ascundă păcate mai mici sau mai mari, s-au încurcat în ingeniosul dumitale păienjeniş.

Toţi au motive să ucidă. Toţi au câte ceva de ascuns. Se suspectează reciproc sau, pur şi simplu, fac pe detectivii amatori. Fiecare vrea să dovedească criminalul şi

acţionează derutându-mă. Ana Dogaru, vrând să-şi apere fiul pe care nu-l crede asasin, dar îi e teamă totuşi că ar putea fi, mă minte afirmând că la ora crimei se afla în sufragerie. Când lucrurile se complică, dispare la mănăstire, ignorând concluziile care se pot trage dintr-o astfel de fugă. Ca să nu mai vorbesc de mania ei epistolară, scrisori pline de confesiuni în care blestemă sau se pocăieşte, uzând de formulări echivoce care par să mărturisească câte o crimă la fiecare rând. Iar dumneata n-o menajezi. După ce prepară cafelele, smulgi cablul reşoului… Matei, morfinoman incurabil, minat de viciu pe care, obsedat, încearcă să-l ascundă, acţionează ca un dezaxat, e mai suspect decât zece criminali adunaţi la un loc şi are motive să-şi ucidă tatăl pentru care nutreşte resentimente necamuflate. În panică la un moment dat, cu nervii sfâşiaţi, obosiţi, încearcă şi el să fugă.

Vasile, cu capul în mâini, plângea.

„Ce sens, ce sens are să-i spun toate astea…“ încerca o satisfacţie curioasă în a-şi depăna gândurile. Era satisfacţia demonstraţiei de la sfârşitul unei, probleme complicate. Satisfacţia acelui „*quod erat demonstrandum*“. Îşi aprinse o ţigară.

— Şi doamna Lupaşcu împreună cu rugbistul au conlucrat inconştient la realizarea planurilor dumitale. Atunci când Grigore Lupaşcu murea, Dinu Oprea se afla în dormitorul ei. N-am înţeles niciodată jena acestei femei vizavi de un amănunt din care, cu alte prilejuri, nu făcea un secret. Poate pentru că în seara aceea abia mă cunoscuse. Dar furtul desenului lui Ingres a fost cea mai mare prostie pe care a făcut-o. Era o femeie ciudată doamna Lupaşcu. Fire contradictorie, încăpăţânată, totdeauna cu un arsenal de minciuni pregătit, fără a fi mitomană, îţi dădea senzaţia că-i este mai lesne să spună două minciuni decât un singur adevăr. Destul pentru a fi suspectă.

Cordonul purtat în seara crimei putea să-l stranguleze pe profesor. De aceea, ai avut grijă să-l ascunzi, fiind convins

că, în cele din urmă, îl voi găsi. Dacă mai adaug o vizită pe bază de parolă la ghicitoare şi un „*rendez-vous*“ fixat prin intermediul unei oglinzi, imaginea unei asasine prezumtive – pe bază de aparenţe – e desăvârşită. Pe aceleaşi coordonate s-a înscris şi poziţia lui Dinu Oprea, înspăimântat de complicitatea cu Gina la furtul tabloului, de pertractările tenebroase privind vânzarea acestuia, de inexplicabila pată de vopsea de pe pantalon care ţi-o datora, sugerând o vizită în odaia crimei, contestă că-l cunoaşte pe complicele dumitale şi fie că se baricadează în spatele unor tăceri încăpăţânate, fie – în disperare de cauză – improvizează baliverne pe seama bietului Negoianu. Iar întâmplarea face ca în locuinţa bătrânului să găsesc un tranzistor de buzunar, nu mai mare decât o tabacheră. Aceasta împreună cu eforturile dumitale şi ale rugbistului au fost cât pe-aci să-i năruiască infailibilul alibi din noaptea asasinării lui Grigore Lupaşcu.

Cristescu îşi aruncă ochii pe fereastră. Noaptea se spărgea cu nuanţe de albastru şi violet, chemând zorile plăpânde.

„Ce-o fi totuşi cu Azimioară? Trebuia să sosească de mult.“

Simţea o oboseală curioasă, lină. Nu, nu-i era somn. Era altceva. Mai copleşitor, mai definitiv…

Vasile îşi sprijinise capul de grătarul de fier al patului. Ţinea ochii închişi.

— Astă-seară, continuă maiorul, astă-seară doamna Lupaşcu a dobândit certitudinea că dumneata eşti criminalul. Mi-a dat telefon la birou. Era speriată, speriată de moarte. Din nefericire, intuise doar asasinul, nu şi modalitatea de crimă. Casa era extrem de agitată. A auzit paşi pe scară în timp ce vorbea cu mine. În panică, s-a repezit la uşă. Credea că moartea vine pe acolo… A abandonat receptorul… N-am mai avut timp s-o avertizez să închidă fereastra. S-a rezemat de toc, pândindu-mi sosirea. Iar eu am venit… câteva minute prea târziu.

— De ce, de ce, atâtea fărădelegi? bolborosi Vasile.

— Vrei să ştii mobilul sau mai bine zis dacă îl cunosc. Sub rogojină, se află un chepeng care dă în pivniţa casei. Acolo ţi-ai instalat un atelier, un atelier de fabricat bani. Acesta a motivul metamorfozei dumitale din fost inspector de bancă în om de serviciu al familiei Lupaşcu. Amplasarea vilei, grădina, pivniţa, membrii familiei Lupaşcu plictisiţi, blazaţi sau numai indiferenţi, toate îţi conveneau… Pentru adunarea materialului, ai avut nevoie de câţiva ani. Complice era Iacob. Prin el, ai cunoscut-o pe Raluca.

Un fulger trecu prin ochii lui Vasile.

— N-am înţeles încă de ce a trebuit să moară Raluca. Pe Lupaşcu l-ai ucis, pentru că ţi-a surprins secretul din pivniţă. În noaptea banchetului, profesorul a ieşit să ia puţin aer. Gura de aerisire a pivniţei, pe care, de obicei, o ţii acoperită cu un strat de flori, făcea o pată de lumină în semicercul de boschete. Intrigat, s-a apropiat descoperindu-l astfel pe Ioan Iacob care lucra de zor la imprimeria de bancnote. Complicele, lipsit de aer, nu ţi-a ascultat sfatul şi a deschis. Tocmai coborai după vin, când profesorul intra în casă foarte alarmat. Înţelegând că aţi fost descoperiţi, ai acţionat repede. Profesorul a preferat telefonul din birou, pentru a nu-i tulbura pe cei de jos. Fereastra era deschisă. Ai urcat în castan prinzând frânturi din convorbirea lui cu miliţia. Ideea unei crime de la distanţă prin strangulare te obseda, probabil, de mult. Şi ai folosit-o.

După aceea, a venit rândul lui Iacob. Era prea imprudent, în ciuda indicaţiilor dumitale, îşi continuă vechile sale îndeletniciri care îl fac să aibă legături cu toţi ai casei. În plus, hotărăşte să-ţi tragă chiulul, furând cea mai mare parte din banii tipăriţi. În consecinţă, îl lichidezi. Bancnotele le-au studiat experţii noştri. Treabă curăţică. Dar a lăsat urme. La prima noastră cunoştinţă, mi-ai povestit că ai fost tipograf. Era totuşi curios ca, după atâţia ani, să-ţi rămână cerneală sub unghii. A fost un amănunt

care ţi s-a părut, pesemne, neglijabil, putând fi lesne confundat cu marginea neagră a unghiilor celor care lucrează pământul... Doamna Lupaşcu a urmat destinul soţului. Dintr-un anumit unghi al ferestrei de la dormitorul ei, se vede partea din spate a grădinii. Suferea de insomnii. Ceva i s-a părut curios, o mişcare, o umbră, sau poate o lumină. A vrut să verifice, să se convingă. N-ai prea fost înţelept în vremea din urmă. Te grăbeai, te simţeai încolţit... În urmă cu două zile, ţi-ai aruncat în aer apartamentul din Popa Savu, dând drumul la gaze. Dar pe Raluca Iacob tot n-am înţeles de ce ai asasinat-o.

Un surâs lung despică obrajii lui Vasile. Se ridică în picioare. Stătea cu un cot sprijinit de bara de metal a patului. Cealaltă mână şi-o ţinea în buzunar.

— Am să vă satisfac curiozitatea, domnule maior. Pe Raluca am iubit-o. Mă fascina bibeloul acela fragil cu chip de înger neprihănit şi diafan. Ea îl prefera pe Matei. Pe atunci, nu-l cunoşteam. Am aflat-o mai târziu. Astăzi, cred că s-ar fi complăcut în ipostaza de infirmieră duioasă. Îşi băgase în cap să-l vindece. M-am dus după ea la Suceava. Am încercat s-o tentez răsfirându-i imagini demne de o mie şi una de nopţi. I-am promis s-o îngrop în bani. Mă asculta cu un zâmbet de icoană. Şi tot cu zâmbet de icoană spunea nu. Mi-am ieşit din minţi. Şi am avut-o, am avut-o împotriva voinţei ei. N-a spus o vorbă. În aceeaşi noapte, s-a otrăvit.

Rămase o clipă pe gânduri. Maiorul îl privi tulburat.

— Cine eşti dumneata?

— Cine sunt?... De fapt, cine sunt?

O uşoară nostalgie îi umezi ochii.

— În 1920, tata înjghebase o fermă, lângă Bakersfield, statul California. Am dat faliment ca majoritatea aventurierilor care bătătoriseră pista Oregonului. Apoi? Am revenit în Europa. Singur. O crimă prin imprudenţă, Legiunea străină, peregrinări prin porturile Mediteranei, zeţar, corector, redactor la un ziar din Marsilia, războiul, mica mea tipografie clandestină... Şi acum?

Maiorul se ridică.

— Să mergem.

— Unde?

— Hai, moş Vasile, făcu obosit Cristescu, e târziu.

— Te grăbeşti, domnule maior.

Mâna strângea patul revolverului. Maiorul îl privi calm.

— N-ai s-o faci!

— Crezi? râse Vasile.

— E împotriva raţiunii. Locotenentul Azimioară şi ceilalţi sunt afară. O crimă în plus.

— O şansă.

— Ştii foarte bine că nu mai ai nici o şansă. Joacă cinstit până la capăt, chiar dacă ai pierdut.

— Îmi pare rău de dumneata, dar n-am încotro…

— Hai, moş Vasile…

Omul apăsă pe trăgaci, o dată, de două ori. Saltul maiorului se frânse, arc rupt la mijloc.

— Eh, moş Vasile…

Se rostogoli pe rogojina aspră.

Detunăturile, scăpate din odaie, rătăciră printre frunze de castani şi tulpini de trandafiri, alungând ţipătul păsărilor care, cu aripi speriate, se pierdură ca nişte puncte negre în imensitatea albastră a dimineţii.

În ochii maiorului, doi luceferi morţi, cerul se înecase, cuprins de întuneric.

Bătrânul se năpusti spre uşă. În prag, stătea locotenentul Azimioară.

Cuprins

1. Un apel disperat 5
2. O familie 10
3. Ana Dogaru 16
4. Pata de vopsea 23
5. Misterul şnurului de mătase 30
6. Mesaj pentru infern 39
7. Blestemul Anei Dogaru 45
8. Fără alibi... 53
9. Locotenentul Azimioară nu mai înţelege nimic 60
10. Omul cu garoafa 65
11. Testamentul furat 72
12. Safe-ul din icoană 79
13. Raluca Iacob a fost asasinată! 88
14. Amănunte semnificative 96
15. Gina Lupaşcu transmite... 105
16. Logodnica mortului 117
17. Destăinuiri 126
18. Atentatul 148
19. Pe urmele barosanului 155
20. O partidă de pescuit 170
21. Ana Dogaru a dispărut 175

22. Ultima şansă 195

{1} Motiv de război (lat.).

{2} Aceasta este întrebarea (engl.).

{3} Corect franc. Pauvre enfant – bietul copil; mon dieu – Dumnezeule; je vous prie – vă rog.

{4} Gobseck – erou balzacian – cămătar.